

**norsk
FILATELISTISK
TIDSSKRIFT**

INTERNASJONAL FRIMERKEUTSTILLING
KUNSTNERNES HUS OSLO
4 - 12 JUNI 1955

EXPOSITION INTERNATIONALE DE TIMBRES-POSTE
INTERNATIONAL STAMP EXHIBITION
INTERNATIONALE BRIEFMARKEN AUSSTELLUNG

NORSK FILATELISTISK TIDSSKRIFT

Utgitt av
NORSK FILATELISTFORBUND

o

Redaktør: Jarle O. Stensdal,
Postboks 46, Høvik,
eller Postboks 875, Oslo.

Forretningsfører: F. C. Svendsen,
Sportsdepotet, Bergen.

o

Tidsskriftet sendes alle samlere
tilsluttet Norsk Filatelistforbund.

o

Abonnement: Innenlands kr. 12.00
pr. år, utenlands kr. 15.00 pr. år.
Abon. noteres bare pr. kalenderår.

o

Annonsepriser:

1/1 side pr. gang	kr. 100.00
1/2 » » » »	60.00
1/4 » » » »	35.00
1/8 » » » »	20.00
1/16 » » » »	10.00

Samlerann.: Kr. 1.00 pr. lin-
je, minimum kr. 5.00 pr. gang.

Opplag: 2 200 ekspl.

o

Bestillinger på tidsskriftet, særtrykk,
enkelte nummer samt korrespondanse
ang. annonser sendes til forret-
ningsføreren.

Korrespondanse angående tidsskrif-
tets redaksjon til redaktøren.

Ved forespørsler må svarporto vedlegges.

Frimerkekataloger 1955

ALLE UTGAVER

leveres etterhvert som de ut-
kommer til gjeldende dags-
priser.

Schauback ALBUM-TILLEGG

leveres mot fast ordre.

Norske frimerker

leveres etter mankoliste.

Norsk massevare

kjøpes.

Ragnar Breda Sørensen

Drammen.

NORGESKATALOGEN 1955

Utgitt av Oslo Filatelistklubb.

Utvidet utgave i anledning av
Frimerkejubileet.

Pris kr. 7.00 + porto 0.60.

Til salgs i alle frimerkeforretninger.

ALLE NORSKE FRIMERKER

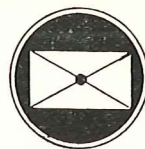
kjøpes kontant. Innkjøpsliste (novbr.
1954) over brukte og ubrukte frimer-
ker samt førstedagsbrev sendes mot
50 øre i ubrukte frimerker.

ANTON HOLMBOE

Frimerker en gros.

Prof. Dahls gate 53 B, Oslo. Telef. 55 12 25.
Medlem Norsk Frimerkehandler Forening.

norsk FILATELISTISK TIDSSKRIFT

TIDSSKRIFT
FOR FRIMERKESAMLERE
Utgitt av NORSK FILATELISTFORBUND

REDAKTØR: JARLE O. STENS DAL

Redaksjonens adr.: Postboks 46, Høvik,
eller Postboks 875, Oslo.

NR. 4-6

1955

14. ÅRG.

REDAKTØREN

Disponent *Jarle O. Stensdal* er plutselig blitt syk og er innlagt på sykehus for operasjon. Vi vil alle beklage hans ublide skjebne, nettopp i denne tid da den internasjonale frimerkeutstilling «NORWEX – OSLO 1955» skal åpne sine porter, — en utstilling hvor han har lagt ned et intenst og ypperlig arbeide, og som han har sett frem til med liv og lyst, — et arbeide av kanskje enda større kvalitet og sikkerhet, om mulig, enn det han i masser av år har ofret på dette tidsskrift. Vi vil her sende ham våre hjerteligste hilsener med de beste ønsker om en snarlig bedring!

Herr Stensdal har anmodet undertegnede om å forsøke å få sendt ut disse kom-

binerte 3 nummer til utstillingen, og uten å love at så skjer, gjør jeg herved mitt beste. Men jeg er helt uøvet i dette arbeide, og man må unnskyld meg om det ikke kan bli så godt som herr Stensdal ville gjort det, — og det er ennå artikler som må vente på å bli tatt med.

Grunnet sykdommen har herr Stensdal også måttet frasi seg videre redaktørarbeide, og jeg tillater meg derfor på det innstendigste å anmode om at habile redaktører sender inn en søknad til *Norsk Filatelistforbund, Torvalmenning 4, Bergen, for umiddelbar overtakelse av stillingen!*

Oslo, i mai 1955.

Arnstein Berntsen.

Internasjonal frimerkeutstilling Kunsternes Hus 4.-12. juni.

*Arrangert av Oslo Filatelistklubb
på vegne av Det norske postverk og Norsk Filatelistforbund
under beskyttelse av H. M. Kong Haakon VII.*

Når dette leses, er utstillingens porter åpnet — og kanskje forlengst lukket —, og det er å håpe at utstillingen svarer til de krav som kan stilles.

Angående Organisasjonskomiteens sammensetning vil vi henvise til Utstillingsbulletin nr. 1, som også angir Æreskomiteer, Jury, Representanter etc., mens alle underkomiteer er medtatt i den internasjonale utstillingskatalog. Sistnevnte gir også en fullstendig orientering om alle eksponater, med avbildninger av en rekke sjeldenheter fra hele verden.

«Grand Prix» er gitt av Postverket, Norsk Filatelistforbund og Oslo Filatelistklubb, og de avbildes i dette nummer. Det er likeledes gitt en rekke ærespriser og medaljer, som likeledes avbildes i den utstrøking vi har kunnet skaffe klisjéer i tide.

Det har vært en enestående filatelistisk tilslutning fra alle kanter av verden, og uten forkleinelse for andre representanter kan det nok gis en spesiell honnør til Mr. Harry L. Lindquist, New York, Mr. Frank A. Godden, London, herr E. Houlberg, København, og herr Einar Lundström, Stockholm.

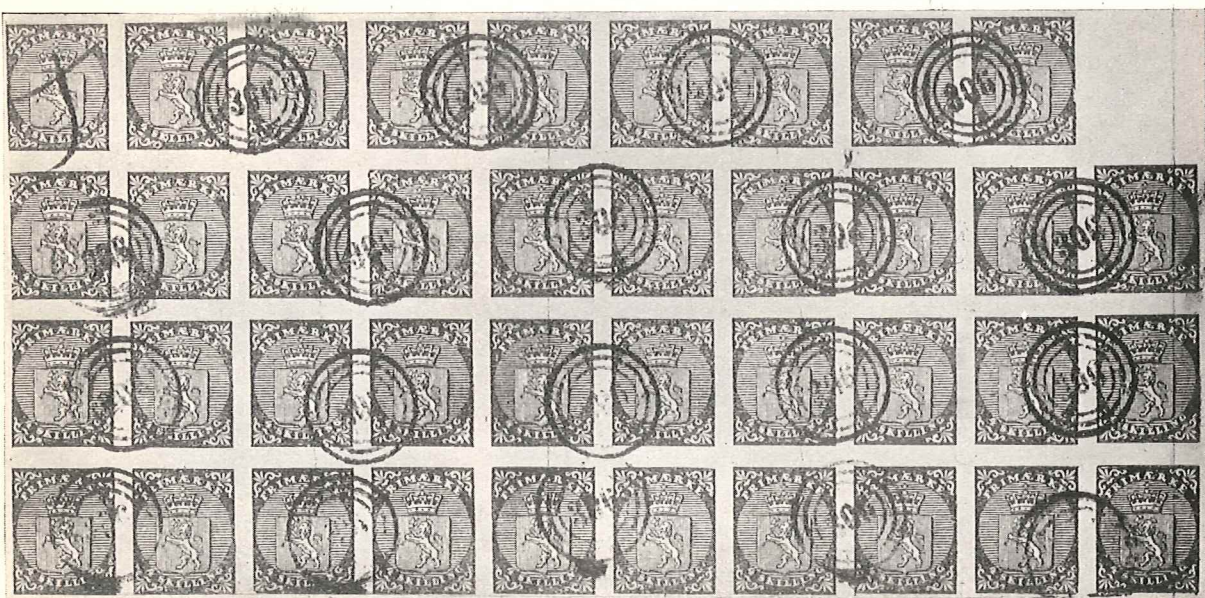
Hennes Majestet den Engelske Dronning viser et ypperlig eksponat, som skyldes et godt samarbeid med bestyreren av Hennes Majestets samlinger, *Sir John Wilson, Bart.*, og vi får se de store sjeldenheter feiltrykket «Post Office» fra

Mauritius, fra Mrs. Louise Boyd Dale's store samlinger — så vel 2 stkr. av den ene verdi på helt brev, som den annen verdi på brevstykke!

Og ellers får vi se en rekke ypperlige samlinger i alle æresklasser og konkurrerende klasser. De fleste av de store ver-

*Bronsestatuett av Per Palle Storm.
«Grand Prix» gitt av Postverket.*

39-blokk av Norge nr. 1, 4 skilling 1855, den største kjente blokk.

denssamlinger er representert, og det står til den internasjonale jury å bedømme dem. Med den sammensetning denne har fått, tror vi at det skal bli en rettferdig bedømmelse fra ethvert synspunkt.

Åpningshøytideligheten får en verdig ramme i Rådhusets festsal, og samme sted holder Oslo bys ordfører en aftenmotakelse for ca. 350 gjester. — Vi håper at utflukten til Sundøya også vil være populær for de tilreisende gjester, — og Regjerings middag på Akershus slott samt

den høytidelige avslutningsfest i *Grand Hotell* blir forhåpentlig utstillingens høydepunkt!

Postverket har ydet et ypperlig samarbeid og har forært utstillingen en spesiell jubileumsblokk, som består av et nytrykk av Norge nr. 1 sammen med variantene «Dobbelfot», «Sprukket plate» og «Oppgravert hjørne», og som avbildes her.

Likeledes gir Postverket et spesielt utstillingsovertrykk «Oslo — Norwex» på

Sølvbolle, «Grand Prix» gitt av Norsk Filatelistforbund.

Gravert pokal. «Grand Prix» gitt av Oslo
Filatelistklubb.

The Society of Philatelic Americans
spesielle medalje.

Utstillingens medalje, gravert av gravør H. Rui.

Spesiell utstillingsmedalje, gitt av «The Royal
Philatelic Society, London».

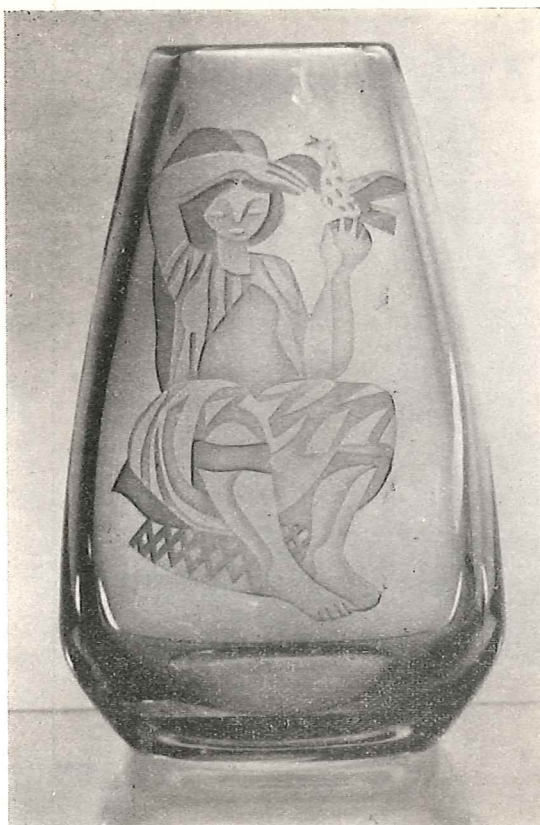
Nederlandsche Bond van Postzegelver-
zamelaars forgylte plakett.

Utstillingens spesialstempel.

Utstillingens reklamestempel.

*Gravert pokal. Ærespris gitt av herr
Jacob Engel, Haderslev.*

Postdirektør Sten Haug

*Utstillingens
ærespresidenter*

Skipsreder F. Walter-Johannesen

Skipsreder Abr. Odjell.

*Juryens
ærespresident
og
Utstillingens
president*

Kunsthandler Arnstein Berntsen.

Utstillingsfrimerkene, overtrykt «Oslo — Norwex».

jubileumsserien som utkom den 3. januar i år og som kun blir til salgs på utstillingen mot kjøp av én inngangsbillett pr. serie.

Det er vel vanskelig å si hvem av Organisasjonskomiteens medlemmer som har hatt det største arbeide, — alle har vel hatt sin strie tårn i tur og orden, — og vi skulle anta at alle sammen puster lettet når hele arrangementet er lykkelig avviklet, — forhåpentlig med et pent overskudd!

«NORWEX — OSLO 1955» rommer *hele* 1050 rammer med ca. 15 000 albumblad, nesten like meget som London-utstillingen i 1950 og «Stockholmia 55». Over halvparten av samlingene fra «Norwex» fortsetter til «Stockholmia 55», som åpner sine porter på Djurgården i Stockholm den 1. juli i år, og vi ønsker også denne utstilling lykke til!

Red.

Exposition Internationale de Timbres-Poste
Oslo 4 au 12 juin 1955

Norske frimerker 100 år
Centenaire du Timbre-Poste Norvégien
1855—1955

Jubileumsblokken.

Postførsel med Nordlandsbåt. Etter tegning av Th. Holmboe.

De gamle søpostkontorer i utenlandsrutene. Hamburg og Fredrikshavnrutene.

Tiden rider fort. Vi har hatt en så fantastisk utvikling på fartens område de siste mannsaldre, at en kan spørre seg selv om ikke farten er på vei til å ta makten over menneskene.

De moderne kommunikasjonsmidler har brakt menneskene nærmere hverandre i hvert fall i tid, og de bringer nå posten fra verdensdel til verdensdel på like mange dager som de for noen år siden brukte uker, og for lengre tid tilbake måneder.

Det var meningen at disse linjer, viet minnet om våre gamle sjøpostkontorer, også skulle ha gitt litt av stemningen, atmosfæren ombord i våre første ambulerende postkontorer under de lange reiser Vadsø—Hamburg.

Dessverre, vi har ikke funnet noen som kan fortelle fra den tid.

Men veteraner fra Englandsruten har vi heldigvis ennå, — den rute som i dag er mer levende enn noen gang før, men uten postens folk ombord.

Fra denne rute forteller postfullmektig Adolf Rasmussen fra sin lange tjenestetid, og det vil bidra til at selve historikken,

som i seg selv burde ha interesse, får mer liv.

Den gir bildet av en egenartet og viktig virksomhet i Postverket, postkontorene på skipene i utenriksfarten.

Dermed går vi over til de gamle Søpostkontorer. Søpostkontor nr. 1 Bergen—Hamburg, senere Vadsø—Hammerfest—Hamburg, Søpostkontor nr. 2 Kristiansand—Fredrikshavn, og Søpostkontoret Bergen—Newcastle.

Sjøveien var i årtier den naturlige postvei mellom store deler av landet vårt og utlandet. Landets hovedstad hadde fra Postverkets barndom av i fredstid sin postforbindelse med utlandet gjennom Sverige, men i ufrestider var en henvist til sjøveien.

Bergen, landets største handelsby på den tiden, hadde ikke noen fast postgang med utlandet. For denne by ble tilfeldige skipsleiligheter postrutene, først og fremst til England.

Så snart dampskipene kom i regelmessig fart på utlandet, fikk vi de første ambulerende postkontorer mellom Christiania og

København, Lübeck og Kiel. De ble i sin tid overflødiggjort av jernbanene.

I disse aller eldste sjøpostrutene tjenestgjorde blant andre i midten av sekstiårene postekspeditør Fredrik Stockfleth von Krogh Monclair — senere postmester i Haugesund, John Olsen, senere postmester i Steinkjer og Holmestrand, der han døde i 1913, Hans Norman, postmester i Grimstad og Karl Jahnsen, postmester i Skien fra 1893. Jahnsen ble ved avskjeden i 1921 hedret med fortjenstmedaljen i gull for lang og tro tjeneste i Postverket. Da han døde var han 87 år gammel.

Dampskipene og postkontorene ombord ble i sin tid litt av en revolusjon i postutvekslingen med utlandet.

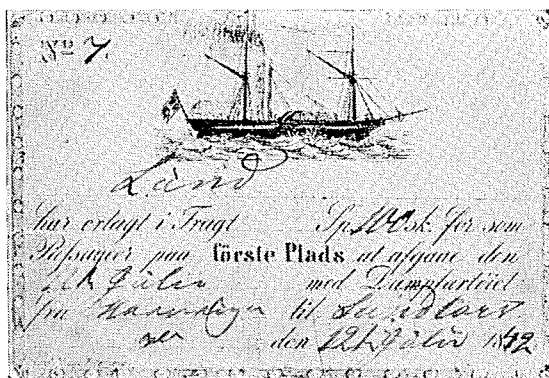
I vår tid tar vi liksom alt for gitt, og roper ikke engang hurra for en inter-skandinavisk luftpostrute over Nordpolen til fjerne land.

Annerledes var det da dampskipene kom. I Bergens historie 1814—1914 er gjengitt en artikkel fra Bergens Adressecontoirs Efterretninger som viser bergensernes begeistring over byens første dampskip «Oscar». Det tilhørte et privat selskap, og kom til Bergen i 1827. Det ble satt i fart mellom Bergen og Christiania hver tredje uke og anløp samtlige byer på kysten. Skipet gikk også lysttur i fjordene og her er beretningen om en slik begivenhet:

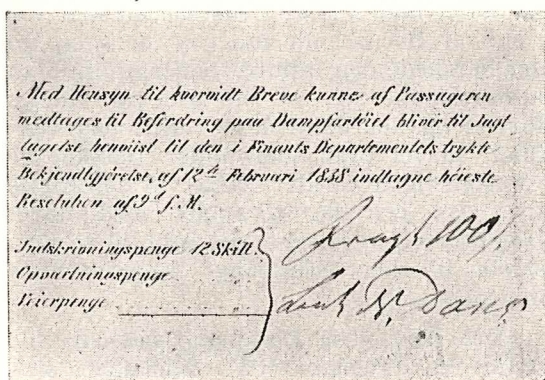
«Iforgaars blev ved Trommeslag bekjendtgjort, at det for en Tid siden fra Stockholm ankomne Dampfartøi «Oscar» skulde henimod Middag foretage en Tur, hvortil Lysthavende Deltagere blev indbudne imod at betale ved Entreen en Spd. for voksne, og det halve for Børn. Nysgjerrigheden, denne mægtige Drivfjæder, pirrede ogsaa mig saalænge, indtil jeg, overseende enhver Betænkelighed, resolverede at gjøre Turen med. Jeg reiste altsaa ombord i Fartøiet, der laae i Nærheden af Toldboden, kl. 11, og fandt ved min Ankomst et temmelig talrigt Selskab af begge Kjøen, som idelig formeredes, indtil vi paa Førerens Kommando kl. 11 forlod Rheden under Musik og Hurraraab. — Fartøiet kom tilbage til Bergen kl. 5½ Em. og lagde til ved Konsumptionsbryggen. Efterat Nationalsangen paany var afsjunget under Instrumenters Lyd og sluttedes av 3×3 Hurra af en Mængde Mennesker, som havde placeret sig paa Toldboden, forføiede Passagererne sig derpaa i Land vel tilfredse med den aflagte Lystreise, og Ind-

senderen maa oprigtig tilstaae, at den var i enhver Heenseende inderlig morsom, thi der herskede den muntreste Stemning man kunde ønske sig. Al Etikette var aldeles forvist og der dannedes overalt paa Fartøiet, saavel over som under Dækket de venskabeligste Cirkler. Dette var den første Lystreise jeg har foretaget med noget Dampfartøi, men det vil ikke blive den sidste, thi dens Erindring vil stedse blive mig behagelig.»

«Det Bergenske Dampskipsselskab» ble stiftet 12. desember 1851. Selskapets stifter, Michael Krohn, skrev: «Efterhaanden udvidedes Statens Dampskibsfart fra Kristianiafjorden til Kristiansand, København og endelig enkeltvis til Vestkysten. Denne sidstnevnte Egn og Nordkysten, hvor Kommunikationen afgjort tiltrængte Lettelse, havde i Grunden ikke Anledning til at glæde sig i Andet end det Haab, at ogsaa disse Kyster engang maatte blive værdige til lignende Opmerksomhed. Efter flere Aar syntes man imidlertid endnu ikke at være rykket Ønskets Opfyldelse stort nærmere. Dette i Forbindelse med at et Engelsk Kompagnie i Aaret 1851 kastede sig ind i Dampskibsfarter Hamburg—Bergen ved at slutte Kontrakt med Departementet for det Indre med Hensyn til Postbefordringen, fremkaldte Det Bergenske Dampskibsselskab i December 1851, da man ikke med Ligegyldighet kunde se en fremmed Nation at høste Fordel paa Landets Bekostning til samme Tid som den skadede om ei ganske tilintetgjorde den Skibsfart, som fant sted med Landets Seilskibe paa Hamburg, og man desuden maatte forudsætte, at Englænderne skulde forlade Rou-Routen, naar en bedre aabnede sig for dem.»

Dampskipsbillett fra 1842, fra Hamnvik til Sandtorg.

Billetens bakside.

Den 15. februar 1853 begynte B. D. S. dampskipsfarten på Hamburg. Det var på forhånd ført forhandlinger mellom selskapet og Departementet for det Indre om postførselen i ruten.

I et brev av 17. juni 1852 stilte departementet en del krav, hvorav blant annet ett gikk ut på at det ombord i dampskipet «Bergen» skulle innredes lugar og ekspedisjonsrom for en postekspeditor.

Ved kongelig resolusjon av 25. januar 1853 ble det approbert kontrakt med selskapet om postbefordringen, og dermed var Sjøpostkontor nr. 1 opprettet.

Ruten var 14-daglig, og «Bergen» gikk sin første tur 15. februar samme år med Thomas Broch som postekspeditor. Broch tjenestgjorde i ruten til 1. april 1862.

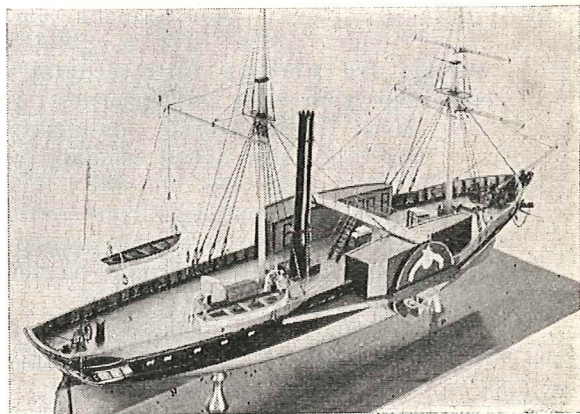
I 1854 begynte også Georg Willumsen i Hamburg-ruten, og reiste der til 1866.

I 1856 ble ruten utvidet til Trondheim, og året etter ble Det Nordenfjelske Damp-

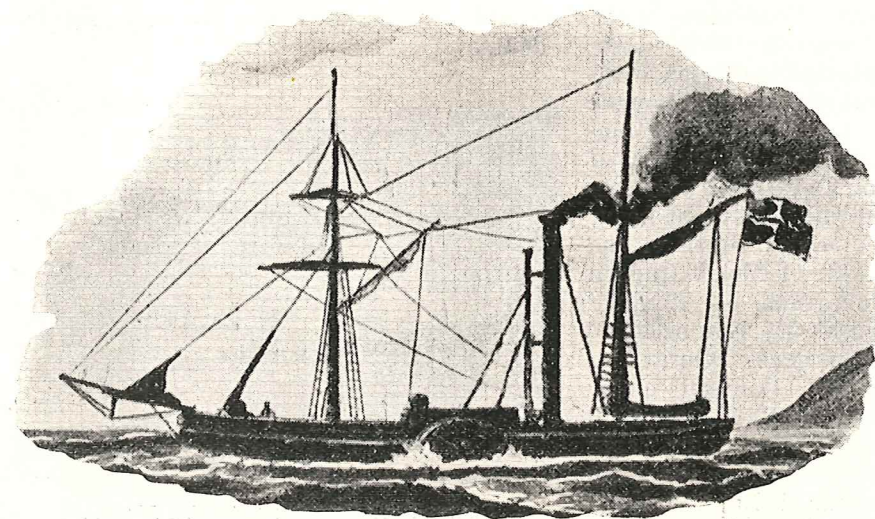
skibsselskap stiftet. Det overtok dampskipet «Nidelven» som hadde gått i rutefart på Hamburg, og senere ble det samseiling mellom B. D. S. og N. F. D. S. i Hamburg-ruten.

Da staten opphørte med sin dampskipsfart mellom Bergen og Trondheim, ble postførselen på strekningen overtatt av de to selskaper. I 1865 avviklet staten sin dampskipsfart mellom Trondheim og Hammerfest og Vadsø. De to dampskipsselskaper overtok, og fra 1870 ble det regelmessig postforbindelse Vadsø—Hamburg.

Så gikk da skipene sin gang med posten ombord inntil et sirkulære fra Den Kongelige Norske Regjerings Departement for det Indre nr. 12/1895, meddelte at Sjøpostkontoret No. 1 ville bli nedlagt på strekningen mellom Bergen og Hamburg, idet Det Bergenske Dampskibsselskab og Det

Modell av «Prinds Gustav».

Nordenfjeldske Dampskibsselskabs skip bare skulle føre pakkepost på den nevnte strekning. Siste tur med postekspedisjon mellom Bergen og Hamburg gikk fra Bergen den 23. april 1895. Skipet returnerte fra Hamburg den 3. mai s. å., og postekspeditøren fratrådte med skipets ankomst til Kristiansand S. Sjøpostkontoret No. 1 fortsatte siden på strekningen Bergen—Trondheim—Hammerfest—Vadsø, parallelt med Sjøpostkontor No. 3 på strekningen Bergen—Trondheim.

Følgende postmenn har tjenstgjort i ruten:

Broch, Thomas, 1853—1. april 1862.
Willumsen, Georg, 1854—26. jan. 1866.
Scharffenberg, Christian, 1861—1871.
Monclair, Fredrik, 1862—1873.
Olsen, John, 1868—1889.
Sendresen, Carsten, 1869—1884.
Solem, Ludvig, 1869—1880.
Nilsen, Christian, 1872/73—1884.
Wichlund, Oluf, 1874—1884
Norman, Hans, 1874—1894.
Jahnsen, Karl, 1876—1886.
Tønder, Peter, 1884—1890.
Thoresen, Edvard Mathias, 1884—1892.
Olsen, Ludvig Marinius, 1891—1895.
Tengelssen, Josef, vinteren 1894/95.

I personalfortegnelsen av 1. august 1897 er følgende tjenestemenn oppført som ansatt ved Sjøpostkontoret No. 1:

Hilt, Fredrik Christian.
Olsen, Ludvig Marinius.
Høyem, Andreas Martin.

I personalfortegnelsen av 1. juli 1900 er tjenestemennene ved Sjøpostkontoret No. 1 og Nordlands postekspedisjon oppført sammen, og i utgaven av 1. mai 1901 av personaltjenesten er bare Nordlands postekspedisjon nevnt, mens Sjøpostkontoret No. 1 ikke står oppført. Noen sirkulærmelding eller lignende om den offisielle

nedleggelse av Sjøpostkontoret No. 1 har vi ikke kunnet finne.

— — —

Av de postekspeditører som reiste i Hamburg-ruten, og som senere fortsatte i Nordlandsrutene til et desennium inn i dette århundre, fortjener Andreas Martin Høyem å nevnes som den siste på skansen av den gamle garde.

Han var født i Trondheim i 1840 og begynte i 1857 ved Hammerfest «post- og dampskipsekspedisjon». Hele sin lange tjenestetid i Postverket, bortsett fra en ganske kort tid, tilhørte Høyem den reisende etat. Han tok avskjed i 1911, 71 år gammel.

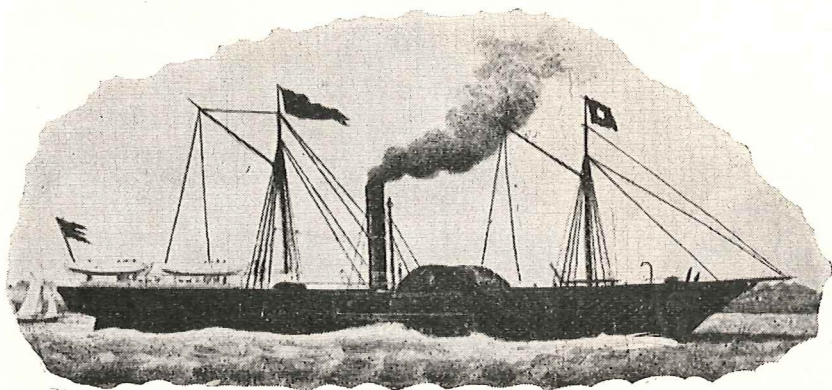
Eldre postfolk, som har truffet Høyem, kan fortelle mange historier om ham. Hans ansvars- og pliktfølelse var så stor at han på de tre uker lange turene mellom Trondheim og Kirkenes og tilbake, bestandig oppholdt seg i lugaren.

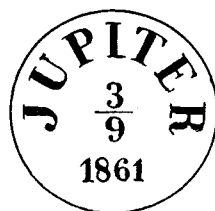
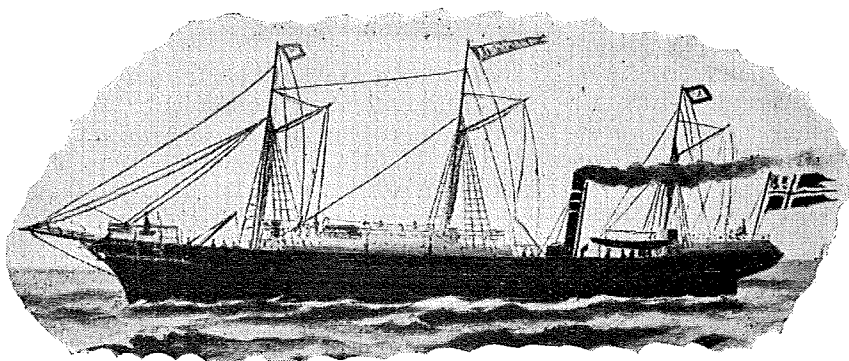
Han betraktet alle fremmede med avgjort mistro og han så også med megen skepsis på dem som viste seg elskverdige. «Æ lån itj ut avisa, nei,» — sa han ofte da. Assistentene fikk pent holde seg på avstand fra «bankoavdelingen» i lugaren. Den stelte han med, dag som natt. Han holdt strengt på alle reglementets bestemmelser både overfor assistenter som overfor publikum.

Men, kom man ham nærmere inn på livet, fant man snart at det hos den store, hvithårede trønder banket et varmt hjerte. Livets gjenvordigheter hadde skapt en viss bitterhet hos ham, men traff man ham i fritiden eller når han fant adspredelse i musikken, ofte fantaserende på et skrøpelig piano ombord — da traff man mennesket Høyem, ikke bare en trett gammel mann fra et langt livs reisetjeneste.

— — —

Postekspedisjonen mellom Bergen og

Hamburg var som før nevnt i virksomhet siste gang på turen fra Hamburg 3. mai 1895. I sirkulære for 9. april samme år meddeles:

«Fra 1. mai førstkomende vil postdampskipsfarten mellom Kristiansand og Fredrikshavn blive underholdt daglig i begge retninger med afgang fra Kristiansand om aftenen og fra Fredrikshavn hver dags middag.

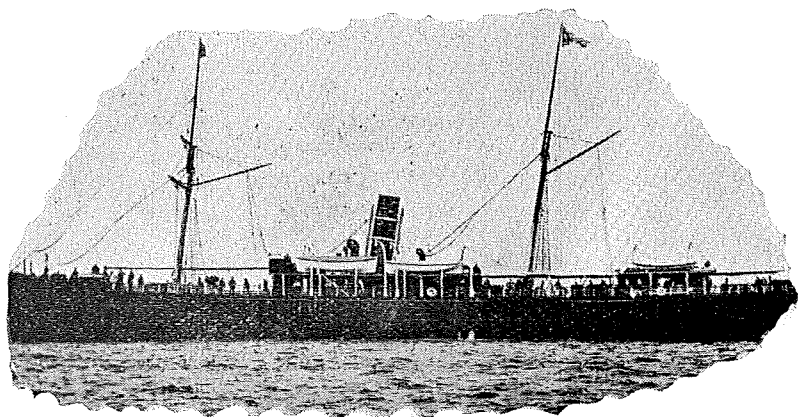
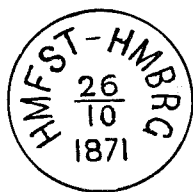
Fra samme tid vil Søpostkontor nr. 1 blive nedlagt mellom Bergen og Hamburg idet Bergenske og Nordenfjeldske dampskipsselskabs skibe i rute 1 a kun vil blive benyttet til pakkepostbefordring paa nævnte strækning.»

Det ble den daglige Fredrikshavnstrute som gjorde Søpostkontor nr. 1 overflødig mellom Norge og utlandet, men Fredrikshavnstruten hadde nesten 25 år bak seg før den ble daglig. Ruten fulgte den tradisjonsrike sjøvei mellom Norge og Danmark og ble åpnet 17. april 1871 med to turer i uken. Stortingets veikomite hadde alt flere år i forveien uttalt at hvis jernbanen gjennom Jylland, som da var ferdig til Aalborg, ble ført videre til Fredrikshavn, ville en

dampskipsforbindelse dertil kunne avløse farten på København og Kiel. Det første år gikk ruten ut fra Arendal, men ble allerede året etter flyttet til Kristiansand. Fra 1875 ble det tre turer i uken om sommeren, og fra 1883 to turer om vinteren. I 1890 ble det tre turer i uken året rundt, og fem år senere kom den daglige forbindelse som ble opprettholdt til krigsårene 1914—1918 gjorde trafikken uregelmessig og til slutt stanset den helt.

Fra 1903 gikk det tre skip i ruten som var en meget viktig, for ikke å si den viktigste, sjøpostrute mellom Norge og utlandet. Helt fra Bergen av, for hele Sørlandet, og deler av Østlandet var dette den korteste vei til kontinentet. I Kristiansand korrespondertes med øst- og vestgående postskip i Oslo—Bergen-ruten. I Fredrikshavn med togene til og fra København og Hamburg. Betydelige postmengder sendtes med ruten til hele Europa og videre til oversjøiske land, og posttrafikken var ikke mindre i motsatt retning.

Det er en hard fart disse forholdsvis små skipene gikk i. Høst- og vinterstormene kunne forsinke overfarten i timevis, til

lidelse for sjøsyke passasjerer og til plage for postfolkene, som hadde alt annet enn lette arbeidsforhold i slikt vær. Sjøsyke måtte de ikke være, de som skulle arbeide med Sjøpostkontor II. Det hører også med i bildet at isforholdene på Danmarks østkyst enkelte år var slik at skipene lå innefrosset i dagevis. Et enkelt år måtte trafikken legges om til Esbjerg mens isforholdene var på det verste.

I april 1917 ble «Harald Haarfager» kapret av tyskerne og ført til Stettin, og tyskerne sørget for at ruten måtte innstilles for resten av krigstiden. Høsten 1918 kom Frederikshavn-ruten i gang igjen med to turer i uken, så ble det en kort tid daglig fart, men overveiende tre turer i uken helt til 1927. Så vel krigstiden som i 10-året etter var forholdene for Christiansands Dampskibsselskab som drev ruten, meget vanskelige. Det skyldtes i ikke liten grad at den innskrenkede rutefarten var lite lønnsom på grunn av at staten bare ville gi selskapet kortvarige kontrakter om postførselen og statsbidrag for kort tid ad gangen.

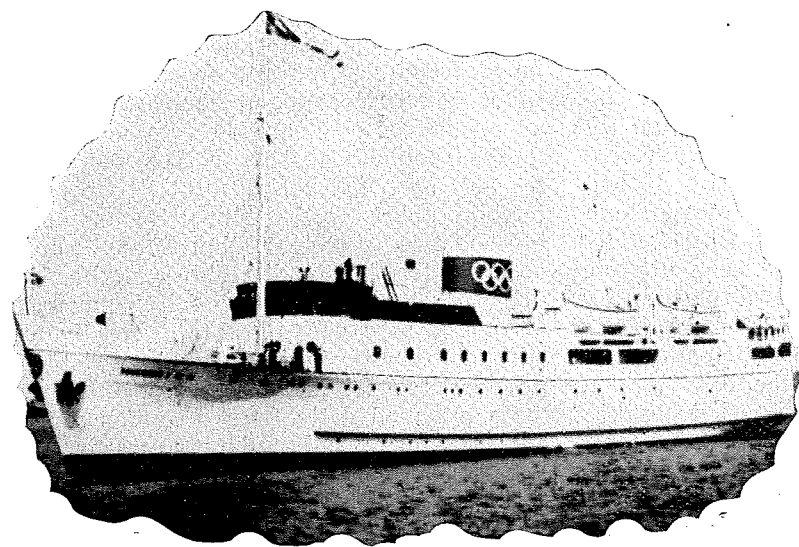
I 1924 lyktes det Postverket etter iherdig arbeid å få pakkeposten til Norge overført fra de svenske statsbaner til Frederikshavn-ruten. Det var en veldig pakke-trafikk den gang, særlig fra Frankrike, og pakketalet steg fra 66 000 i 1923 til 319 000 i 1931. I 1927 stilte det tyske postvesen bestemt krav om at hvis postbefordringen fortsatt skulle gå med denne ruten, måtte ruten bli daglig fra 1. oktober samme år. Samtidig anstrengte de svenske jernbaner seg for å få pakkeposttrafikken tilbake, og

disse omstendigheter førte da med seg at ruten ble daglig.

Men dermed var ikke Frederikshavn-ruten trafikkmessig sikret roligere farvann. I 1928 fremla regjeringen proposisjon om at statsbidraget skulle sløyfes, og rutens saga ville ha vært ute. Da grep de interesserte byer fra Stavanger til Kragerø inn, et stort møte ble holdt i Kristiansand i februar. Her ble det gitt en redegjørelse for rutedriften etter krigen, dens betydning for landsdelen, og på saklig grunnlag protestert mot at denne gamle forbindelse mellom Danmark og Norge skulle nedlegges. Det ville, skrev en avis, bety det samme som at man for å komme fra Rogaland til Jylland, måtte reise over Oslo, en like stor omvei som om man for å komme til Oslo måtte legge veien innom Trondheim.

Stortinget tok protesten til følge, likevel var ikke ruten ute av faresonen. Da bygde Danmark ut havnen i Hirtshals, som ble rutens utgangspunkt på dansk grunn fra 1937, og nå var utsiktene gode for å få en varig og meget hurtigere forbindelse med Danmark enn vi før hadde hatt.

Danmark la ned en veldig sum for å gjøre Hirtshals til en brukbar havn, og Norge påtok seg å skaffe et moderne skip til ruten. Dette ble bygd i Aalborg, og 23. mai 1939 satte det nye store motorskip «Skagerak I» inn i ruten. Det var et vakker skip med betydelig kapasitet for føring av biler, og det kunne også føre 2 jernbanevogner. Reisetiden mellom Norge og Danmark ble med dette skip kortet inn til 5 timer, og reisetiden videre sørover til-

svarende. For posten var det en stor fordel, og at ruten hadde berettigelse vises av at passasjertallet fra 1937 til 1939 steg med 135 %.

Dessverre ble det ikke lang tid de to land fikk glede av den gode forbindelse som var etablert. Da tyskerne overfalt Danmark og Norge ble det slutt på ruten, tyskerne tok «Skagerak I», og skipet ble senket i en tysk konvoi utenfor Egersund i 1944.

De siste postfunksjonærer som reiste i

Hirtshalsruten var postekspeditørene Alf Kjølrsrud og Karl Gustav Natvig.

For tiden er det bare forbindelse sjøverts mellom Kristiansand og Hirtshals i sommermånedene, og postalt er ruten uten betydning. Store deler av Sørlandet og Vestlandet ligger kommunikasjonsmessig lenger fra Danmark nå enn for 75 år siden, fly fra Sola og Kristiansand endrer ikke dette forhold.

(Med Postverkets tillatelse hentet fra «POST» nr. 1 — 1955.)

Red.

Norge nr. 1 i Samtidens presse.

Av førstebibliotekar ved Universitetsbiblioteket Helge Kragemo.

Den industrielle revolusjon i Europa betydde blant annet økning av handel og samferdsel, behovet for aviser ble større, det ble vanligere å skrive brev, forretningsbrev og privatbrev, og postmengden vokste.

De land som førte an i den industrielle revolusjon, først og fremst England, fant snart ut at det lønte seg for industrien og handelen at brevene ble befordret fort og rimelig, og en pionér som Rowland Hill fikk derfor se sine idéer gjennomført i løpet av forholdsvis kort tid.

Forutsetningen for innføringen av frimerker var selvsagt at en måtte komme bort fra tidligere tiders regionalporto og over til ens porto for hvert land, respektive hver stat. Enkle regler for betalingen av utenlandsporto sto også på programmet, men det var et mer innviklet problem. En rekke lover på postlovgivningens område måtte komme før reformene.

De lover og forordninger som innledet innføringen av frimerkene i Norge, er inngående behandlet av førstesekretær i Poststyret E. Tommelstad i dette tidsskrift (1954, nr. 5—10).

Bekjentgjørelsene fra *Departementet for det Indre* om postreformen ble trykt som offentlige avertissementer i de større Christiania-avisene. Utdrag av portoloven kom til dels som eget bilag (f. eks. til *Aftenbladet* 1855, nr. 13). Men i avisene utenfor hovedstaden finner vi forordningene, ja, selv portoloven, bare i sterkt forkortede utdrag, og oftest sammen med postmestrenes egne publikumsbulletiner.

Hva bestemmelsen om frimerket angikk, ble den av folk flest — og av avisene med — oppfattet som et forholdsvis uvesentlig tillegg til den nye postloven; den betydelige nedsettelsen av brevporten spilte jo også

faktisk en meget større rolle for det brevskrivende publikum enn den lettelse i forsendelsesmåten som frimerkene innebar.

For øvrig var avisene så små og begivenhetene 1854—55 så mange at det ikke ble større spalteplass til overs for frimerkenytt. Norge hadde nettopp fått sin første telegraflinje og sin første jernbanestump. Og noe som var enda bedre «stoff» enn disse landsbegivenheter var de lokale nyhetene: vinteren 1854—55 var usedvanlig hard, folk frøs og sultet i en utstrekning som vi vanskelig kan gjøre oss forestilling om i dag. Men det som likevel opptok sinnene, og dermed avisene, mest, var Krimkrigen og all den frykt og spenning den førte med seg i dobbeltmonarkiet: Skulle Norge—Sverige bli trukket inn? Intet under at bekjentgjørelsen om frimerket ikke vakte noen oppsikt, og at inseratene fra publikum praktisk talt uteble. De ytterst få jeg har kunnet finne, bekrefter dette inntrykket.

Dette karrige materiale kunne kanskje ha blitt supplert om alle avisene fra denne tiden var tilgjengelige. Men beklageligvis er en god del av dem ikke å oppdrive, om de da fremdeles eksisterer. Den gang fantes det ingen avleveringsplikt til Universitetsbiblioteket, og det som dette nasjonale bok- og avis-arkiv senere har kunnet samle, er langt fra fullstendig. Tross alt har det dog vært mulig å oppdrive 52 årganger av 39 norske aviser fra disse to årene, hvorav riktignok de fleste årganger har vist seg praktisk talt fri for frimerkestoff.

La oss med dette for øye ta for oss de enkelte hyer og se hva deres presseorganer skriver:

I *Det Vestlandske Tidende*, organet for Arendal, Grimstad, Lillesand og Tvede-

strand, averterer postmester Sandberg i Arendal 1., 12. og 26. desember 1854 slik:

Frimærker for indenrigske Breve.

Fra 1ste Januar 1855 af er Portoen for et Brev over hele Norge 4 Skilling, naar det frankeres, og 5 Skilling, naar det sendes ubetalt. Paa de betalte Breve skrives ikke herefter «betalt» eller «franco» til indenrigske Steder, men man betaler med et paahæftet et Frimærke for hvert Lod Brevet veier, saaledes, at for et Brev indtil 1 Lod, paahæfter Afsenderen et Frimærke, fra 1 til 2 Lod 2 Frimærker, og saa fremdeles. Mærkerne vædes paa Bagsiden og klæbes øverst paa Brevet paa Adressesiden; man bør ikke skrive Adressen for høit oppe paa Brevet, da Mærkerne ere noget store, saa de kunne komme med i Navnet.

Alle indenrigske løse Breve, saavel uden som med Frimærker, kunne fra Nytaar af lægges i en Kasse ved Postcontoiret, der inddrages, naar Posttiden er ude; Bancobreve og recommanderede Breve, samt udenrigske og svenske do., maa som før leveres paa Contoiret. For Breve, der ere paategnede «Anbefales», «Recommanderet» eller «NB», betales, foruden Portoen, 4 Skilling, og saadanne Breve kunne ei afsendes ufrankeret. Frimærker selges paa Postcontoiret og ved Dampskibsexpeditionen; paa første Sted, dog ei medens afgaaende Poster ere under Expedition, i hvilken Tid heller ingen Ind- og Udlevering af Post kan foregaae.

Dersom et Brev er paategnet «betalt» uden at være paahæftet nok Frimærker, bliver det ei at befordre med Posten, men at tilbagelevere Afsenderen, om han kjendes; i modsat Fald paategnes det «ikke heelt betalt» og sættes i Porto 5 Skilling for hvert Lod.

Findes i Kassen Breve, hvorpaa kasserede Frimærker ere anbragte, skulle disse indsendes til Indre-Departementet, og Afsenderen opgives, om han kjendes.

Arendals Postcontoir den 25de November 1854.

Sandberg.*)

Den 12. desember gir dessuten Sandberg et utdrag av det nye departementssirkulæret av 23. november 1854 *Om Bancobreves Forsendelse*, hvor han gjør oppmerksom på at det nå blir dyrere enn før å sende bankobrev.

Sandberg må i det hele tatt ha vært en påpasselig og samvittighetsfull mann, for ved årsskiftet (2. januar) kommer i samme avis med mange gode råd og formaninger. Han hadde øyensynlig gjort bitre erfaringer med hensyn til sine bysbarns evne til å misforstå!

*) Jørgen Flood Sandberg, f. 17. aug. 1803, postmester i Arendal fra 11. juni 1834. Han ble 18. mars 1857 utnevnt til postmester i Drammen, men tiltrådte ikke embetet idet han omtrent samtidig søkte og (4. juli) fikk pensjon. Han døde 29. sept. 1872.

Ved det nye Aar!

Det svundne Aar har givet os grundet Anledning til at takke Herren for sine rige Gaver til denne Egn. Jeg vil ønske, at det nu Indtraadte maatte give Postcontoiret Anledning til at skaffe ligesaameget Glæde til Staden, som det Forbigangne.

Idag er Kasser udhængte, i hvilke man nu til enhver Tid kan putte sine Breve; jeg synes dette maa være en stor Behagelighed for Publicum, og jeg haaber dette vil være enigt i at virke til, at dette Gode kan vedblive, saa Enhver, der gribes i nogetslags Spektakel, hvorved denne nyttige Indretning gjøres ubrugbar, strax meldes til velfortjent Straf! Ligesaa haaber jeg, man nu har faaet tydeligen forklaret Brugen af disse Kasser: at man sætter tydelige Adresser paa Brevene, da de ei ellers blive befordrede, og at man forstaar, at disse Kasser blot ere for Breve, der skulle afgaae med Posten; andre blive ei taget Notice af. Heller ikke kunne Breve til Departementerne befordres, uden at være frankeret eller portofrie.

Fra nu af kommer rimeligvis mange recommanderede Breve i Posten, som før Bancobreve; jeg beder derfor Enhver paalægge sit Bud særskilt at spørge efter disse, da han ellers maa betale 1 Sk. for at blive meldt dette, saa og noa at spørge efter Adressebreve. Rimeligvis vil Correspondencen her nu tiltage endmere paa Grund af den lave Porto. Kjære Venner, tjener mig derfor nu i det nye Aar i, ikke at sende Eders Bud efter Posten, forinden den er afgaaet eller 1½ Time efter Ankomsten, hvilken Tid er mig tilstaaet til Expeditionen. Jeg tilstaar gjerne, at det maa være de fleste i Arendal meget magtpaaliggende snarest muligt at faae høre fra sine Skibe; men jeg troer dog sandelig ikke, man med Grund tør Klage over seen Expedition her, naar man blot een Gang har seet, hvad her er at gjøre; jo meere man stormer paa, jo senere bliver Expeditionen og jo lettere skeer Feil.

Endvidere bedes erindret, at ingen Expedition skeer efter Kl. 10 om Aftenen, samt at Brevene udsendes, naar de ei ere hentede til Kl. 9 Morgen eller efter 2 Timers Udlevering. Udenfor de fastsatte Indleveringstider er Postcontoiret almindeligvis aabent hver Søndag fra Kl. 8 til 5 Eftermiddag (med 1 Times Middag fra Kl. 12 til 1), og kunne Frimærker da faaes.

Arendal Postcontoir den 1ste Januar 1855.

I. F. Sandberg.

Det er dessverre ikke mulig å få brakt nærmere på det rene om postmester Sandbergs innstendige formaninger fikk hans publikum til å bli omhyggeligere med sine brev, men det er liten grunn til å tro det. Postmesterens månedlige lister over uavhentede brev (offentliggjort i *Den Vestlandske Tidende*) ble iallfall lengre og lengre ut gjennom året. Utenriksposten viste riktignok temmelig uforandrede tall (ca. 20 pr. mnd.), men uavhentet innenrikspost viste stadig stigning. Denne utviklingen til det verre må vel betraktes som en av postmestrenes barnesykdommer.

Poståpneriene i Brevik og Langesund hadde sin presse i «*Adresse-Tidende for Brevig, Stathelle og Langesund*. Her lot postekspeditør Joh. Thrane i Langesund (3. jan.) rykke inn en bekjentgjørelse (gjentatt 6. og 10. jan.) om at:

«Brevpostfrimærker ere ankomne til Postcontoiret, og vil herfra udsælges a 4 Skill. pr. Stykke og ethvert fuldt Hundrede, som tages paa een Gang 3 Spd. 24 Skill. Fra 1ste Januar 1855, skal ethvert afgaaende *betalt* Brev forsynes med et saadant *Frimærke*. Til alle indenrigske Steder er fra den nævnte Tid Portoen 4 Skilling, naar Modtageren skal betale samme.

Altsaa bliver et enkelt *betalt* Brev af Af-senderen at forsynes med eet *Frimærke*, og naar det er overvægtig (over eet Lod) da et *Frimærke* for hvert overstigende Lod. Er et Brev forsynet med et utilstrækkelig Antal *Frimærker*, sættes Brevet i Porto 5 Skill. for hvert Lod eller hver Deel af et Lod, som ikke er frigjort ved *Frimærker*. Mærkerne ere paa Bagsiden bestrøgne med et Liim, som klæber ved at vædes. *Frimærkerne* sælges ved Postexpeditionen i den Tid denne er aaben, og er Enhver berettiget til i Udsalgstiden at erholde et saa stort eller lidet Antal af samme som forlanges. Breve til Udlandet kan indtil Videre ikke betales med *Frimærker*, hvorimod Banco-breve og recommanderede kan betales paa saadan Maade, men maa leveres paa Postexpeditionen.

Langesunds Postexpedition 29de Decbr. 1854.
Joh. Thrane.*)»

Det samme organ benyttet postmester Blom i Brevik seg av (9. mai 1855) til å gjøre nærmere rede for en utvidet bruk av frimerkene:

Bekjentgjørelse.

Ifølge Departementet for det Indres Circulaire af 23de f. M. bekjentgjøres:

1. Værdiposten af Pengebreve til Sverige, beregnes paa samme Maaade som for Pengebreve til indenrigske Steder.

2. Breve, der med Dampskib sendes fra Norge til Danmark eller tillands derover, kunde fremtidig frankeres med *Frimærker*, der paahæftes i saa stort Antal, at dets Værdi idetmindste modsvares det Beløb, der i Tilfælde af Brevenes Frankering med contante Penge vilde have være at opkræve for samme. Et enkelt Brev til de danske stater, Hamburg og Lübeck, bliver saaledes at forsyne med 4 *Frimærker*, et enkelt Brev til Storbritanien og Irland med 9 *Frimærker* osv. Breve, som ikke ere forsynede med fuldstændigt Antal *Frimærker* til den fulde Francos Dækkelse, ville blive satte i Porto for det muligens Manglende, hvilket Brevets Modtager saaledes har at betale.

Breve til Udlandet, som enten ere betalte med paahæftede *Frimærker* eller skal sendes ubetalte, kan nedlægges i Brevkassen. Breve til

Sverige, Spanien, Portugal og Gibraltar maa forudbetales, og kan saaledes, naar de ikke ere forsynede med *Frimærker*, ikke nedlægges i Kassen, men maa leveres paa Postcontoiret. Portoen for Breve til Sverige er 8 Sk. (2 *Frimærker*) og til Spanien, Portugal og Gibraltar 26 Sk. (7 *Frimærker*).

Brevigs Postcontoir den 4de Mai 1855.

I samme avis finner vi også følgende kunngjøring fra ham (30. mai 1855):

Bekjentgjørelse.

Til Efterretning bekjentgjøres herved, at Postcontoirets Brevkasse i Regnveir er ophængt inde i Gangen ved Contoirdøren, da det er befunnet, at Brevene ikke ere beskyttede mod Regnen naar Kassen hænger ude.

Brevig Postcontoir, 24de Mai 1855.

Blom.*)

Det ser ut til at publikum har gått surr i de forskjellige portostsene, for 23. juni måtte Blom rykke inn følgende:

Bekjentgjørelse.

Flere i disse Dage indtrufne Tilfælde bringer Postcontoiret til gjentagende at indskjærpe, at Breve til Udlandet, betalte eller ubetalte, ei kan nedlægges i Brevkassen, men maa leveres paa Contoiret ...

Brevig Postcontoir 22de Juni 1855 .

På Eegsæt ved Ålesund hadde M. A. Aarflot sitt trykkeri, hvorfra han utga sitt utmerkede lille blad *Postbudet for Landalmuen*. Han gjengir utdrag av departementets postsirkulærer (16. des. 1854), men unnlater enhver kommentar. En rekke andre presseorganer i provinsen nøyer seg med like knappe meddelelser. Blant disse aviser kan jeg nevne følgende (datoen for meddelelsene i parentes): *Christiansands Stiftsavis* og *Adresse-Contors Efterretninger* (21. og 28. des. 1854), *Smaalenes Amtstidende*, *Fredrikshalds Budstikke* (24. des. 1854), *Ringerikes Ugeblad*, *Hønefoss* (14. des. 1854), *Hedemarkens Amtstidende*, *Kongsvinger* (21. og 28. des. 1854, 4. jan. 1855).

Enkelte aviser nevner i det hele tatt ikke de nye frimerkene med et eneste ord; dette gjelder således *Correspondenten*, *Skien* og *Tromsø Tidende*, *Et Blad for Nordland og Finmarken*.

Imidlertid kan der da av og til være en godbit å finne, som f. eks. denne lille notisen i tillegget til *Christiansundposten* for 27. mai 1855:

*) Johan August Thrane, f. i Asker 27. des. 1787, postekspeditør i Langesund fra stillingen ble opprettet 1. jan. 1849 til sin død 24. mai 1864.

*) Søren Martinius Blom, f. 15. febr. 1799. Han ble i 1849 postmester, bygfogd, politimester, byskriver og magistrat i Brevik! Han døde 17. mars 1874.

Christiansund 26de Maj.

Uagtet Postportoens betydelige Nedsættelse, finder man dog Behag i at producere sig med at benytte brugte Frimærker. Saaledes skal man igaar her i Byen ved Udtagelsen af en af de udhængte Brevkasser blandt disse have opdaget et Explr., til hvilket med store Grødklatter var fastklæbet et brugt Mærke. Om man er kommet paa Spor efter Gjærningsmanden er os ubekjendt.

En opplysning om datoen for det første salget av de nye frimerkene finner vi i *Lillehammer Tilskuere* for 26. desember (gjentatt 29. des.) 1854:

Bekjentgjørelse.

Postfrimærker udsælges fra nu af her ved Postexpeditionen fra 3 Spd. 24 Sk. pr. fuldt Hundrede Stykker og for 4 Sk. pr. Stykke under 100. De vil blive tagne i Brug 1ste Gang Søndagen den 31te December næstkommende for de Breves Vedkommende som da blive indleverede til Sydposterne for at afgaa den 1ste Januar, ligesom ogsaa Portoloven av 7de Juli 1854 i sin Helhed da træder i Kraft for dette Sted, hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Lillehammer Postexpedition, den 23de December 1855.

H. Andersen.*)

At Lillehammer ogsaa skulle bli velsignet med en postkasse offentliggjøres i samme blad den 29. desember, og paa ny 2. og 5. januar 1855:

Bekjentgjørelse.

At der fra den 31te Dennes er anbragt en Brevkasse udenfor Hovedindgangen til Postkontoret hvori kunne nedlægges ubetalte eller med Frimærker forsynede Breve, som ere bestemte til indenrigske Steder, og som ikke indeholde Penge og ikke ere rekommanderede, bekjentgjøres herved saavel for Landdistriktets som for Byens Indvaanere.

Lillehammer Postexpedition, den 28de December 1855.

H. Andersen.

Romsdals Budstikke inneholder ogsaa opplysninger om frimerkesalget (19., 22. og 26. des. 1854):

Frimærker, som, ifølge Lov af 7de Juli d.A. fra næste Aars Begyndelse kunne anvendes til indenrigske Breve, ere tilkjøbs paa Postcontoi-ret à 4 Sk. for hvert Mærke, hvorimod ethvert fuldt Hundrede, som forlanges under Eet, sælges for 3 Spd. 24 Sk.

Molde Postcontoir den 16de December 1854.

B. Hamre.*)

*) Halvor Andersen, f. 9. nov. 1815, var postekspeditor paa Lillehammer fra 1. jan. 1849 til han tok avskjed med pensjon 15. jan. 1886.

*) Bernt Hamre, f. 8. mars 1802, byfogd og postmester i Molde fra høsten 1849 (utnevnt 15. sept.) til 30. mars 1875, da han tok avskjed med pensjon. Han døde 10. juni 1878.

Vi kommer nå til de større byene, og som en kunne vente, er avisene her litt rikholdigere enn provinspressens bladlapper. Men når det gjelder artikler om og omkring de nye merkene, er det oftest ikke meget å høste: folk flest synes ikke å ha oppfattet at frimerkene var et frihetssymbol med reelt innhold, og den publicity de var gjenstand for, var tilsvarende beskjedent.

I *Drammens blad* finner vi 15. desember 1854 følgende bekjentgjørelse som — for øvrig — kunne forsvare en plass i *Verdens Gang's* «Det norske språk fra uke til uke»:

Ifølge derom modtagne Bestemmelse fra Departementet for det Indre bekjentgjøres herved til Efterretning for Korresponderende.

1. at Pengebreve ikke mortages til Forsendelse med Posten, medmindre samme er under spids Konvolut, overensstemmende med Plakaten af 24de November 1804, og

2. at Frimærker, som fra næste Aars Begyndelse kunne anvendes til indenrigske Breve uden Penge, er tilkjøbs paa Postkontoret à 4 Sk. for hvert Mærke, hvorimod ethvert fuldt Hundrede, som forlanges under Eet, sælges for 3 Spd. 24 Sk.

Drammens Postkontor den 9de Decbr. 1854.

F. Groth.*)"

Ved årsskiftet kom den neste bekjentgjørelse fra Groths hånd. Den gjaldt den virkelige store nyhet: postkassene:

Fra 1ste Januar 1855 vil der paa efternævnte Steder her i byen blive anbragt Brevkasser, hvori ubetalte og ved Frimærker frigjorte indenrigske Breve kunne lægges:

1 ved øvre Sund paa Bragernæs og

1 ved Toldboden paa Strømsø.

Disse Brevkasser ville indtil videre blive tømte hver Morgen Kl. 7½ med Undtagelse af Tirsdag og Fredag, paa hvilke Dage de tømmes Kl. 1 Middag og Kl. 8 om Aftenen, ligesom ogsaa hver Mandag og Thursdag Aften Kl. 8, hvilket herved bringes til de Korresponderendes Kundskab.

Drammens Postkontor d. 30te Decbr. 1854.

F. Groth.*)"

Men allerede 12. januar ble ordningen forandret: En ny bekjentgjørelse, offentliggjort 19. januar, meddelte at drammen-serne fra samme dag ogsaa hadde fått en postkasse «paa Asylbygningen paa Tangen» — og at kassene ville bli tømt en halv time senere om morgenen og en halv time før ved de andre tømningstider.

Stavanger Amtstidende og Adresseavis offentliggjør 12. desember en kunngjøring

*) Henrik Johan Florentz Groth, f. 1. mars 1790, postmester i Drammen fra 9. febr. 1829 til 12. nov. 1856 da han ble pensjonert. Han døde 20. juni 1865.

(gjentatt 16. og 19. des.) om «Frimærker for indenrigske Breve», hvor det heter:

«Frimærker sælges paa Postkontoret, dog ei medens afgaaende Poster expederes.»

Til slutt kommer postmesteren med en alvorlig advarsel i likhet med den postmester Sandberg var kommet med:

«Finnes i Kassen Breve, hvorpaa kasserede Frimærker ere anbragte, skulde disse indsendes til Indre-Departementet, og Afsenderen op-gives, om han kjendes.

Stavanger Postkontor, 11te Decbr. 1854.

A. Norman.*)

Stavanger fikk, som den betydelige by den var, hele to postkasser (kunngjort i ovennevnte avis 30. des. 1854):

«Fra 1ste Jaunar 1855 vil blive udhængt 1 Brevkasse ved Postkontoret og 1 ved Torvet, hvori kunne nedlægges ubetalte og med Frimærker betalte indenrigske Breve ...»

Den kulturelt tradisjonsrike by Trondheim viste liten interesse for de nye merkene; postmesterens gjentatte avertissementer i *Trondhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontoirs Efterretninger* synes å vise dette. Den 21. desember finner vi følgende kunngjøring:

Brevfrimærker.

Brevfrimærker, der fra næste Aars Begyndelse kunne anvendes til Frankering af indenrigske Breve, ere at erholde tilkjøbs paa Postcontoiret à 4 Sk. for hvert mærke. Ethvert fuldt Hundrede, der forlanges undereet, betales med 3 Spd. 24 Sk.

Trondhjems Postcontoir, den 20de Decbr. 1854.

Budde.*)

6. og 9. januar averterer han igjen:

Brevfrimærker.

Brevfrimærker, der fra dette Aars Begyndelse kunne anvendes til Frankering af indenland-ske Breve, er at erholde tilkjøbs paa Postcon-toiret ...

Udsalget foregaar hver Søndag i Timerne fra 9—12 Formiddag og 3—5 Eftermiddag; dog ikke under Expeditionstiden af gaaende eller kommende Post.

*) Abraham Norman, f. 4. des. 1804, fra 24. april 1832 distriktslege i Sunnhordland, ble 2. mai 1853 utnevnt til postmester i Stavanger. Han døde 15. mars 1875, mens han ennå inne-hadde stillingen som postmester.

*) Carl Ferdinand Treu Budde, f. 21. aug. 1804, var postmester i Trondheim fra 18. juni 1847 til 22. juni 1859, da han ble overtollbetjent i Bergen. Han døde 24. nov. 1861.

Trondhjems Postcontoir, den 4de Januar 1855.

Budde.

Postkassen — Trondheim fikk bare en — kom visstnok noe senere i bruk i Trond-heim enn i andre byer, iallfall er det først i februar (10., 13. og 15. febr.) 1855 at post-mesteren rykker innfølgende:

Bekjendtgjørelse.

At en Brevkasse er anbragt ved Indgangen til Postcontoiret, i hvilken kan nedlægges pri-vate ubetalte, eller med Frimærker betalte Bre-ve, som ere bestemte til indenrigske Steder, og som ikke indeholde Penge, og ikke ere recom-manderede, — bekjendtgjøres herved.

Trondhjems Postcontoir, den 9de Februar 1855.

Budde.

Kommer vi til den store by Bergen, fin-ner vi hverken i *Bergensposten* eller i *Ber-gens Stiftstidende* noe som helst om fri-merkene, bortsett fra offisielle meddelelser i forkortet, popularisert form. Det eneste som ser ut til å være publisert angående frimerker (utenom kunngjøringene), er et lite avertisement i *Bergens Adressecontoirs Efterretninger* (2. jan. 1855) om at «Post Frimærker sælger Ole J. Næss ved Løve-apotheket». Det var helt andre spørsmål og begivenheter som beskjeftiget publikum: Ibsens «Fru Inger til Østeraad» gikk på Det norske Theater, «Møllergutten» ga kon-sert på Pelloths Sal, «Dampskibet Patriot» begynte (5. jan.) sin 8-daglige fart mellom Bergen, Lærdalsøyra og Lyster. For øvrig var det den fryktelig hårde vinteren som opptok sinnene.

Men brevkassene, denne virkelig epoke-gjørende nyheten, er det interesse for. *Ber-gensposten* skriver 27. desember under ny-hetsstoff:

«I Christiania har man for at lette Brevaf-sendelsen paa forskjellige Steder opstillet Kas-ser, hvori de ved Frimærker frigjorte Breve, kunne nedlægges, et Expediens, som kunde til-trænges ogsaa her, hvor Byens Udstrækning gjør det temmelig besværlig at maatte indfinde seg paa selve Posthuset. Om derved fornødiges et Postbud mere, ville dette vistnok kunne gjøre god Tjeneste ogsaa ved de ankomne Bre-ves Ombringen i Byen.»

Det var i virkeligheten ikke nødvendig å komme med en særlig henvendelse i den-ne anledning: Postkassene var for lengst forordnet og bestilt. Allerede 31. desember kan derfor avisen under lokalnytt for Ber-gen meddele:

«Paa følgende Steder ere anbragte Brevkasser, hvori kunne nedlægges ubetalte eller med Frimærker forsynede Breve: Ved Toldbodalminding paa Hr. Konsul Krohns Hus, ved Nyalmindingen paa Løveapotek-Bygningen, ved Hjørnet af Fortunen og Engen paa Mad. Blickfeldts Hus, og ved Hjørnet of Øvregade og Smedesmuget paa Hr. A. Vedelers Hus. Disse Brevkasser saavelsom den ved Postkontoret anbragte Kasse ville blive tømte ved Udløbet af den for enhver Post bestemte almindelige Indleveringstid. Paa Grund af det herved forøgede Bryderi vil man formodentlig trænge til et Par Bud til, hvilket vistnok tiltrænges.»

Endelig kommer vi så til Christiania, rikets hovedstad med sine 32 000 innbyggere og sine mange aviser. En kunne vente at i denne byen iallfall måtte pressen være oppmerksom på at innføringen av frimerker var noe som innvarslet en ny tid for hele det korresponderende publikum. Men de fleste Christiania-avisene nøyde seg med å trykke de offisielle kunngjøringene. Hverken *Krydseren* (1854) eller *Adressebladet* har et ord om reformen, og det eneste som *Christiania Intelligentssedler* meddeler, er følgende:

Bekjendtgjørelse, 2. jan. 1855).

Ifølge Departementet for det Indres Bestemmelse ere fra 1ste Januar 1855 Brevkasser anbragte paa efternævnte Steder i Christiania:

1 paa Cureauchef Bergs Gaard, Carl-Johans Gade.

1 paa Frimurerlogen.

1 paa Toldboden.

1 paa Jernbanegaarden.

1 paa Thinn's Gaard No. 22, Agersgaden.

1 paa Fru Bergs Gaard No. 78, Vaterlandsbro.

I disse Brevkasser kunne nedlægges private, ubetalte eller med Frimærker betalte Breve, som ere bestemte til indenrigske Stæder og ikke indeholde Penge eller ere rekommanderede. Kasserne tømmes Kl. 7 og 10 Formiddag samt 5 og 7 Eftermiddag. I Brevkassen ved Indgangen til Postkontoret kunne ligeledes nævnte Sort Breve nedlægges. Denne Kasse tømmes som hidtil ved Udløbet af den for enhver Post bestemte Almindelige Indleveringstid.

Christiania Postkontor den 29de December 1854.

De samme opplysningene ble også gitt av *Christiania-Posten* i nummeret for 31. desember 1854 (gjentatt 1. jan. 1855).

Andre av byens aviser brakte forhåndsmeddelelser om postkassene (*Morgenbladet* 19. des., *Den norske Rigstidende* 20. des.), men her ble stedene for opphengningen av kassene bare angitt omtrentlig:

(«I nærheten av det nye Universitet, — av Fæstningen, — av Toldboden, — av det ka-

tholske Kapel i Agersg., — av Jernbanegaarden, — av Vaterlands Bro...»).

I *Aftenbladet* — avisen som fortsatte *Krydseren* — kom redaktøren, Chr. Schibsted, i en satirisk artikkel (2. jan. 1855) med titelen «Reform! Reform!» — og det var slett ikke postreform han her behandlet — med et elegant sidesprang inn på spørsmålet om postkassenes tidlige morgentømmning:

«Endnu er det Morgen og hver Postdag kan I sande, at kun Morgenstund har Guld i Mund».

Aftenbladet er forresten den avis som (19. jan. 1855) bringer den første og eneste offentlige kritikk av de nye frimerkenes utseende. Riktignok var kritikken hård, og vi synes urettferdig, men den var dog tegn på en viss interesse! Denne redaksjonelle artikkelen, rimeligvis skrevet av den samme penn som skrev artikkelen «Reform! Reform!», har vært trykt opp igjen — helt eller delvis — mange ganger, således (fullstendig i Nord. fil. tidsskr. 1897, s. 70—72, i samme tidsskrift (delvis) 1923, s. 123, og i Norsk fil. tidsskr. 1945, s. 56 (fullstendig og i faksimile).

Artikkelen lyder så:

De ny Frimærker.

Verden gaar frem og vi dilter efter saa godt vi kan. Gaar det end ikke med Jernbanefart og er vi end altid lidt agterud for dem, der har trukket Syvmilestøvlerne paa — naa Herregud, vi er dog ogsaa med og faar trøste os med, at vi nok engang kommer efter.

For — jeg ved ikke saa nøje hvormange — Aar siden gjorde en Engelskmand en liden Opfindelse, hvorved Folk blev sat istand til at faa sine Franko-Breve i Posten uden at udsætte sig for de verdensbekjendte sure Postmestermener eller vente timevis paa Postkontorerne, forat blive expederet. Det var en ganske liden Opfindelse — en ren Bagatel — og dog var det alligevel en meget stor og meget nyttig Opfindelse; det vil ialfald Enhver indrømme, som har maattet døje Postmestervrangenthed, eller, med andre Ord, hvert Medlem af den civiliserede Verden. Hvor de smaa nydelige Victoria-hoveder kom hen, gjorde de Erobringer, fredelige og varige Erobringer og selv på de sure Postmesteransigter spillede der et venligt Smil. Franskmand, Spaniere, Italiener, Tyskere, Hollændere og Belgiere havde allerede underkastet sig; men Skandinavien stod endnu tilbage. Englænderne udsendte den ene Victoria efter den anden, — forgjæves; det som havde faaet Bugt med Franskmandenes Nationalforfængelighed og Italienernes Foragt for Alt, som er nyere end de gamle Romere, prellede dog af paa den nordiske Træghed. Da faldt det en skøn Dag Danskerne ind, at de, som engang med Ild og Sværd havde erobret England, dog gjerne til Gjengjæld kunde lade sig i al Gemyt-

lighed erobre af de gamle Anglers og Jyders Ætlinger — Victoria sendtes tilbage med Sej. Først nu, da «Skandinaviens Formur mod Syd» var overvundet, trak også den norske Træghed sig fægtende tilbage til sit Sebastopol, for der at forberede sig paa ny Anfald af Vesteuropæernes Fremskridtsarmee.

Vi fik da endelig ogsaa Brevfrimærker. Det varede længe, men vi kom dog med tilsidst.

Men eHrregud, naar vi først var nødt til at overgive os, hvorfor i al Verden kunde vi da ikke ogsaa gjøre det paa en nogenlunde anstændig Maade?

Naar vi endelig skulde faa Frimærker, hvorfor behøvede vi da at gjøre dem saa hæslige, saa stygge, saa uanstændige, at ethvert nogenlunde kultiveret Menneske maa blive rød i Hovedet, naar han kaster Øjet paa dem, og spør sig selv, hvad vil dog Verden sige? Jeg spør, hvorfor? Et Kongerige for den, som kan svare.

Midt i en langaktig Firkant, hvis Hjørner er udfyldt med sine Ornamente, laant fra en gammel Kækelovn fra Anno 1760, befinder sig et oventil af FRIMÆRKE og nedentil af 4 SKILLING omgivet rundt Feldt, hvori et tilstrækkeligt skarpt Øje vil kunne skimte det norske Rigsvaaben. Jeg siger skimte, thi den beskedne Kunstner har formodentlig fundet, at hans Løve uforvarende var bleven til en Isløve og derfor har han søgt at skjule dens Mangler under et Slør af tykke Linier, trøstende sig med, at i Mørke er alle Katte — Løvere.

Det kan gjerne være at dette Kunstværk fra Ideens Side er uanstændigt, muligt endogsaa at det baade er «godt tænkt» og «smukt følt»; men Udførelsens Skønhed tror jeg Herredød, at selv Morgenbladets Kunstanmelders bekjente Dygtighed og skarpe Blik ikke uden stor Vanskelighed kunde finde. Jeg tror ligeledes gjerne, at en vis Professor kunde skrive en hel Bog derom og paa det evidenteste bevise, at det «Modern-Kristelige» her var kommet til sin Ret, og at vi altsaa havde at holde vor Kjæft; men Vorherre fri oss fra alt det taagede Vejr, han da maatte tage i Rekvisition.

Men da Morgenbladets Kunstanmelder og hin Professor kun er to og vi andre halvanden Million, saa kan det lidet hjælpe. Vi kommer desværre nok til at være enige om, at dette Kunstværk er alt andet end et Mesterværk og de fleste af os vil finde større Kunstnødelse ved at betragte Vignetterne paa Tiedemanns Blaa-stemplede, end ved at se på Frimærkerne.

Og naar man saa tænker sig hvor let en Sag det dog vilde været at have faaet noget Anstændigt, noget der idetmindste ikke vilde have prostitueret os Verden rundt istedetfor disse hæslige Tingester, maa man saa ikke gaa ud af sit gode Skind, dersom det ikke skulde kunne nytte at bede Departementet gjøre det om igjen?

For tilslutt ogsaa at tale lidt om den rent praktiske Side af Sagen, saa er det aabenbart, at Frimærkerne selv, som de nu er, ikke byder nogen Sikkerhed med Forfalskning, dersom nogen vil gjøre sig den Smule Ulejlighed for fire Skilling, thi enhver Fuser af en Træskjærer eller Lithograf maatte meget let kunne eftergjøre dem saa skuffende, at ingen Postbetjent i en Skynding vilde opdage noget Mistænkeligt. Naar man ikke har villet søge Sikkerheden i en fin og kunstig Gravyr, men derimod i et

Slags Vandmærke, som man yderst vanskeligt vil kunne opdage, selv naar man, gjort opmærksom derpaa, holder Papipéret mod Lyset og aldeles ikke naar det er klæbet paa Brevet eller endogsaa overtrykt med Sværte, saa — ja saa tillader jeg mig i al Beskedenhed at tro, at man har baaret sig en Smule klodset ad. «Derved bliver det.»

Morgenbladet havde åpent øye for de lettelser den nye postloven brakte. Avisen gjenga dens bestemmelser så utførlig og samtidig så populært at hvem som helst skulde kunne forstå dem (1. des. 1854).

De senere post- og frimerkebestemmelser fikk også rommelig spalteplass i *Morgenbladet* (2. des. og 19. des. 1854, 1. jan. 1855), og postkonvensjonen av 1. september 1854 mellom Norge—Sverige og Frankrike ble omhyggelig behandlet (23. febr. 1855), også den del av konvensjonen som angikk bruken av frimerker i postbefordringen:

De Breve, der afsendes enten fra Frankrig og Algerien til Norge eller fra Norge til Frankrig og Algerien, kunne betales af Afsenderne ved Frimærke, som benyttes i det Land, hvorfra Brevene afsendes. Naar de Frimærker, der ere anbragte paa et Brev, udgjøre et Beløb, der er mindre end det, som udfordres til Frankringen, skal dette Brev betragtes som ubetalt og som saadant taxeres. Den of de to Postbestyrrelser, til hvis Fordeel de unyttig anvendte Frimærker ere blevne solgte, skal, i Tilfælde at derpaa gjøres Fordring, inden 6 Maaneder, efterat vedkommende Brev er afsendt, være forpligtet til at tilbagelevere Frimærkernes Værdi efter Omstændighederne enten til Afsenderen eller Adressaten ...

Morgenbladet avholder seg helt fra egne kommentarer, men 12. august 1855 lyder det en røst fra publikum:

Til Indredepartementet.

Skjønt man har seet nogle Personer straffede for Misbrug af Postvæsenets Frimærker, er der dog ingen Tvivl om, at det i Forhold til denne Forseelses Hyppighed er en reen Skjeldenhed, at den bliver opdaget. Næsten Enhver, der hyppigere modtager Breve, vil have mødt det Tilfælde, at disse have baaret Spor af at have været forsynede med Mærke, uden at dette endnu ved Modtagelsen findes paa dets Plads; men det Beløb, hvorom der er Spørgsmaal, er gjerne saa lidet, at man hellere strax betaler, end indlader sig i Kranglerier med Postvæsenets Betjente; thi disse er det, fra hvem Misligheder i denne Henseende lettest kunne opstaa og — efter Indsenderens Overbevisning — ogsaa virkelig opstaa. Kun for disse, der have en Mængde Breve under Hænder, kan der nemlig blive Tale om at gjøre egentlige Affærer i denne Retning, idet de ved at borttage Frimærkerne kunne skaffe sig Betaling for fri-

gjorte Breve, medens de aftagne Mærker igjen kunne bruges til at paa hæftes Breve, der ere frigjorte med rede Penge, der da kunne tages til Indtægt.

Det maa vistnok erkjendes at være vanskeligt at forebygge eller hæmme disse Misbrug; dog kunde en Forandring til det Bedre være at haabe, dersom man kunde forsyne Mærkerne med et bedre Bindestof, der gjorde det vanskeligere at faa dem afpillede uden Beskadigelse, men især hvis man tillige vilde tilsætte dette Bindestof en Farve, der ved Mærkets Aftagelse kunde efterlade tydelige Spor. Modtageren kunde da med Føie gjøre Remonstrationer med Er læggelsen af Porto, hvilket dog i den ene af de paa pegede Retninger aldeles vilde ophæve Fri stelsen.

Vestkanten i Juli 1855.

En «Bekjendtgjørelse» i *Christiania-Posten* (9. des., gjentatt 21. des. 1854 og 1. jan. 1855) er av interesse fordi den viser at frimerkene allerede var «tilkjøbs paa Postkontoret» den 8. desember 1854. En har derfor grunn til å anta at det må ha vært en svar brevmengde som kom til å ligge til ekspedisjon på posthuset 1. januar 1855. Første dags stempel på Norges første frimerke er kanskje ikke så stor en sjeldenhet som en er tilbøyelig til å tro!

Den nevnte avisen — *Christiania-Posten* — har for øvrig 24. januar 1855 et inserat, delvis opptrykt i Nordisk fil. tidsskr. (1897, s. 71), som viser en virkelig positiv innstilling overfor frimerket. Artikkelen gir samtidig et godt innblikk i bakgrunnen for postreformen: publikum gikk før frimerkets tid helst utenom postvesenet, de brukte kjente og venner til postbefordring og sparte i størst mulig utstrekning den dyre portoen.

Om Postvæsenet.

Saa offentlige vore Forholde end maa siges at være, saa detaljert Kunskab man end faar gjennem Pressen om mange Indretninger — mer eller mindre henhørende under Statens Opsyn, t. Exp. Sparebank-Regnskaber, savner man dog paa den anden Side Kunskab om andre og det direkte Stats-Indretninger. Alt, hvad man saaledes i Regelen ser om Postvæsenet, er den i Budgettet opførte Sum af Indtægter og Udgifter, en enkelt Gang har man i en eller anden Provinsavis faaet Underretning om Mængden af de med enkelt Post (t. Exp. fra Bergen til Lofoten) eller i en enkelt Maaned eller Kvar tal afsendte og ankomne Breve, — for Christiania Postkontor saa man i 1849 en Sammenligning mellem Brevantallet i — saavidt huskes — 1ste Fjerdingaar 1848 og 1849. Men med saadanne enkeltstaaende Oplysninger er det ogsaa blevet, medens man dog skulde tro, at en stadig saavel for det hele Rige som for de enkelte Postkontorer udført Sammenligning mel-

lem Korrespondensen før og efter Portoreformen i 1848 vilde være af almindelig Interesse, ikke at tale om, at en saadan Sammenligning nu vilde blive ulige mere interessant, da vi fra og med dette Aar have tre — og det nærliggende Perioder at stille ligeoverfor hverandre. Da imidlertid ethvert — om nok saa ubetydeligt — Bidrag maaske kan have nogen Interesse i denne Henseende, skal jeg tillade mig at anføre min egen — et ungt Menneskes — Brevvexling til Sammenligning mellem den gamle Portotaxt og den ved Lov af 12te August 1848 indførte, hvilken havde to Satser.

1848.

Afsendte Breve:

betalte (a 15 sz)	22 Stk.
ubetalte (- —)	11 —
ved Lejlighed	17 —
	— 50

1854.

Afsendte Breve :

betalte (a 8 sz)	44 Stk.
betalte (a 4 sz)	29 —
ved Lejlighed	24 —
	— 97

Det er især to Omstændigheder, der falde i Øjnene ved denne Sammenstilling, først den, at 1854 fremviser paa ubetydeligt nær et dobbelt Antal Breve, og dernæst den, at 1854 ikke har et eneste ubetalt, medens 1848 har et overmaade ugunstigt Resultat i saa Henseende. Men hvad disse Punkter angaa, da har jeg Grund til at antage, at Forholdet i min lille Brevvexling ikke afviger væsentligen fra det hele Riges i det store taget. Imidlertid vilde en Offentliggjørelse af dette Forhold være af stor Interesse, iblandt andet vilde de Korresponderende deraf se, i hvilken Minoritet deres Parti befinder sig, der ei ere tilbøjelige til at frankere sine Breve. Ved første Øjekast ser det ud, som jeg i Grunden ingen Ven er af lav Porto, da jeg i 1854 afsendte 24 men i 1848 kun 17 Stykker Breve ved Lejlighed. Næst at bemærke — hva dog enhver selv strax ser —, at 24 af 97 forholdsvis er mindre end 17 af 50, skal jeg oplyse, at samtlige 24 for 1854 kun have passert en 1½ Mil bred Fjord over, hvor Postgangen ei altid er høvelig, medens de 17 fra 1848 i længere Strækninger — ligetil 50 Mil (og det endog de fleste) — have fulgt Postveien i den Reisendes Kuffert*).

At den ny Portolov af 7de Juni 1854 vil have en overordentlig stor Indflydelse paa Brevfor sendelse og Brevskrivning, maa sættes udenfor al Tvivl, naar sees hen til, hvad den, i Forhold mindre gunstige af 1848 udrettet. Thi først og fremst skriver jeg nu for halv Pris (om mine 44 Breve a 8 sz derfor ville voxte til 88 a sz, vil jeg just ikke paastaa saa strax), men næsten i højere Grad lettende Korrespondensen er Indførelsen af Frimærkerne, da jeg jo nu, naar jeg engang har forsynet mig med saadanne, saa at sige i den største Letsindighed, uden at have en Skilling i Lommen, kan skrive — og skikke

*) At en Mand i 1817 bragte nogle og femti Stykker Breve med hertil fra en liden Kjøbstad nordenfjelds, turde værde værd at bemærkes.

afsted, saa fort jeg formaar at skrive. Hvor nær flyttes jeg ikke herved mit Hjem og mine Kjære i Hjemmet! Tak derfor alle I, der have Del i Frimærkernes Indførelse! *Frimærkerne*, der isandhed paa sin Maade mærker os som *fri* Borgere i en *fri* Stat! —r.

Litteratur:

August Schou. Postens historie i Norge. Utgitt

av det norske postverket i anledning av dets 300-årsjubileum, 1647—1947. Oslo, 1947.
Sverre Steen. Kristiania postvesen 1647—1921. Et stykke av postens historie i Norge. Kristiania 1923.
J. Schøning. Norske Posttjenestemænd, 1814—87. Kristiania 1888.
Ragnar Lund og Nils A. Thrap. Norske posttjenestemænd, 1814—96. Kristiania 1897.

Frimerkeobjekter som vi får se på „Norwex-Oslo“.

Av Ing. Mirko Verner.

Det er nå bare en kort tid igjen til utstillingen «Norwex-Oslo», hvor vi vil få se demonstrert det best utvalgte og vakreste materiale fra nesten alle land i verden.

Fra Jugoslavia har det meldt seg to samlere til denne utstillingen, nemlig med studiesamlinger fra det gamle Serbien, Montenegro, de første utgaver fra Østerrike, samt også en moderne gjenstand: studium av utgavene fra SoneA/Trieste.

Blant alle disse utstillingsobjekter bør man skjenke den klassiske samling fra Serbien en særlig oppmerksomhet, men for å kunne bedømme hele tyngden av dette området, vil vi si noen forklarende ord om de betingelser og forhold som hersket i begynnelsen av det serbiske postvesen.

Serbien, som ligger på Balkan-halvøya, lå til begynnelsen av det 19. århundre under tyrkisk herredømme, og en regelmessig posttjeneste begynte først omkring 1840. Inntil den tid ble statsforsendelser befordret ved hjelp av kurér-posttjeneste, som forbandt Vest- og Mellom-Europa med Levanten over Serbien.

I begynnelsen av det forrige århundre — i året 1804 — reiste det serbiske folk seg for å kaste av seg tyrkerherredømmet for alltid. Etter denne politiske befrielse gikk man først til det skritt å bringe orden i statens indre saker, bl. a. også postvesenet. Synlige resultater av det nye postvesen finner man først omkring 1830, da de såkalte «menzulaner» ble opprettet. Disse var i virkeligheten kurérstasjoner for utveksling av post og hester (som jo var kurérenes befordringsmiddel).

For den brede befolkning fant den offisielle poståpning sted først den 25. mai 1840. Ved denne anledning ble også Serbiens første poststempel benyttet.

I tiden inntil året 1866 da de første ser-

biske frimerker ble utgitt, begynte over 40 postkontorer sin virksomhet, for derigjenom også å opprette en regelmessig trafikk på utlandet. I Serbiens hovedstad Belgrad ble det parallelt med posttjenesten for offentligheten også opprettet østerrikske konsulater. Alle brev til land i Europa gikk over disse konsulatene, som inntil 1850 anvendte østerrikske merker med det runde eller rette stempel «Belgrad». I dag er disse brev meget sjeldne og etterspurt.

Det førfilatelistiske tidsavsnitt har forfatteren av denne artikkel behandlet inngående, slik at alle stempler mellom 1840 og 1866 er kjent. Blant disse finner man meget sjeldne objekter hvor bare noen få eksemplarer er kjent. Av postbrevet «TE-KIJA» med den gammel-slaviske bokstav «jat» til slutt, kjennes i dag bare ett eneste eksemplar.

Alle filatelistiske utgaver fra Gammel-Serbien deles i dag i to avsnitt, nemlig

1) Fyrstedømmet Serbien 1866—1880).

2) Kongedømmet Serbien (1880—1918).

Særlig bør man vie det første avsnitt den aller største oppmerksomhet, for inntil i dag er denne tiden ikke blitt inngående behandlet. Alle kataloger bringer fulstendig feilaktige opplysninger om de forskjellige utgaver fra fyrstedømmet Serbien, fordi sjeldenheten av de forskjellige objekter ikke blir bedømt riktig og tilstrekkelig.

Forfatteren av denne artikkel viser på utstillingen «Norwex-Oslo» den eneste fullstendige studiesamling, hvor objekter fra fyrstene Mihajlo og Milans tid er fremlagt rent saklig med hensyn til de forskjellige utgaver, som atskiller seg vesentlig fra hverandre. I denne samling vises videre ytterst sjeldne objekter som med hensyn til de forskjellige farger og tagginger er enestående, da bare noen få eksemplarer er kjent.

Vi må holde oss for øye at trykking av merker lå på et temmelig lavt nivå i Serbien på denne tid. Derfor er de første utgaver delvis eller helt utarbeidet i trykkeriet i Wien. Imidlertid ble det også i Serbien (Belgrad) gjort forsøk på trykking og utgaver av avisportomerkene fra året 1866 ble trykt. Blant disse merkene finnes det ualminnelige sjeldenheter, og som internasjonale sjeldenheter regner man helark med 12 merker i arket av verdiene 1 til 2 para. Blant disse merkene merker man seg særlig det lille helark av 2 para på trykt papir fra samlingen til herr minister G. Delcoigne. Dette ark stammer fra den berømte samling Ferrari, og er i dag det eneste kjente helark av denne art.

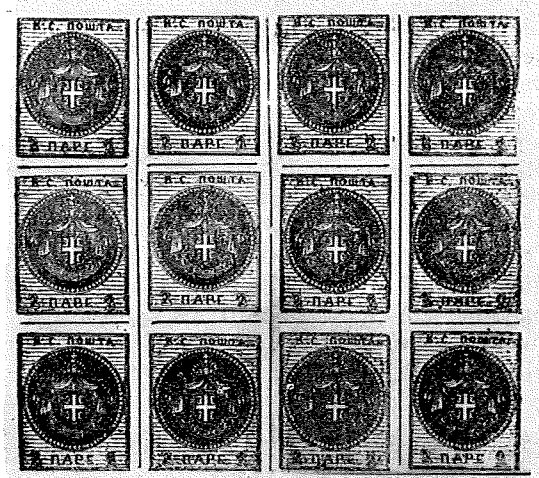

Fig. 1.

Disse avisportomerkene er trykt i meget små opplag, i det hele noen tusen stykker. Da disse var utsolgt ble det trykt nye, men da det nå ble tatt hensyn til ubestendigheten av papirtypen, har hver utgave et annet papir og merkene andre farger, selv om det i virkeligheten dreier seg om de samme merker.

Det er karakteristisk for disse merkene at de ble klebet på avisene på en slik måte at de måtte rives i stykker når avisen ble åpnet. Brukte eller istykkerrevne merker er derfor i dag en stor sjeldenheter. I hele verden kjennes bare 2—3 eksemplarer av 2 para, og 1 para kjennes ikke i det hele tatt.

Utgaven fra året 1866—67 med bildet av fyrst Mihael ses også meget sjelden. Særlig sjeldne er ustemplede merker av

den berømte Wienerutgave (tagging 12), hvor alle tre verdier er meget sjeldne i fin kvalitet. Det kjennes i det hele bare ca. 10 eksemplarer av disse. Urplaten for dette merket ble også laget i Wien, senere utgaver ble trykt i Belgrad i året 1867/68.

Avisportomerket med det samme bilde av fyrst Mihael i 1 og 2 para er likeledes meget sjeldne, særlig stemplet, slik at man sjelden finne alle fire merkene i én samling. I alle tilfelle er det verdt å nevne at det finnes en senere utgave av de uttagede merker (mange fremragende filatelister mener her at det dreier seg om forsøksstrykk, men dette er en fullstendig feilaktig oppfatning. Det dreier seg nemlig om

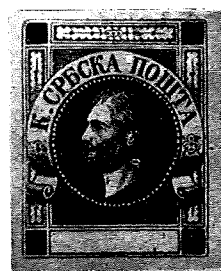

Fig. 2.

en særlig utgave med et meget lite opplag). Begge disse uttagede merker — hvor verdien 1 para er mørkolivengrønn, 2 para gulbrun — telles med blant de ualminnelig sjeldne merker, hvilket man også lett forstår, da det bare kjennes 5 eksemplarer av 1 para merket.

I mitt utstillingsobjekt viser jeg et originalark med 50 stykker av 1 para tagget (i alt kjennes 3 slike ark), samt nierblokker av samme merke uttagget, som inn til i dag er den størst kjente blokk. Ved hjelp av disse er det også lyktes å rekonstruere hele arket på 50 merker.

Av denne utgave kjennes halverte merker av 40 para (halvering), som ble brukt på brev. I slutten av året 1867 var nemlig flere postkontorer utsolgt på merker i verdien 20 para, og man halverte derfor ganske enkelt merket i verdien 40 para. Brev med slike halverte merker er i dag en stor sjeldenheter, da man bare har funnet noen få.

Et uomstridt interessant område fra det klassiske Serbien er utgaven med bilde av fyrst Milan. Noen spesialister skjeller her mellom 5 utgaver, andre regner med én utgave med 5 opplag. I alle fall er det

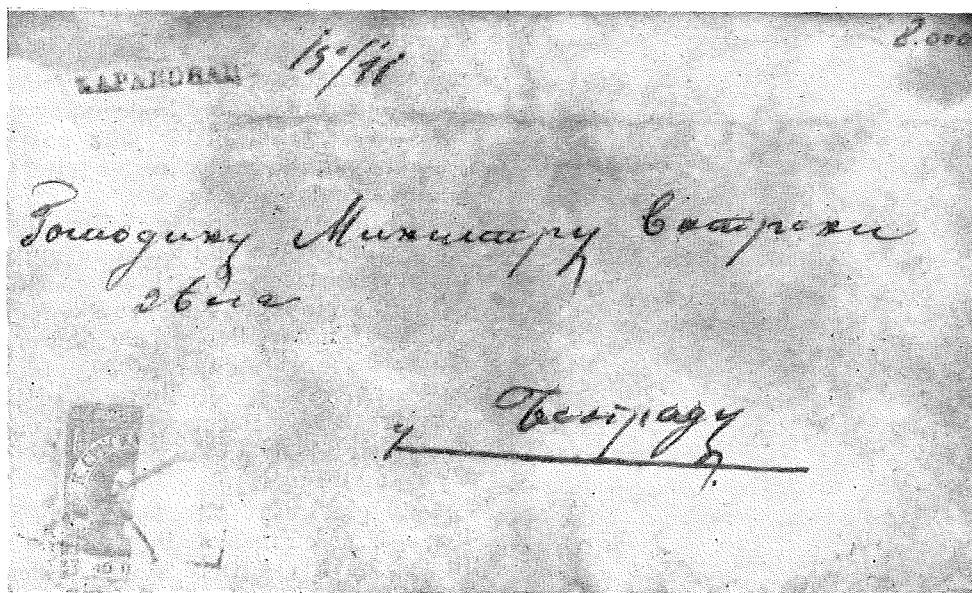

Fig. 3.

første standpunkt riktig, for alle merkene er i alle fem tilfelle trykt på nytt, nemlig etter det forbruk og behov som var til stede, første gang i Wien og senere 4 ganger i Belgrad.

Alle trykningene skiller seg prinsipielt fra hverandre, ikke bare i merkets farge, papir, tagging og de enkelte merkers avstand fra hverandre i den horisontale rekke, slik at forskjellene er tydelige og uomstridte. Det er tilstrekkelig å trekke sammenligninger mellom de forskjellige utgaver i samme verdi i mitt utstillingsobjekt fra Serbien, for sikkert og nøyaktig å kunne slå fast at det dreier seg om helt andre merker, som i alle fall burde registreres i alle større kataloger.

Ved denne utgave finnes det et stort antall sjeldenheter hvor bare enkeltmerker eller 2—3 stykker er kjent, og disse er da

sterkt etterspurt av spesialister på dette området.

Meget interessant er også fremstillingen av de typiske trykningsfeil hos disse utgaver. En del av forfatterens utstillingsobjekter viser den fullstendige bearbeidelse av disse platefeil.

Taggete par av de enkelte verdier fra denne utgave finnes til dels sjelden, utagget — særlig på brev — er slike par en internasjonal sjeldenheter.

En kuriositet fra den utstilte samling viser alle kjente halveringer av 40 para merker fra hvert postkontor i Serbien som trengte 20 para-merker året 1869—70. Under hensyntagen til at der i trafikdepartementets depot (merkelager) ikke fantes flere merker i verdien 20 para, ble det tvungende nødvendig med ettertrykning. Som

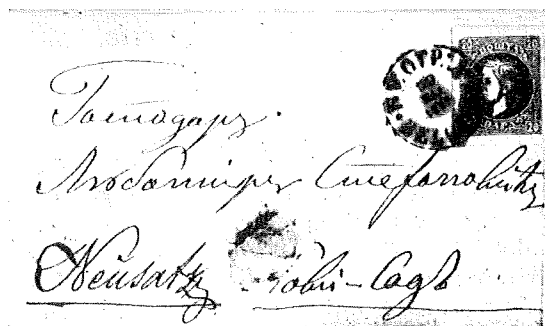

Fig. 4.

Fig. 5.

Fig. 6.

følge av dette var en del postkontorer en måned eller mer uten 20 para merket. Man hjalp seg da på følgende måte: Merket i 40 para med bilde av fyrst Milan ble skåret i to deler, vannrett, loddrett eller diagonalt (Kruševac).

I tidens løp er likevel den største del av disse brev gått tapt eller blitt ødelagt, slik at et hvert brev i dag er en stor sjeldenhet. De brev som vises på utstillingen med stempel fra Arandjelovac, Kruševac.

Brzanske og Svilainiške er i dag de eneste kjente med disse stempel. Der gis

heller ingen mulighet for å finne slike merker, da alle arkiver fra Serbien ble ødelagt under den første og annen verdenskrig. Privat korrespondanse lå den gang på et så lavt nivå, at det heller ikke hos privatpersoner finnes noen rester etter denne gamle korrespondanse.

Med hensyn til de forskjellige tagginger fra denne utgave gis der store muligheter for spesialisering. Der finnes merker som det bare er funnet 1—2 eller 3 eksemplarer av, også når forskjellen i tagging er meget markant som tilfellet er hos 20 para merket på tynt papir fra III utgave med blandet tagging 12:9½. Herav kjennes i dag bare 3 stykker (2 av disse vises på «Norwex-Oslo» utstillingen).

Det annet tidsavsnitt i kongeriket Serbien byr også på en mengde interessante spesialiteter, og likeså flere store sjeldenheter, men fremstillingen og beskrivelsen av dette området ville komme langt utenfor rammen av denne artikkel, så jeg overlater til de som besøker «Norwex» å gi en rettferdig bedømmelse av et område som filatelistisk sett er ytterst vakkert, verdifullt og sjeldent.

Til slutt vil jeg enda en gang understreke at utdraget av artikkelforfatterens studiesamling er den største og mest omfattende samling på dette området i dag. Den omfatter alle kjente varianter fra Serbien. Systemet i samlingen må ved slike objekter være fritt, dvs. samlingen omfatter så vel ustemplede som stemplede merker, men på dette området kunne ikke samlingen oppbygges annerledes, da en stor del av de sjeldenheter som vises i samlingen overhodet ikke kjennes ustemplett.

Kongerige i 1000 år.

Lidt om de hidtil udkomne mærker i den danske frimærkeserie.

Af Werner Andersen.

(Forts. fra nr. 3, 1954.)

Hammershus i Tusenårsserien.

Mærke nr. 7 i «Tusindårsserien», det violette 15 øres, gengiver «Hammershus» på Bornholm, den største borggruin i Europa nord for Alperne.

Ingen tør med sikkerhet sige hvor gammelt Hammershus er. Udgravninger i 1941—43 viste, at der har været noget på stedet

helt fra oldtiden, vor «Vikingetid»; dette har da undergået mange forandringer indtil en borg i retning af den nu kendte er vokset opp. Overleveringen har ville tilregne Waldemar den store æren for grundlæggelsen i årene omkring 1159, men man mener nu, at det må være ærkebiskob Jacob Erlandsen, der lod borgen opføre i tiden

1255—59, altså 100 år senere, som modvægt overfor kongens «Lilleborg» ved Alminden midt på øen.

Allerede den gang har det været en så stærk fæstning, at besiddelsen af den var ensbetydende med besiddelse af hele Bornholm, og Hammershus blev derfor også midtpunktet i de mange stridigheder mellem bispesædet i Lund og den danske kongemagt, som afstedkom store brydninger indtil Bornholm år 1522 ble endeligt indtaget under kronen, og Hammershus dermed var tabt for ærkebispesædet; det skete efter at Christian d. II. med sin hær havde indtaget fæstningen.

Der havde været mange skiftende ejermænd og stået mange kampe om Hammershus i den 300 årige periode, og der fulgte endnu mange efter, men nu var det Lybækkerne, der gjorde kongemagten herredømmet stridigt, og allerede samme år, som Chr. d. II. inddrog øen under sine besiddelser, belejrede Lybækkerne Hammershus, indtog fæstningen og huggede hele besætningen ned. De satte øyens befolkning i gang med at nedbryde fæstningen, men man nåede ikke særligt langt dermed, fordi Læbykkerne forlod øen efter ganske kort tids forløb.

Efter at Frederik den I. i 1525 havde givet Lybækkerne Bornholm som «Len», oprandt en svær tid for øens beboere, for de lybske lensmænd på Hammershus var strenge herrer. Det kom til åbent oprør, som ble slået ned med hård hånd, og det kom også til krig mellem Lybækkerne og Sverige, og hver gang var det befolkningen og Hammershus, det gik ud over.

Det fik imidlertid en ende i 1576, og nu blev det danske lensmænd, der udnyttede bornholmerne. Fæstningen var blevet restaureret, men har dog næppe haft synderlig forsvarsmæssig betydning. Under «Syvårskrigen» i norden løb svenskerne dog forgæves storm imod den, men under krigen 1643—45 indtog den svenske general Wrangel den. Ved freden i Brömsebro 13. august 1645 ble Bornholm givet tilbage til Danmark, dog kun for allerede 2 år efter igen at komme under Sverige; en væbnet opstand af øens befolkning bragte den imidlertid atter ind under Danmark i 1660, og siden da har den været dansk.

Adskillige stormænd har i sin tid måttet tilbringe kortere eller længere perioder som fanger i statsfængslet Hammershus; men de mest kendte er vel nok Chr. d. II. datter Eleonore Kristine og hendes gemal

Korfitz Ulfeldt, som var fanger der fra juli 1660 til december 1661.

Trakasserier fra guvernøren Adolf Fuchs side gjorde dem opholdet så utåleligt, at de i marts 1661 forsøgte at flygte; trods store vanskeligheder og adskillige uheld, — Ulfeldt blev hængende fast i vinduet han skulle ud af, og blev senere hængende i en mødding med det ene ben, og måtte efterlade sin ene sko deri, — så nåede de dog, sammen med deres tjener Plügge, frem til Sandvig i stærkt forkommen tilstand. Her viste det sig imidlertid umuligt at få en fiskerbåd, så de kunne nå over til Sverige; så måtte de henvende sig til amtmanden, og så kom de atter til Hammershus.

Flugtforsøget medførte at der nu blev indrettet særlige fangerum til dem i Manteltårnet, og de kom nu til at bo i hver sin etage, afskåret fra at kunne komme i forbindelse med hinanden, og således tilbragte de også deres sølvbrøllupsdag, d. 9. oktober 1661.

Hammershus rolle som fæstning var udspillet og i 1684 blev mandskabet flyttet til Christiansø; lensmænd og guvernører havde dog fortsat bolig i en af bygningerne, og slutteligt gjorde den tjeneste som øens fængsel, indtil kongen i 1743 gav ordre til at Hammershus skulle nedrives.

Ruinerne har været fredet siden 1822, men det varede endnu mange år før nogen tænkte på at standse bygningernes forfald. Først i 1885 blev der taget fat på udgravning og udbedring, og helt til vor tid er arbejdet fortsat, således at det tilbageblevne kan bevares.

Det første egentlige Hammershus har næppe bestået af andet end Manteltårnet, som var bygget af kampesten og lå halvt indenfor og halvt udenfor en ringmur, som har indrammet en plads på ca. 30×50 meter. Dette anlæg har været omgivet af et palisadeværk af træ langs klippesiderne, som senere er blevet afløst af en ring- og fæstningsmur.

Gennem århundreder er der blevet bygget til, bygget om og moderniseret efter hver tids behov, men man ved kun lidt om hva der er sket, der findes intet overleveret fra fæstningens velmagtstid og beretninger fra det 17. århundrede viser den i forfald.

Hvad man ønsker at vide, må man i det væsentligste prøve at læse ud af den ruin, som er levnet os; men der kan også utledes adskilligt af de storslåede rester, om fæst-

ningens indrætning og den hensigtsmæssige udnyttelse af forholdene.

Hammershus er bygget på en 74 meter høj klippe, og var faktisk utilgængelig på tre af siderne, kun mod øst var der mulighed for at trænge frem, men her var terrænet spækket med befæstninger.

Adgangen var over en bro over en vandfyldt dal, og broen endte som vindebro; når denne og det befæstede brohus var passeret, var man indenfor ringmurene og på selve fæstningsterrænet.

Vejen førte gennem terrænet til en indgang gennem endnu en fæstningsmur, og denne indgang var ligeledes stærkt beskyttet. Indenfor finder vi langs murens inderside resterne af en mængde bygninger, der har tjent som magasiner, stalde og opholdssteder for fæstningens mandskab.

Inde på dette store areal, som har en udstrækning på ca. 100×150 m. ligger den indre borg, den egentlige borgkerne, hvortil adgangen er gennem det kolossale Manteltårn, som er 6 stokværk højt og endnu står med sine mure i deres fulde højde.

Denne indre borg omfatter et areal på ca. 50×30 m. og har noget nær oval form; langs hele murens inderside er rester af bygninger, som kun levner plads til en borggård på ca. 15×30 m. I disse bygninger har der været forrådskamre, arbejdsrum for husholdningen, beboelsesrum og kirke. Den fornemste beboelse har været i selve Manteltårnet.

I den indre borg, såvel som forøvrigt overalt på terrænet, er der en mangfoldighed af interessante enkeltheder at studere for den historisk interesserede iagttager; det er håbløst her at begynde på en opregning af sådanne, endsige en beskrivelse af dem, — jeg kan i virkeligheden kun råde enhver til at gæste dette historiske sted og give sig god tid; med et kildekrift om stedet og dets historie i hånden, kan enhver

tilbringe en masse timer, ja mange dage, mellem denne mængde af tavse, men dog så veltalende rester fra et mægtigt bygningsværk, som gemmer et utal af minder om dansk historie gennem mange århundreder.

Ruintrænet Hammershus er en billedbog i sten, som man aldrig trættes af, — og aldrig bliver færdig med.

Det brune 20 øres mærke, nr. 8 i tusindårsserien, bringer os fra ruinernes stille verden til et historisk bygningsværk, hvor livet den dag i dag pulserer mindst lige så kraftigt, som da bygningen ble rejst i sin tid, idet mærkebilledet gengiver «Børsen» i København, en af den initiativrige og byggelystne kong Chr. d. IV. ejendommeligste bygninger.

Det kan med rette siges, at denne konges interesse ompændte næsten alt i hans rige, og overalt var han rede til at bygge.

Københavns vartegn: den store mastekran på Holmen, minder om hans opbygning af den danske flåde. Holmens kirke, som var indrettet i den gamle ankersmedie, og beregnet på holmens folk, udvidede og ombyggede han, så den hovedsageligt fik den skikkelse, som den har i dag, og han grundlagde «Nyhoder», som bolig for flådens og Holmens folk.

Kronborg ved Helsingør udbyggede og moderniserede han, så indsejlingen til Øresund og København kunne overvåges effektivt.

Frederiksborg slot blev opført hvor tidligere Herluf Trolles «Hillerødholm» var beliggende, på de 3 små holme i Frederiksborgsø, så havde landet en virkelig præsental kongeborg til rådighed.

I «Rosenborg slot» skabte han et lille intimt slot i hovedstadens umiddelbare nærhed, hvortil han nemt kunne trække sig tilbage, — bort fra byen og det trange Københavns slot.

Børsen blev skabt for at den inden- og udenlandske handel kunne få gode vilkår at arbejde under, til gavn for landet som helhed.

Mærkets billede viser os Børsbygningen, således som den ser ud i vor tid. Dens opførelse blev påbegyndt 1619, efter at kongen havde sluttet kontrakt med stenhuggerne Lorenz Steenwinkel og Herman Rollefink om arbejdet.

Byggepladsen blev valgt i umiddelbar nærhed af Københavns slot, mellem dette og den lille træbro, som førte over til Amager, og naboerne var mod nord flådens

værfter — den gamle holm, og mod syd nogle gamle gårde, materialbygningerne, biblioteket og kongens bryghus.

1623 var bygningen under tag, men det var kun et almindeligt afvalmet tag, og der var hverken spir eller kviste. Begge dele blev dog sat op i løbet af årene 1624—26, og Lorenz Steenwinkels bror: Hans Steenwinkel opsatte den smukke vestgavl, som kongen havde ført hjem fra udlandet. Samtidigt gravedes «Børsgraven» ved bygningens sydside — over mod materialgården, således at det nu var vand og bolværk tæt ved og langs med begge bygningens langsider, så skibene kunne lægge til og oplosse deres varer, som da forhandlede på børsen.

Bygningen havde en længde på 126 meter og var 19 meter bred. Ved begge gavle var der en rampe, som førte opp til øverste etage, og en smal gang førte fra rampe til rampe gennem hele bygningens længde. På begge sider af gangen var der «Kramboder» for lettere og finere varer, ialt 36, med 18 på hver side; desuden var der nogle kontorer. I underetagen var der indrettet 20 boder, beregnet for de såkaldte «Grove varer».

Således stod nu Børsen i mange år. Svenskernes belejring i vinteren 1658—59, den svensk—hollandsk—engelske flådes bombardement på byen år 1700 og den voldsomme ildebrand i København 1728, kom bygningen så nogenlunde uskadt igennem, selv om man i 1695 måtte foretage en del restaureringer, og derunder lægge nyt tag og lave nye kviste. I 1775—76 viste det sig nødvendigt at forny spiret, men det blev gjenopført nøjagtigt, som det havde været i forvejen. Ved samme lejlighed blev rampen ved enden af bygningen mod Amager fjernet og erstattet af et trappeparti. Den bevarede rampe mod vest, fik sit nuværende udseende i årene 1823—30.

Derefter skete der intet, før «Grosserer-societetet» afkøbte staten bygningen i 1857 for 70,000 rigsdaler; men så skete der til gengæld også en hel del.

Bygningens granitsokkel forblev uberørt, men alle ydermurene blev beklædt med nye «Verblendsten» ble i et tyndt lag udenpå den gamle mur. Hele den nuværende række af prægtige kviste blev bygget, og nu helt i stil med den øvrige bygning, og i årene 1867—68 blev Børsgraven langs sydsiden opfyldt og den nuværende Slotsholmsgade anlagt.

Invendigt forsvandt «Kramboderne» i øverste etage, og i stedet indrettedes en del kontorer og lignende, men det væsentligste var dog indrætningen af den store børssal, som er 35 m. lang og har hele bygningens bredde — 19 m.

Salen er delt i 3 «Skibe» med 2 søjlerækker, hver på 5 søjler, og de 2 sideskibe har en højde på c. 5 m. medens midterskibet er c. 8 m. Det var Georg Carstensens arkitekt fra «Tivoli» H. C. Stilling, som stod for salens indretning, og dens indvielse fandt sted 2. marts 1858.

Fra salen fører også nu en midtergang ud til trappen i den østlige gavl.

I 1876 indførte Grosserersocietetet den nugældende børsordning.

Om livet på Børsen kort efter at den var taget i brug, berettes således af franskmænden Ogier, som opholdt sig i København i året 1634:

«Man går på Børsen for at se på butikker. Her kommer på en bestemt tid af dagen «hele København», og her fandtes alle udenlandske herligheder, galanterivarer, modepynt o.s.v. Selv kongens døtre kunne man møde her.»

Det var altså noget i retning af et stormagasin.

I vore dager er det anderledes, nu handler man på Børsen varer, som ikke er tilstede, men måske findes i en hel anden verdensdel. Omsætningen sker ved købmændene selv, eller gennem varemæglere eller vekselere. Der skelnes mellem «Varebørsen», hvor varehandelen finder sted, og «Fondsbørsen» hvor aktier, obligationer og andre papirer omsættes. På Børsen bestemmes «Kurserne» på grundlag af priserne ved tilbud og efterspørgsel for gængse varer, for kendte industripapirer og for de forskellige landes valuta.

Børsbygningen i København er kendt af enhver, som har besøgt byen; lad så være, at kun lidt af det vi nu ser også har vært

beskuet af Chr. d. IV. — vi kan dog hævde med god ret, at den har bevaret sit udseende gennem tiden og dens omskiftelser! Smuk og ejendommelig er den med sit irrede kobbortag, sine skønne kviste og det mærkelige spir, hvor de 4 drager eller lind-

orme, sammenslynget lader deres kroppe og haler ende i spirets kronede spids 54 meter oppe.

Et skønt minde om en byggeglad konge, — og en fortræffelig propaganda for landet, båret viden om af frimærket.

Betraktninger i forbindelse med opplætningen av 6-skill posthorn og utgaven 1872-75.

Av F. Walter-Johannesen.

I forbindelse med mitt arbeid med denne utgave — forarbeid til håndboken — har jeg forsøkt å samle alle de opplysninger vi har hatt om disse merker, og foreløpig er der i Norsk Filatelistisk Tidsskrift inn- tatt i disse forarbeider for 1, 3 og 4-skill og innledningen er påbegynt. 2-skill er under etterbehandling, mens 7-skill er ferdigbehandlet foreløpig og kommer i tids- skriftet i nærmeste fremtid.

Det er mitt håp at de som leser artik- lene og har interesse for samme og kan meddele noe nytt eller mener noe annet, lar sådanne opplysninger eller meninger tilflytte Redaksjonskomitéen for Hånd- boken ved hr. Dan Thune-Larsen, Kongens gate 33, Oslo.

Når jeg nevner dette, er det for at man kan komme videre med 6-skill, som er det merke som har skaffet det meste arbeid og som vi vet minst om, da det ikke finnes hele ark av merket, selv om man har hatt en 25-blokk, en 20-blokk (senere oppdelt i en 10, en 6 og en 4-blokk), en 15-blokk og noen 4-blokker, striper og par til å ar- beide med.

Disse blokker var til å begynne med føl- gende:

3	4	7	12	9
12	14	4	5	3
2	6	6	7	10

I.

11	10	2	4
4	6	9	11
2	8	7	7

II.

1	4
7	11

III.

4	7
5	9

IV.

15	3	9	1	8	11	11	10	2	4
3	9	12	5	4	11	4	6	9	11

V.

Blokk nr. IV er en hjørneblokk nede til høyre og har nummerne

89—90

99—100

Blokk nr. II kunne først plasseres da der fremkom en 20-blokk med marginal (blokk nr. V), som viste de to øverste rader i arket.

15	3	9	1	8	11	11	10	2	4
3	9	12	5	4	11	4	6	9	11
						2	8	7	7
							6	4	
							12	1	
4	7	3	6			6	4	7	
1	14	7	1				5	9	

Fig. 1.

Blokk nr. II fikk dermed nr. 7—10, 17—20 og 27—30, og dermed kom man fram

til nedenstående typefordeling, idet man ved hjelp av annet materiell kunne plasere typene for merkene nr. 68, 69, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 88, 91, 92, 93 og 94 (fig. 1).

Etter Johs. Jellestads død er der i 1951 dukket opp en ubrukt 25-blokk som etter typing ser slik ut (fig. 2):

3	9	12	5	4
10		2	12	6
5		4	12	
9	7		8	6
3	4	7	12	9

Fig. 2.

Da øverste rad i 25-blokken tilsvarer nederste rad av 20-blokken, er således 25-blokken en randblokk og dekker derved nr. 11—15, 21—25, 31—35, 41—45 og 51—55.

Blokk nr. 1 har samme typer i øverste rad som 25-blokken i underste rad, og denne kunne da plasseres som nr. 51—55, 61—65 og 71—75.

En kommer da fram til følgende typefordeling basert på de 15 forskjellige typene, og ved hjelp av en loddrett 3-strip med typer 4—6—12 er også nr. 58 typet. (fig. 3.)

1	3	3	
9	10	10	5

1.

11	4
7	10

2.

1	2	5
---	---	---

3.

12	13
----	----

4.

6	11
---	----

5.

15	2
----	---

6.

Disse blokker, striper og par må en regne med hører til på den høyre halvdel av arket, men kan kun plasseres ved hjelp av tilstøtende typer som allerede finnes på oppplatningen. Blokk nr. 1 kan kun innpasses i nummerne: 36—40 og 46—60, men det er en søkt mulighet til stede for at denne kan være: 85—86—87 og 95—96—97—98.

Jeg håper at det er noen som ved typing av sitt materiell av 6-skill kan finne fram til plasseringen av de plaserte blokker etc., og kanskje også ved hjelp av den opplatning som nå finnes, kan få plasert andre merker.

For typingens vedkommende er disse som nevnt 15 forskjellige som nedenstående tegning (fig. 15):

15	3	9	1	8	11	11	10	2	4
3	9	12	5	4	11	4	6	9	11
10		2	12	6		2	8	7	7
5		4	12						
9	7		8	6					
3	4	7	12	9			4		
12	14	4	5	3			6	4	
2	6	6	7	10			12	1	
4	7	3	6				6	4	7
1	14	7	1					5	9

Fig. 3.

Som en vil se er der 4 numre som ikke er påført typer i 25-blokken, nemlig nr. 22, 32, 35 og 54, som det hersker en del usikkerhet om. 25-blokken er fotografert, og hvis noen kan hjelpe her, så gjengis blokken i forstørret målestokk (fig. 6.)

11	12	13	14	15
21	22	23	24	25
31	32	33	34	35
41	42	43	44	45
51	52	53	54	55

Fig. 4.

Av uplaserte blokker, striper og par har en kjennskap til følgende:

SEX	SEX	SEX	SEX	SEX
1	2	3	4	5
SEX	SEX	SEX	SEX	SEX
6	7	8	9	10
SEX	SEX	SEX	SEX	SEX
11	12	13	14	15

Fig. 5.

Noen særlige kjennetegn har disse typer ikke unntatt:

Type 1 som har brudd på undre ramme ved siden av det nederste venstre hjul.

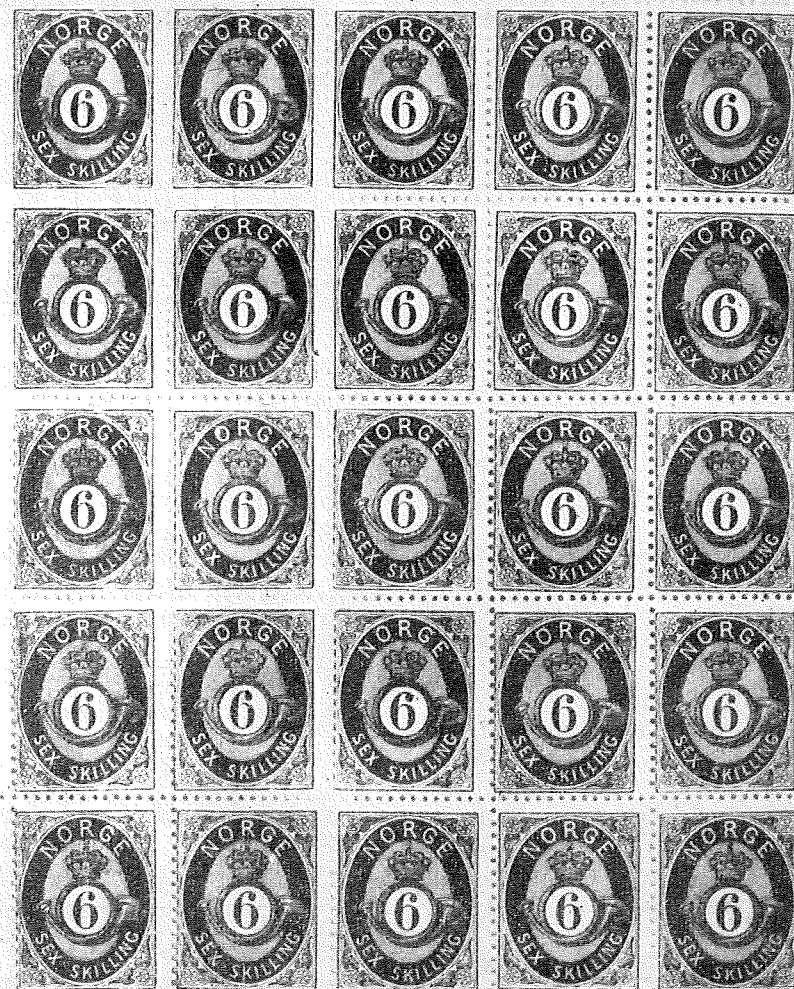

Fig. 6.

Type 8 har forkrøplet R og G i NORGE benene på R meget korte og G avstumpet.

Under samtaler med Johs. Jellestad før han døde og ved gjennomgåelse av diverse materiell, særlig i forbindelse med min egen samling, fremholdt Jellestad at han var kommet til at type 13 var en undertype

av type 12, type 14 av type 1 og type 15 av type 3. Noen forandring i typebetegnelsen er dog ikke gjort, men det er noe man bør være oppmerksom på. Dette tatt i betraktning vil si at det er muligheter for at det til 6-skill opprinnelig også har vært brukt kun 12 «2den originaler», som ved de andre merker i utgaven.

Frankostempler.

Av Jan Dekker.

Forarbeid til Håndboken.

Da det i dag er en stadig økende interesse for filateliens mer perifere områder er det umulig å forbigå frankeringen ved hjelp av maskiner, en metode som allerede har bestått i 55 år.

For oss har den en spesiell interesse, for det Norske Postverk var det første i verden som offisielt tok denne nye metode i bruk i året 1900. Den viste seg å være langt forut for sin tid, idet den ble tatt opp igjen i 1925 etter i noen år å ha vært lagt til side. Da fikk Oslo Pakkepost tre maskiner til frankering av pakker, og i løpet av det neste år fikk 5 private firmaer lisens til å anvende frankeringsmaskiner. Siden da har bruken av disse maskiner, som jo har mange fordeler, øket raskt og er for mange helt uunnværlige. Mange samlere har lite til overs for dem da de gjør frimerkene overflødige og synes heller ikke at det er noe å samle på, skjønt det allerede er temmelig vanskelig å få en representativ samling av de anvendte typer. Og de har den store fordel at de er helt fri for økonomisk utnytting.

I Norge er det nå i bruk ca. 1500 maskiner fra 6 forskjellige fabrikker, og det vil føre altfor vidt hvis man skulle beskrive alle disse

maskiner og deres forskjellige reklametekster i dette kapitel. Men det er viktig å vise hvilke maskintyper som er eller har vært i bruk. Stoffet vil bli behandlet i 5 avsnitt:

- I. Den eksperimentelle periode.
- II. Maskiner til privat bruk.
- III. Maskiner for offentlig post (svarende til tjenestemerker).
- IV. Maskiner brukt av postkontoret.
- V. Maskiner for jernbanens fraktbrev.

I. For dette avsnitts vedkommende henvises til Stian Sanness' artikkel i Nordisk Fil. Tidskrift for juni 1939.

II. Maskiner til privat bruk.

I ovenstående artikkel er det nevnt at en del firmaer har anvendt Uchermann-Krags maskin med verdi 5 øre. Det var første gang i historien at private firmaer brukte slik frankeringsmaskin. Det varte bare ganske kort tid, og først i oktober 1926 kom maskiner attter i bruk. Den 28. oktober utferdiget Poststyret lisens for følgende maskintyper:

Francotyp A	Tyskland	28.10.26		Nr. 1 etc. ÷ 201/4
» B	»	28.10.26	21.10.38	blandet
Universal 5	Sveits	28.10.26	21.10.38	Nr. 201/4?
Midget 3	England	28.10.26	16.12.32	Nr. 451/67?
Hasler F 2 (K)	Sveits	28.10.26	21.10.38	Nr. 601/31?
Pitney-Bowes	U.S.A.	28.10.26	3.3.30	Aldri solgt
Universal N. Z.	England	28.10.26	16.12.32	i Norge
Og senere er følgende kommet til:				Nr. 42 etc. blandet
Francotyp C	Tyskland	27.10.27		med A og B
Hasler F 22	Sveits	31.1.28	21.10.38	Nr. 700/67 (+ 786?)
Krag	Norge	16.12.32		Nr. 801 etc. ÷ 1501/10
				og 5001 etc.
Columbi	Norge	7.7.38	?	Nr. 500/12?
Postalia D 2	Tyskland	1944 ?	?	Nr. 1501/10 (1949)
Universal MV	England	1947		Nr. 1801 etc.
Hasler F 88	Sveits	1948		Nr. 2101 etc.
Francotyp Cc	Tyskland	1952		Nr. 393 etc. blandet
				med A og C, samt
				2401 etc.

Datoene i 2. kolonne angir når salgslisensen ble inndradd.
Allerede kjøpte maskiner kunne fortsatt brukes.

Samtidig med at de første lisenser ble utstedt ble det også fastslått forskjellige regler for bruken av frankeringsmaskiner. Disse hadde først og fremst til hensikt å sikre postverkets økonomiske interesser og inneholdt dessuten en del andre bestemmelser som ikke alltid er nøyaktig fulgt av maskineierne. Man kan finne påtrykk uten firmanavn hvor heller ikke konvolutter er forsynt med dette (1171), vertikale påtrykk (978) etc. Mange ganger kan lisensnummeret ikke identifiseres, og dette er derfor gjort noe større på nye maskiner og til dels skiftet ut på gamle.

Teksten i påtrykket ((firmanavn, reklame etc.) er av helt privat natur og uten noen fila-

telistisk interesse, men enhver samler må selv-sagt avgjøre hva han ønsker å samle. En unn-takelse bør gjøres for de mer sjeldne tekster som kan ha postal interesse, f. eks. «Trykk-saker». Det er nå visse regler for tekstens pla-sering som ikke er tillatt nedenfor verdi- og datostempel. Tidligere var dette meget brukt, således har maskin nr. 22 tekst hele 55 mm nedenfor verdistempel.

Det er to hovedgrupper av de maskiner som er brukt i Norge:

1. Maskiner med skiftbare verdiklisjéer som bare kan trykke et varierende men begrenset antall verdiangivelser:

- A. Universal 5
- B. Universal Midget 3
- C. Hasler F 2 (K)

Universal N.Z. og Pitney-Bowes hører til den gruppen, men har aldri vært solgt i Norge.

2. Maskiner etter kassa-registersystemet kan trykke samtlige tall opp til en viss grense avhengig av antallet av verdisifrene, f. eks. kr. 9.99 eller kr. 99.99.

D. Francotyp A, AN, B, C, Cc	9.99 eller	99.99
E. Hasler f 22 og F 88	9.99 »	99.99
F. Krag		99.99
G. Columbi		99.99
H. Postalia D 2	9.99 »	99.99
I. Universal MV	9.99 »	99.99

I Norge er bestemte serier av lisensnummer tildelt de forskjellige maskiner så identifikasjonen av disse er ikke særlig vanskelig. Men dessuten har hver maskin sine spesielle kjennetegn særlig i den måte hvorpå verdistemplet, datostemplet og eventuelt brevtaallsnummerne er plassert i forhold til hverandre.

Alle maskinene med skiftbare verdiklisjéer har datostempel i Sveitsertype med tallene i stenskrift. Ingen av dem har tellenummer. Verdistemplet måler 20×23 mm. Den mest påtagelige forskjell mellom dem finner man i avstanden fra sentrum av datostemplet til sentrum av verdistemplet (basis) og i sifrene i datoen.

A. *Universal 5*. Basis 46 mm. Datostempel 25 mm. Fremstilt i Sveits med engelsk lisens. Hittil kun kjent ett eksemplar av maskin 202 (Johan Rasmussen & Co., Sandefjord). Verdital 30 øre.

B. *Universal Midget 3*. Basis 48 mm. Datostempel 25 mm. Lisens nr. fra 451 (467 høyest kjente nr.). Verdital 7, 10, 15, 20, 30 øre. Tekst til venstre for datostempel.

C. *Hasler F 2 (K)*. Basis 43 eller 50 mm. Datostempel 26 mm. Som regel prikker eller streker mellom datotallene. Datotallene i løse typer som skiftes med hånden, feil — f. eks. omvendte tall, fins. Verdital 5, 7, 10, 14, 15, 20, 30, 40, 50, 60, 100 øre. Tekst til venstre for datostempel.

Kassaregistermaskinene viser forskjellige størrelser av verdistemplet og forskjellige typer av datostemplet. Noen av dem har tellenumre.

D. *Francotyp*. Det er bare 4 hovedmodeller av denne maskin. Alle kan finnes med tellenummer som alltid er fire-sifret.

A. Fremstilt av Ankerwerke, Berlin. Datostempel i enring — eller Sveitsertype, kapasitet 99.99.

B. Fremstilt av Bafra, Bielefeld. Datostempel som A. Kapasitet 9.99.

C. og Cc. Fremstilt av både Ankerwerke og Bafra. Datostempel i Sveitsertype. Kapasitet 99.99.

A. og B. kan ikke ha tekst til venstre for datostemplet, dette fins bare hos C. og Cc., men kan ha det under verdistemplet og/eller datostemplet. For nye maskiner er dog dette ikke tillatt. De eldre C-modeller kan deles opp etter typene i verdisifrene, datotallene og tellenummer (CA og CB), men tidlig i 30-årene ble det hele gjort mer ensartet og disse maskiner

ble erstattet med CG. med gotiske verdital (1936), som ble solgt her i landet fra 1939 (?). Før denne tid hadde de norske C-Maskiner en spesiell type av ovale verdital. I 1951 ble det introdusert en ny oval type. I 1952 kom de billige korbaset Cc.-maskiner med punkter i datoen. De nyere CO.-maskiner har også disse punkter i datoen, men stadig normal basis.

D1. *Francotyp A*. (1926). Basis 60 mm. Tellenummer både midt mellom og høyt mellom datostempel og verdistemplet. Stjernen foran verditalene i to hovedtyper.

D1b. *Francotyp AN*. (1937). Basis 68 mm. Enten uten tellenummer eller dette høyt mellom dato- og verdistemplet. Introdusert i 1937 med gotiske verdital. Enten stjerne foran verdital i ny ovaltype eller firkantet foran gotiske verdital eller verdital i ny ovaltype.

D1c. *Francotyp AN nyoppsettning* (fra normal AN.) (1953). Basis bare 27 mm. Firkant foran verdital i ny ovaltype. Uten (430) eller med (401) tellenummer høyt opp til venstre for datostempel.

D2. *Francotyp B*. (1926). Basis 75 mm. Enten uten tellenummer eller i store typer midt mellom eller oftest høyt mellom datostempel og verdistemplet. Oftest punkter i datoen, og alle sifre uregelmessig formet. Tykke, ovale verdital eller gotiske (85 og 101 utskiftet).

D3a. *Francotyp CA*. (1927). Basis 78 mm. Kapasitet 9.99. Ujevne ovale verdital, 5½ til 6 mm høye. De eldre maskiner har stjerne først i verditallet (52—55), de nyere et O (128—131 og 160—164). Alle har tellenummer i små typer. Det samme i datoen.

D3b. *Francotyp CB* (1927). Basis 78 mm. Kapasitet 9.99 har 0 først, kapasitet 99.99 har stjerne først i verditallet. Ujevne ovale verdital, 7 mm høye. Maskin 62 hadde opprinnelig *000 som senere ble forandret til 000 med et åpent mellomrom til venstre. Fra først av hadde alle maskiner tellenummer (på 216 er det nå fjernet). De eldre maskiner har uregelmessige sifre i dato og tellenummer, de nyere helt regelmessige. Maskin 229 har 01/09 i datoen i stedet for -1/-9.

D3c. *Francotyp CG*. (1939). Basis 78 mm. Kapasitet 9.99 eller 99.99. I siste tilfelle med en liten firkant først. Begge med eller uten tellenummer.

D3d. *Francotyp CO*. (1951). Basis 78 mm. Kapasitet 9.99 eller 99.99. I siste tilfelle med en liten firkant eller et 0 først. Begge med eller uten tellenummer. I 1953 kom den nye type datotal med punkt etter dagen og foran året.

D4. *Francotyp Cc*. (1952). Basis 42 mm. Kapasitet 9.99 eller 99.99. I siste tilfelle med firkant først. Uten tellenummer. Tekst bare til venstre for datostempel.

E. *Hasler*. To modeller, F 22 og F 88, er i bruk. Hvis tellenummer fins har det alltid 5 sifre. Datostempel kan lett utebli.

E1. *Hasler F 22*. (1928). Basis 75 mm. Kapasitet 9.99 eller 99.99. I begge tilfelle femstrålet stjerne først (undertiden invertert). Tellenummer høyt mellom datostempel og verdistemplet. De eldre maskiner har det under verdistemplets øvre linje, de nyere ovenfor denne. Datostempel i Sveitsertype med en stjerne nedad.

E2. *Hasler F 88*. (1948). Basis 43 mm. Kapasitet 9.99 eller 99.99. Nesten alltid åttestrålet

stjerne først (2119 har 0 først). Tellenummer høyt til venstre for datostempel eller mangler. Tekst under tellennummer og enda mer til venstre. Datostempel alltid to-rings med stjerne nedad.

F. Krag (1932). Basis 52 mm. Kapasitet bare 99.99. Femstrålet stjerne først som kan være invertert (1427—1476 har stor åpen stjerne). Tellenummer med 5 sifre midt mellom verdi- og datostempel. Det siste er alltid en-rings. I gamle maskiner opp til 840 er tellennummeret sifre dels tettstående (14 mm), dels lenger fra hverandre (16 mm). Datoen enten -1/-9 eller 01/09, undertiden nesten på samme tid fra samme dato. Tekst til venstre for datostemplet. Disse maskiner er forsynt med en sylinder med plass på tre forskjellige tekster, så det er meget enkelt å skifte tekst ved bare å dreie sylindren 120°. Når sylindren ikke blir rotert nøyaktig, vil teksten bli forskjøvet vertikalt og man kan til og med få tekst fra to forskjellige klisjéer.

G. Columbi (1938). Basis 28—32 mm. Kapasitet 99.99. Intet tellennummer. En-rings datostempel med teksten til venstre for dette.

Det er tre varianter:

1. Basis 28 mm 0 først (501—4, - 506)
2. » 30 » Femstrålet stjerne først (511)
3. » 32 » Seksstrålet stjerne først (505, 507/8, 510, 512) 509 er en offisiell postmaskin — se kapittel III.

H. Postalia D2 (1944—49). Basis 72 mm. Kapasitet 9.99. Intet tellennummer. Verdistemplet har POST i store typer øverst og NORGE nederst og meget små verdityper. Datostempel i Sveitserstype. Tekst bare mellom dato- og verdistemplet. Ti maskiner var autorisert under den tyske okkupasjon av Norge, lisensen ble tilbakekaldt i mai 1945, men i 1949 ble maskinene solgt på ny etter ny autorisasjon.

I. Universal MV. (1947). Basis 42 mm. Kapasitet 9.99 eller 99.99. Intet tellennummer. Verdital i to typer, angulære eller ovale. Begge fins med stjerne først, den siste også med 0 først. To-rings datostempel uten stjerne nedad. Tekst til venstre for datostempel.

Prøver fins fra de fleste maskiner. Følgende bør nevnes:

Universal 5. Fra Sveits kjennes prøver med farget firkant i stedet for lisensnummer og med Trondhjem i datostemplet. Verdier 5, 10, 15, 20 øre. Likeså med lisensnummer 201 og tekst «Melange Margarin», 20 og 40 øre. Mest eien-dommelig er prøver av Columbi-maskinen: 501 med 4 verdisifre og tellennummer vertikalt i en spesiell ramme, 502 likedan men tellennummer til venstre for datostemplet og med tekst LEGO SKILTFABRIKK A/S. Videre kjennes avtrykk fra en demonstrasjonsmaskin som nr. 502 men med farget firkant i stedet for lisensnummer og med tekst «COLUMBI/FOR/POST-OG/JERN-BANE-/FRANKERING» fra «Vi kan»-utstillingen i 1938.

III. Maskiner for offentlig post.

Fra 1. mars 1927 kunne frankeringsmaskiner brukes i stedet for tjenestefrimerker. Senere ble det tegnet et spesielt verdistemplet for dette bruk med «TJENESTEMERKE» øverst og

«POST» under verditallet. Det kom i bruk fra 1. juni 1928. Lisensnumrene for disse maskiner går inn i de regulære serier. Med denne tekst kjennes:

A. Francotyp G., men den fins sjelden. Hasler F 2 ble ved sirkulære av 28. juni autorisert også for offentlig bruk, men man kjenner intet avtrykk fra denne maskin.

Fra 10. juli 1933 ble teksten i verdistemplet forandret til «OFFENTLIG SAK», og følgende kjennes med denne tekst:

B1. Francotyp CA. (42)

B2. Francotyp CB (155)

C. Hasler F 22. Verdistemplet med gotiske bokstaver. Normal eller invertert stjerne. 736 og 746 har vært brukt også med vanlig verdistemplet.

D. Krag 1. «Med «OFFENTLIG SAKPOST». a. med begge i gotiske bokstaver, b. med «POST» i stenskrift, c. begge ord i stenskrift.

2. Med «OFFENTLIG SAK/ØRE». d. med Offentlig sak vifteformet (991, 1208, 1252). Feiltrykk fins: OFEETLIG (1320), e. med Offentlig sak i vanlig bueform (886, 1252). Variant: Stor åpen stjerne i verdistemplet (1476).

E. Columbi. Verdistemplet med gotiske sifre. Basis 32 mm (509).

IV. Maskiner brukt på postkontorer.

I januar 1925 ble tre Anker Cash Register-maskiner tatt i bruk ved Oslo Postkontor til frankering av følgebrevene ved pakkepost. Avtrykket hadde dato, tellennummer, maskinnummer (I/III), postkontorets navn og det betalte beløp samt krone og posthorn i blindtrykk. (Sirkulære fra Poststyret av 15. november 1924.)

I januar 1950 ble tre National Cash-maskiner tatt i bruk. Avtrykket er noe forandret, det er nå i to linjer med dato, beløp etc. i første linje og et kronet posthorn og Oslo i annen linje.

På samme tid hadde Trondheims Postkontor en engelsk Tim-maskin til prøve. Den offentlige kunngjøring om dette lød slik: «Ved hovedpostkontoret i Trondheim er fra 16. januar 1950 forsøksvis inntil videre tatt i bruk en «TIM»-maskin (forkortelse for Ticket Issue Machine = billettutstedelse maskin) til frankering og registrering av innlevert pakkepost. Pakkene vil bli påklebet en seddel som denne i rødt trykk (Porto betalt): Følgebrevene vil bli påklebet en seddel som denne, også i rødt trykk, men med angivelse av det portobeløp som er betalt. Vanlig registernummer og dato-stempling blir sløyfet.»

Skjønt prøven var tilfredsstillende, opphørte bruken av denne maskinen 14. april 1950. Prøvetrykk fra maskinen er kjent fra England etter at maskinen var returnert.

I januar 1952 ble en Francotyp C. tatt i bruk for pakkepost. Den var uten lisensnummer (bare farget firkant) og hadde datostempel i Sveitserstype med P.P. nederst.

Samtidig anskaffet Oslo Postkontor en Krag-maskin for stempling av etterporto ved utilstrekkelig frankerte postsaker. Maskinen (1477) hadde i verdistemplet PORTO/Å BETALE øverst og i datostemplet OSLOPOSTKTR/BUD-AVD. Avtrykkene er i blå farge.

Ved siden av disse spesielle maskiner har

Oslo Postkontor allerede i mange år (min tidligste avstempling er 10. november 1939) brukt stemplingsmaskiner med et dobbeltkvadrat for datoen: PORTO øverst, BETALT nederst og OSLO på begge sider og med datum i midten. Fem bølgelinjer til høyre. Sort stempelfarge. Denne avstempling ble brukt ved store kvanta lukkede brev av samme størrelse og vekt, f. eks. fra Oslo Lysverker, Oslo Kommune osv.

For massekorsbånd, vesentlig i reklameøyemed, stiller postvesenet følgende klisjéer til disposisjon: en frimerkeliknende klisjé som skal trykkes på hver postsak, ordinært i rødt, og en maskinstempel-liknende som skal trykkes i sort. Denne siste består av to konsentriske linjer med bynavn/POSTKONTOR mellom, posthorn i midten og 5 bølgelinjer til høyre. Det er to typer av posthornet, enten med åpne konturlinjer eller helt i sort. Av «frimerket» er det 3 stykker:

- A. Løve på kronet skjold og NORGE/POST
- B. Løve på farget bakgrunn og begge stenskrift.
- C. Posthorn omgitt av ovalbånd med NORGE/POST i antiqua.

«Frimerket» er normalt trykt i rødt men fins også i sort, blått, grønt, gult, grått, fiolett.

Dette er ikke noe maskinstempel, men boktrykk fra en vanlig trykkpresse.

V. Maskiner for Norges Statsbaners fraktbrev.

I 1927 besluttet N.S.B. å anvende frankeringsmaskiner i stedet for jernbanemerker på fraktbrevene på de større jernbanestasjoner. Også private firmaer kunne bruke slike maskiner. I alminnelighet leverer stasjonsmaskinene røde avtrykk, mens de sorte skriver seg fra private. Men røde forekommer også fra disse.

Franko meter (1927). Basis 45 mm. Kapasitet 999.90 med sannsynligvis uskiftbar siste 0. Maskinen er antagelig fremstilt av Bafra, Berlin. Firkantet datostempel under firesifret tellenummer med STASJON eller Stasjon nederst.

Hasler F 22 (1928). Basis 75 mm. Kapasitet 99.90, stjerne først og siste 0 uskiftbar. Frimerkeforsendelse nederst i datostemplet. Maskiner med nummer over 2000 har tellenummer som er plasert noe lavere.

Krag (1931). Basis 52 mm. Kapasitet 999.90 med stjerne først og siste 0 uskiftbar. Frimerkeforsendelse nederst i datostemplet. Tellenummer både tettstående (14 mm) og mer åpent (17 mm).

De maskiner som anvendes av private har tekst med firmaets navn til venstre for datostemplet for Frankometer og Krag's vedkommende, på Hasler-maskinene er den mellom dato- og verdistempel.

Torneåpostens historie.

*Skrevet for Finnmarksposten
av E. B. Eriksen.*

Som kjent ble Postverket innført i Norge i 1647, denne postgang gjaldt dog kun Sør-Norge. En slags ordnet postgang helt i Finnmark ble først satt i verk etter forslag fra lensherre Preken von Ahen i Nordlandene ved kgl. resript av 20. mars 1663, mot at «det Os intet skulde komme til at koste». Preben von Ahnens forslag gikk ut på at utgiftene til postbefordringen skulle fordeles på bøndene og strandsitterne.

Posten skule gå to ganger årlig nord og sør.

Det arbeid oppsitterne derved fikk at de uten noen som helst godtgjørelse skulle befordre posten, vakte sterk misnøye, og i 1665 påla statholder Fredrik Ulrik Gyltenløve stiftsmannen i Trondhjem å anta bønder til å føre posten med «lige Frihed som andre Postbønder i Norge, fri Skydsfærd, fri Indkvartering og en Dreng fri for Udskrivning». En tid etter ble det antatt postbønder i Nordland med en årlig betaling pr. mil for postens førsel.

Først ved forordningen av 25. desember 1694 ble det endelig bestemt at postbefordringen skulle gå helt til Vardø.

Forordningen gikk ut på at den nordlandske og finnmarske post skulle sendes fra Trondheim hver annen tirsdag middag og sendes gjennom Innherred og Nordland av oppsitterne fra fogd til fogd, som alene måtte åpne postvesken og utta og innlegge brev. Men i Finnmark skulde det liksom andre steder i Norge, ordineres visse personer til å åpne og «affærdige Posten, holde rigtig Bok over Breverne» og avlegge regnskap til postmesteren i Trondhjem. Postbøndene i Nordland skulde ha en riksdaler pr. mil for året for den strekning de førte posten fram og tilbake, og «de i Finmarken, som skal være to Finner paa hvert Sted, være skatfrie, og paa de Steder Boemænd boe, som skal være fire paa hvert skifte, — — fri for anden Fordringsskab og desuden nyde hver en Rdl. aarlig, som Fogderne dem af de kgl. Intrader har at betale».

Tidene tatt i betraktning skulle det være en relativ bra postgang, men det ble dog bare en papirbestemmelse, virkeligheten var helt annerledes. Postgangen fortsatte som før to ganger om året. Ingen visste når posten kom eller gikk, og uregelmessighetene kjente ingen grenser, hvilket de stadige og utallige klager godtgjorde.

For de korresponderende i Finnmark tok det som regel 6 måneder eller mer for å få svar på brev til København. Ut fra dette var det tanken om en muligens hurtigere postgang over Sverige oppsto i Finnmark.

I 1703 var en Isach Olsen huslærer hos soknepresten i Kjølvik, senere ble han skolemester for lappene i Varanger, Tana, Laksefjord og Porsanger. Da han var meget flink i lappisk ble han også av amtmannen Lorch benyttet som tolk på fogdens embetsreiser til Pasvik, Petsamo og Kola, og allerede i 1714 kunne han gi amtmannen en redegjørelse om grenseforholdene, «og Landet afriisset paa Papir med grenserne og gamle Landemærcker, og ald anden Beskaffenhed, hvilket var hannem meget kjærkommen». Han ble i 1716 overtalt av Thomas von Western til å reise sørover og var først hos hans familie på Veøy i et par år og reiste deretter i 1718 til København.

Den første tanke om postgang gjennom Sverige for å få posten hurtigere befordret enn sjøveien kommer egentlig fra Isach Olsen. Han kom i forbindelse med Kammeradvokat Nikolaus Friese, som i 1719 ble utnevnt til amtmann i Finnmark, og overlater amtmannen sin fantasifulle skildring om forslag til ny postgang fra Trondhjem over Sverige. I brev datert 12. februar 1721 sender amtmannen således et langt brev til kongen, hvori han foreslo en ordning, hvorved posten kun skulle bruke 14 dager mellom Trondhjem og Vardøhus. Med den merkelige begrunnelse at landet i seg selv var rundt, mente han at postveien ville bli langt kortere om den fra den gamle kjøpstad Stenkjær blir lagt opp mot fjellene opp til Finnlierne. Så skulle det uttas postbønder, som måtte bosette seg med en dags mellomrom fra hverandre «der hvor Landet var fladt ovenfor Fjordene og Dahlene». På denne måte ville den del av landet som ennå var en utørken, bli bedre kjent og «Finderne som der vandre omkring blive bragt tilrette, og især vilde Lapper, som svæve omkring på Nordlandenes Fjelde, komme for Lyset». Postbøndene skulle også anskaffe seg hester og derved tjene en del på skysstrafikk med

de reisende. Og endelig hvis det skulle behage hans majestet kongen å ville anlegge en landevei, måtte det kunne la seg gjøre her som andre steder i landet. Han sluttet sitt brev med å si at «det vilde være en stor Herlighed om man tillands kunde reyse til de yderste Grænser af Norge». En kongstanke som først ble realisert ca. 225 år senere.

Det neste forslag om postgang over Sverige er at grensekommisjonen, som arbeidet nordpå i 1761, hadde planer å sende brev den svenske post til og fra Danmark. Det kjennes dog ikke noe resultat av disse planer.

I brev av 19/12 1772 skrev amtmann Fjeldsted i Finnmark til amtm. Knagenheim til Nordland og forteller at han i amtsarkivet har funnet Isach Olsens forslag, og spør om amtmannens mening herom, samtidig som han foreslår at hvis en slik postgang blir innrettet, så ville bl. a. betalingen til postekspresene kunne inndras til litt vederlag til postbøndenes flere reiser, og i tillegg kunne Finnmarkens amt yte litt hjelp. Hvis dette ikke skulle kunne la seg gjøre, foreslo han å holde et par ekspresse finner, som med rein kunne reise til svensk Lappmarken eller til Torneå og derfra på 10—12 dager til København og det dessuten med billigere porto enn fra Finnmark til Trondhjem.

Amtmann Knagenhielm sendte brevet til fogd Hysing i Salten og ba om hans uttalelse. Fogdens svar var absolutt negativt, idet han mente at en måtte kunne greie seg med postgang 8 ganger året, og at han ellers ikke kjente til forslaget om mulighetene for postgang over Sverige til Stenkjær. Amtmannen sendte sitt svar til Fjeldsted i brev av 12. mars 1773 og beklaget at han ikke kunne hjelpe ham, idet han samtidig gjorde oppmerksom på at forslaget om postgang fra Stenkjær over Sverige var en umulighet. Men han mente at en postgang fra Finnmarken til Torneå ville være både nyttig og praktisk.

I brev av 21. februar 1774 til postmester Burstrøm i Torneå ba amtmann Fjelstad om opplysninger for muligheten av postbefordring gjennom Sverige 10—12 ganger om året, med spørsmål om hvor lang tid posten brukte fra Torneå til Helsingsborg og vice versa, portoens størrelse, postpengenes oppebørsel og ellers om hans forslag til en slik postgang ville møte velvilje.

Postmester Burstrøms svar av 17. mars 1774 var meget oppmuntrende for amt-

mannen. Postmesteren gjorde nøye rede for brevportoen gjennom Sverige, tiden den brukte fra Torneå til Helsingborg, tiden fra Enontekis til Helsingør ca. 24 dager, og han anbefalte forslaget og tilføyde at hvis amtmannen ville sende brev med sikre reisende eller på annen måte til Torneå, skulle han besørge dem videre mot vanlig svensk porto.

Saken gikk til regjeringen i Danmark og i brev av 2. april 1776 fikk amtmannen brev fra Departementet for udenrigske Sager om at Sverige var villig til forhandlinger om en slik postgang og at amtmannen ville bli instruert om å ta opp forhandlinger med den svenske Commissarie, så snart de foreløpige underhandlinger var i orden.

Noe resultat av disse underhandlinger uteble, og saken døde bort. Amtmann Fjeldsted ble utnevnt til stiftsamtmann i Trondhjem i 1778, og hans etterfølger synes ikke å ha gjort noe med saken.

Finmarksmonopolet ble opphevet i 1787, Hammerfest og Vardø fikk kjøpstadsrettigheter i 1789.

Følgene av monopolets opphevelse viste seg snart: Det ble oppsving i næringslivet, og allerede i 1793 hadde det energiske firma Buck i Hammerfest flere skuter i fart på utlandet. Innehaveren av firmaet, Marcus Wøldice Buck, oppholdt seg senhøstes 1792 i København, og i brev av 8. desember til den islandsk-finmarske handelskommisjon sendte han en nærmere begrunnet henstilling om en bedre postgang til Finmark. Han påpekte det uhyrlige i at svar på et brev fra Finmark til København tok 6 måneder eller lengre tid. Selv i København var det ingen som visste når posten kom eller gikk, uten de som hadde bekjentskaper innen kollegiet. En kunne heller ikke være sikker på at den forlangte assurance ville bli antatt, og det var jo en umulighet f. eks. i desember å kunne bestemme skipenes frakt og bestemmelsessted flere måneder senere. Hvis skipene fikk skade i sjøen, risikerte en at assurandørene ikke ville påta seg assuransen i det hele tatt.

Brevet er av stor interesse. Det viser at straks monopolet var avskaffet sto unge, initiativrike menn, tross de mange og store vansker, rede til å ta fatt på viktige samfunnsoppgaver som å skaffe næringsmidler og andre varer til landet og få landsdelens egne produkter eksportert, og det til og med på egne skip.

Brevet ble også oppfattet gunstig av handelskommisjonen, som den 16. januar 1793 sendte det videre til Generalpostamtet med sterk anbefaling om bedring av postgangen til Nord-Norge.

Generalpostamtet sendte saken til de forskjellige autoriteter til uttalelse bl. a. stiftsamtmannen og postmesteren i Trondhjem. Begge de siste mente at en utvidelse av postgangen nordover til hver tredje uke ikke ville ha den tilsiktete virkning, det ville dessuten bli svært dyrt for Postkassen, og det var også vanskelig å ta postbøndene bort fra fisket, som var deres næringsvei. Men stiftsamtmannen gjenopptok saken om postsending over Torneå som en grei og hurtig forbindelse med Sør-Norge og Danmark. I sin betenkning fremhevet han at veien mellom Alten og Torneå var godt og vel 60 mil, og denne strekning ville postfinnerne tilbakelegge på få dager. Fra Torneå til Helsingør brukte posten omkring 18 dager, og derav fulgte igjen at de korresponderende i Finmarken ville kunne få svar på sine brev til Danmark på omtrent 2 måneder, mens svar med båtposten krevde 5—6 måneder, undertiden lengre tid.

Postmesteren i Trondhjem var enig med stiftsamtmannen i hans forslag, og saken var således i god gjenge da Fjeldsted ble utnevnt til postdirektør. Dessverre døde han kort tid etter, og saken ble på ny utsatt.

Imidlertid fikk postmester Lorentzen i Trondhjem en tid etter likevel i oppdrag å utarbeide en plan for denne postgangen, og etter langvarige forhandlinger med den svenske regjering kom det kgl. resolusjon av 20. juni 1798 sålydende:

«Vi biefalder allernaadigst Vores General-Post-Amt Os i denne Forestilling forelagte Plan til en Postes Anleggelse til og fra Finmarken over Torneå i Sverige, og man bemeldte Post for det første til et Forsøg, indrettes for den tilstundende Vinter fra November dette Aar til April Maanedes Udgang 1799. Vi authoriserer General-Post Amtet des Aarsag til at træffe de til denne Indretnings bedet mulige Udførelse henhørende Foranstaltninger og maa de dertil fornødne bestemte og ubestemte Udgivter udredes af Vores Norske General-Post-Casse ved Brevposten.»

Generalpostamtet sendte så nærmere redegjørelse til amtmannen i Finmarken den 7. juli 1799. Det ble heri påpekt at etter langvarige og vidløftige korrespon-

danser om saken var den blitt lagt fram for hans majestet kongen, som allernådigst hadde behaget å approbere forslaget, som et forsøk for den kommende vinter. Amtmannen ble anmodet om å ekspedere posten og dermed fremhjelpe denne for Finmarken så velgjørende innretning og samtidig å sette planen i verk.

Posten skulle gå fjortendaglig fra begynnelsen av november til utgangen av april i alt 12 ganger hver vei. Til denne postgang skulle det antas tre i Kautokeino bosittende og pålitelige finner. Den ene hadde å føre posten til Lippajärvi, ca. 40 mil nordenfor Torneå, hvortil det svenske postverk skulle føre den. De to andre skulle vekselvis føre den mellom Kautokeino og Alten. Hver av dem skulle ha med en voksen mann til hjelp samt en varerein og dessuten holde ekstra rein om en av dem ble trett.

For at også det øvrige Finmarken skulle nyte godt av denne postgang, måtte det dessuten tilsettes en ekspress fra Alten til Vardø umiddelbart etter Torneå-postens ankomst.

Postfinnene mellom Kautokeino og Lippajärvi skulle ha 2 rdl. for turen. Hver av finnene mellom Kautokeino og Alten 4 rdl. Dessuten skulle de få en passende godtgjørelse for oppholdet i Alten og Lippajärvi.

Som «utmerkelsestegn» skulle hver finne ha et postskilt med kongens siffer, det skulle festes i luen eller på «kjolen». Likså skulle de ha en veske med bærerem så de kunne ha den på ryggen. Den skulle være forsynt med passende beslag og forsvarlig lås og slik innrettet at brevene ikke kunne uttas uten å gjøre vold på vesken. Vesken skulle være påsydd ordene «Norske Post». Vesken skulle følge med fra Kautokeino til Torneå og tilbake, poståpneren i Kautokeino og postmesteren i Torneå skulle hver ha to nøkler til den.

Videre var det bestemmelser om taksering og kartering av brevene, timesedler skulle medfølge og alltid nøye utfylles.

Av en timeseddel mellom Kautokeino og Alten år 1800 hitsettes:

Poståpner A. Lyng i Kautokeino:

Denne Post som nu gaar til Alten kom til Lippajärvi 23. januar om Aftenen, til Kautokeino, 27. januar Kl. 2. Em. Afgang til Alten 20. januar Kl. 8,30. Postsækken i god Stand.

Postekspeditør Nørager i Alten:

Posten kom til Alten 2. Februar. Kl. 8

og Aftenen. Har hat slemt Veir. Afgang 3. Februar Kl. 9 Aften. Veiret godt, men tungt Føre. Væsken i god Stand.»

Portoen ble fastsatt slik:

Fra Alten til Kautokeino 5 sk. til Torneå 8 sk., til Fredrikshald 28 og til København 32 skill. Fra Kautokeino til Torneå 5 sk. til Fredrikshald 25 sk. og til København 28 skilling.

Med postbåten var takstene slik:

Fra Finmarken til Trondhjem 16 sk., fra Trondhjem til Christiania 6 sk., fra Christiania til København 6 skill. Men selv om brevtakstene var en smule billigere med båtposten var befordringstiden over Sverige bare ca. tredjeparten av den tid, som båtposten behøvet.

Torneåposten gikk meget regelmessig. Stedene var fra Torneå: Karungi, Hietaniemi, Øfver Torneå, Kengis, Mounioniska. Lippajärvi. Kautokeino og Alten.

Postmengen var ikke særlig stor i denne rute. Vinteren 1798—99 kom det til Altengaard 93 brev og ble sendt 114. På grunn derav ble turen antall redusert til 6 ganger for vinterhalvåret. Neste vinter var det dog litt stigning i postsendingene. På grunn av den høye porto bar ruten seg så noenlunde.

Årsregningen til Sverige var ca. 190 rdl., poståpneren i Kautokeino hadde lønn 4 rdl. for året, postekspeditøren i Alten hadde 80 rdl., og en tredje ekspress til Vardøhus for 6 turer året fikk i alt 6 rdl.

Utgiftene til denne postførsel ble utbetalt av amtmannen i Finmark, som igjen fikk den godtgjort av postkassen.

Hermed hadde Finmarken etter forholdene fått en relativt bra postgang. I første rekke resultatet av stiftamtmann Fjeldsteds store og interesserte arbeid.

Som følge av krigen med Sverige stanset Torneåposten våren 1807.

Ved freden til Jönköping 10. desember 1809 ble det i overenskomstens artikkel 6, som omhandler postforholdene, inntatt bestemmelse om gjenopptakelse av postgangen fra 1. januar 1810. Men da svenskene ønsket postruten lagt over grensen et eller annet sted i Senjens og Tromsø fogderi, som postdirektøren fant mindre fordelaktig, synes saken av den grunn å være stilt i bero. En medvirkende årsak til den foreslåtte endring i rutegangen kan vel også Finlands avståelse til Russland ha medvirket. Først i 1822 kom postgangen i stand igjen etter årelange forhandlinger med Sverige. Utgangspunktet i Sverige ble

da Haparanda. Ved Muonio ble ruten to- delt, en arm til Kautokeino og Alten, og den annen til Skibotn. Postruten ble kalt Haparandaposten og gikk til omkring 1860- årene.

Frimerkejubileet — Post festum.

Poststyret har i tidsskriftets 3. hefte reagert på mitt lille oppsett i 1. hefte, og det er glede- lig. Filatelistene bør se dette som et tegn på at Postverket har noe dårlig samvittighet — om enn aldri så liten — fordi vårt frimerke- jubileums innledning ikke ga den «feststem- ning» et pent førsterangs særstempel kunne gitt samlere i inn- og utland.

Poststyret fester seg ved at jeg bare har nevnt personellmangel som grunnen til at man her hjemme stadig unnlater å markere utgi- sen av nye jubileumsmerker med spesielle førstedagsstemper, en foreteelse som vårt land nå muligens er alene om i verden. Poststyret ønsker nemlig å gjøre merksam på at denne (beklagelige) foreteelse i høy grad også skyl- des mangel på plass! Jeg må da få lov til å gjenta spørsmålet fra hefte 1: Hvorfor da hånd- stampling overhodet? Stampling med et spe- sielt førstedagsstempel (for hånd) kan da umul- igt ta nevneverdig større plass enn den hånd- stampling Postverket utførte ved Oslo hoved- postkontor den 3. januar 1955? Skjønt Post- verket må vel være merksam på at den hånd- stampling som foregikk ved utsendingen av jubileumsmerkene lot meget tilbake å ønske, forbigås denne del av min kritikk i taushet. Og det er kanskje best så, for denne stemplin- gen kan nemlig ikke forsvares. Den bærer tydelig preg av å være utført — enten av svær uøvd personell, eller av personell som har latt stamplingen foregå så raskt og skjødesløst, at Postverkets egne retningslinjer for kassering av frimerker fullstendig er neglisjert. Jeg viser til Sirkulære fra Poststyret, 1952 Ark. 411 Stampling av post. Kan den håndstampling Postverket er så imøtekomende i å sette i verk ved utsending av enkelte frimerkeserier ikke gjøres slik at den «tilfredsstiller filatelisters krav», bør Postverket tjene filatelistene med ikke å la disse «førstedagsbrev» håndstemple i det hele tatt. Jeg for min del tror at våken skoleungdom, etter å ha fått kyndig instruksjon i håndstamplingens hemmeligheter, ville ha satt sin ære i å yte sitt aller beste, slik at av- stamplingene ville blitt brukbare. Avstampling en bestemt dag — i dette tilfelle våre fri- merkers hundreårsdag — som enten mangler datum eller hvor denne bare kan anes i for- bindelse med Postverkets egen smakfulle kon- volutt — er ganske verdiløse i en samling førstedagsavstemplinger, — og også som ku- riosa.

Kan mitt oppsett i hefte 1 bidra til at rette vedkommende innser sine moralske forpliktel- ser likeoverfor (troskyldige) samlere, er min hensikt oppnådd.

Ghm.

Norgeskatalogen 1955.

I forordet er anført at komitéen er takknem- lig for henvendelser som kan bidra til å gjøre katalogen bedre — det vil vel også si mer korrekt.

Det har forbauset meg at ikke noen har tatt til motmæle mot herr Leif Mürers anmeldelse i NFT nr. 1 vedrørende nr. 1: «Oppgrav. hjørne», som i katalogen er oppført til en verdi av kr. 500,00. Herr Mürer anfører bl. a.: «Det er høyt, men står kanskje i relasjon til de andre kjente platefeil.» Jeg mener denne verdsettelse er gal og altfor høy, og har jeg fra en samler i Oslo hørt at det foreligger en trykkfeil. Det er meg helt uforstående at ikke komitéen har beriktiget dette i NFT. Jeg mener denne variant kan ansettes til 3 ganger merkeverdien. Johs. Jellestad (Norske Frimerker og varianter) an- fører at denne variant har oppnådd 3 å 4 gan- ger vanlig merkepris. — Det er ellers merkelig med Norge nr. 1 at en del av variantene verd- settes høyt, ikke på grunn av sjeldenhets- graden, men på grunn av populariteten. Det er f. eks. avgjort at D16 må være mer verdifull enn D40.

Enten der nå vedrørende varianten D34 i katalogen foreligger en trykkfeil eller ei, vil ansettelsen bidra til «jobbing», og da er ko- mitéen meget å klandre. Så meget mer som jeg nå til min forferdelse ser i NORWEX hefte 2, at Postverket vel etter tilskyndelse av utstil- lingekomitéen, skal utgi en 4-blokk av nr. 1, hvorav det ene merke vil være et nytrykk av Norge nr. 1, og de øvrige 3 merker vil være de kjente platefeil, dobbelfot, sprukket plate og oppgravert hjørne. Man har altså fått post- verket med på å sette disse 3 varianter i «samme klasse». Der foreligger kanskje allike- ve ikke noen trykkfeil i katalogen? Dette er så galt at det bør rettes på. Jeg mener at Post- verket ikke bør utgi denne 4-blokk, men bare et nytrykk av Norge nr. 1, som tilfelle var i Norges Frimerker 1914 og 1924.

Så tilbake til katalogen. Jeg skal bare ta for meg et merke til, nemlig nr. 17a, som er ansatt til kr. 75,00. Det er etter min mening altfor lavt, for dette merke savnes kanskje i de aller fleste alminnelige norkessamlinger. Det er ytterst vanskelig å få fatt på. Jeg kjenner til at Jelle- stad, da han satt i katalogkomitéen, stadig ar- beidet for å få dette merke satt opp i verdi — og han kunne sine saker — men han fikk ikke medhold — forbausende nok.

Hva jeg har anført om D34 finner jeg etter min ringe mening så viktig — spesielt med tanke på 4-blokken — at jeg sender kopi av mitt brev til Postdirektøren og til redaktøren av NFT med anmodning om å ta mitt brev inn i første utkommende nummer av NFT. — Og så er jeg meget spent på komitéens svar også om det vil komme en beriktigelse i NFT ved- rørende verdsettelsen av D34.

Ærbødigst

J. L. von Tangen.

Norgeskatalogen 1955.

Kjøpmann Johan Lyder von Tangen,
Postboks 50, Bergen.

Deres brev av 9. d. m. til Katalogkomitéen kom oss i går ihende med et tilsvarende av komitéformannen, kaptein Bjørn Melbye av 12. d. m.

Undertegnede hadde på vårt møte den 21. mars gjort ham oppmerksom på at en del korrigeringer angående katalogen burde tas inn i tidsskriftet, hvilket også var nevnt tidligere, og den 22. mars sendte han følgende brev for inntakelse i Norsk Filatelistisk Tidsskrift:

«Ingeniør Leif Mürer har i NFT nr. 1, i sin for øvrig meget pene anmeldelse av Norgeskatalogen 1955, bl. a. satt fingeren på:

1. Katalogens format,
2. At teksten «Offentlig sak SOLKORS» er byttet om med «Offentlig sak nr. IV, dyptrykk uten vannmerke», side 74 samt
3. At prisen på nr. 1 — «Oppgravert hjørne» — er satt til kr. 500,00.

En tillater seg å opplyse: Feilene nevnt under pkt. 1 & 2 er feil katalogkomitéen ikke har vært herre over. Klubben har p. g. herav fått erstatning i form av slik reduksjon i prisen på katalogen som den mente å være berettiget til i sakens anledning.

Prisen på nr. 1, «Oppgravert hjørne», skal være kr. 300,00, som fra først av fastsatt av katalogkomitéen. P. g. a. utydelige tall antagelig, har trykkeriet satt kr. 500,00, noe jeg i farten, under siste gangs korrekturlesning, dessverre ikke la merke til. Hvilket beklages.»

Angående pris på nr. 17a kan meddeles at Jellestad fikk denne variant med første gang i 1942 og satte den i kr. 10,00. I 1944 satte vi prisen opp i kr. 30,00, i 1945 i kr. 40,00, i 1947 i kr. 45,00 (alle disse år med J. Jellestad i komitéen, men uten spesielt påtrykk fra ham), i 1949 i kr. 60,00, og i 1951 i kr. 75,00 — som De vil se en mer enn 7-dobling av prisen siden 1942, — nokså usedvanlig for en variant.

Angående «Oppgravert hjørne» skal opplyses at Jellestads anførsler skriver seg fra 1944, og at etterspørselen er steget atskillig fra den gang (som f. eks. med nr. 17a), og at kr. 300,00 må regnes som en rimelig

pris i dag. De tar ellers feil når De mener at varianten ikke er *minst i samme særstilling* som de a andre som tas med i Postverkets 4-blokk til Jubileet. Den er nemlig *tilkommet under trykningen*, med andre ord oppgravert før videre trykning fant sted. Dette bevises av en foreliggende 4-strip (D31-32-33-34) *uten oppgraving på D.34* Varianten er muligens ennå sjeldnere enn «Cracked Plate», og Postverket begår så visst ingen feil ved å ta med denne sjelndhet.

Ærbødigst

Oslo Filatelistklubb, Styret,
Arnstein Berntsen, formann.

Når kurserte Norge nr. 36?

I sin artikkel om dette merke i Norsk Filatelistisk Tidsskrift 1953, s. 71, har Carl H. Werenskiold visstnok gjort reking med at heile opplaget av nr. 36 (10 øre skravert posthorn 1882) var satt i sirkulasjon i januar 1882. Opplaget av nr. 36 var lite mot opplaget av nr. 37, og det var da å vente at storparten av opplaget av nr. 36 var oppbrukt i første halvdel av 1882. Om så var, måtte dette gi seg til kjenne ved registrering av avstemplingane.

I min samling er det 234 merker av nr. 36, derav 224 som viser årstallet og 203 som viser både månaden og årstallet i avstemplingen. I 1882: jan. 5, febr. 2, mars 5, april 5, mai 11, juni 16, juli 7, aug. 8 (derav 5 før 26), sept. ingen, okt. 6, nov. 15 og des. 52. I 1883: jan. 27, febr. 21, mars 18, april 4 og mai 1. Det er stor økning i bruket i slutten av 1882 og begynnelsen av 1883, over tre fjerdepartar av mine merker er avstempla etter 26. august 1882. Framstilt grafisk viser det ein typisk totoppa kurve med maksima i juni og desember 1882. Kanskje er resten av opplaget av nr. 36 utlevert 26. august 1882. Det vil vera interessant å få greie på om tilsvarande avstemplingsseriar fins i andre samlingar.

Johannes Lid.

Frimärken från Sverige, Danmark, Finland och U.S.A. säljas till låga priser, sänd mancolista. Även urval utsändes mot referanser. Ev. tages massvara och kilovara i byte.

Sven Ohlsson, Ormbunksvägen 10,
Halmstad, Sverige.

Billed-frimerker.

Thema samling vokser overalt, og de forskjellige lands postverk anstrenger seg for å presentere noe interessant. Således har vårt eget gitt oss to lærerike serier i anledning Jernbanen og Telegraf-jubileet — serier som forteller jubilentens historie. Nå har vi fått Postverkets jubileumsserie som blir rost offisielt og privat. Det er en pen serie. Frimerke på frimerke er ingen ny idé, men her har Postverket evnet å vise sine tre hovedtyper som hver for seg er elsket av alle samlere. Dertil gjør de seg i farger og ustyr.

Storbritannia har nå i 115 år holdt seg til den styrende konge — dronningens bilde. Det har vært nedlagt i utførelsen arbeid og smak. Nr. 1 og 2, begge små juveler — likedan Fuchs bilde av Edward VII og det vellykte bilde av Edward VIII. Den nå regjerende dronning har ikke vært så engstelig å få samtlige frimerker forandret og fått sitt eget bilde fram. Det har vært omvist stor omhu for å få farger og rammer tip-top. Til dette er tiden benyttet. Fremdeles brukes George VI's bilde på verdiene 2/6 og oppover. Men nå forteller avisene at Postmaster General opplyste i overhuset i forrige uke at følgende slott fra Storbritannia skal pryde verdiene 2/6, 5/-, 10/ og £ 1.

Windsor Castle vil representere England. Edinburgh Castle for Scotland, Caernarvon Castle for Wales og Carrickfergus Castle for Nord-Irland.

Postmaster General sa at det ofte er vanskelig å plasere dronningens hode på små frimerker, som skal gjengi bygg og naturscener. Under ordvekslingen i overhuset ble det nevnt at frimerker var blitt brukt til mange slags, ikke postale, hensikter, viz: å erklære revolusjon, å fremkomme med territoriale krav, turistreklame, å fremheve nasjonal kultur og industri, propaganda. Mange land misbrukte sine frimerker meningsløst — spesielt Frankrike, sa en taler. Har Storbritannia gjort feil med frimerkene sine, da er feilen på den rette side. Å hjelpe all slags institusjoner og propaganda kunne være bra nok, men postalt nytte og den glede frimerkene kan gi de alminnelige folk er hovedtingen — ble det sagt i overhuset.

Imidlertid kan tema-samlere glede seg til å få ovennevnte berømte slott — Storbritannias beste — i sine album.

A. O.

N.A.H. Zarbell.

Ifølge S.F.T., siste nummer, meddeler Suomin Postimerkkilethi at det nå er kommet fram flere detaljer om de første finske emissionenes tilblivelse. Tidligere har gravøren C. M. Mellgren vært ansett som skaperen av disse. Nå er en herr Martin Wetzer's navn kommet fram av gamle dokumenter, hvilket tyder på at Wetzer har hatt noe med fremstillingen av Finnlands første utgaver. Videre forteller tidsskriftet S.P. at herr Martin Wetzer var bestyrer av «et mekanisk institutt». I arkivet nevnes han vekselvis som mekaniker, mekanisk ingeniør etc. Wetzer var født i Bayern 1816 og døde i Helsingfors 1882.

Det står videre i protokoll fra 1858 at Wetzer leverte originalstemplet til 1860-utgaven, og i S.P. at det er fremstilt av en hos Wetzer ansatt gravør. Wetzer leverte trykk-klisjeene og en kvittering av 30/12—1858 viser at 92 klisjeer er levert «formar av koppar og skriftmetall før stempling av postmärken».

Også andre navn er kommet fram i forbindelse med trykkmateriellet. Gravøren Carl Fredrik Ahlstedts 1836—1895, videre «Mekaniks» Friedrich Burchart 1825—1879, samt gullsmedmästare Carl Fridolf Ekholm 1832—1900 — disse navn i forbindelse med Finnlands eldste frimerkeutgaver.

— — —

En kommer uvilkårlig til å tenke på N.A.H. Zarbell — tegner og utgiver av Norges nr. 1. Han kaltes mekaniker — ellers vet vi intet.

I flere land har det likeledes vært vanskelig å finne opplysninger om de som tegnet og produserte de eldre frimerkeutgaver. Men litt etter litt har granskere evnet å skaffe fram gode og sikre opplysninger — som nå med Finnland.

Det er nå 40 år siden herr Henrik Dethlof og dr. Justus Anderssen sist lette etter opplysninger om N.A.H.Z. Kanskje er det fortsatt leting, og kanskje får en snart opplysninger. Var Zarbell tysker, bøhmer eller dansk — utgift, gift, alder, annet arbeid utført av Zarbell? Hvor skal en lete? Postdepartementets protokoller og arkiv, i politi for innvandrere, i håndverkslaugs protokoll for svenner og mestere, i dødsfall-protokoller etter 1855. Det er sikkert flere kilder og steder. Det ville være interessant om en eller flere av våre samlere ville ofre tid og lete.

Den som leter han finner.

A. O.

Hoffjegermester G. A. Hagemann.

Ystad, er av the Philatelic Congress of Toral Britain valgt til å undertegne the Roll of Distinguished Philatelist. Dette er en stor glede for alle hans venner — hjemme og ute i verden. Vi fremkommer med våre beste lykkønskninger i anledning denne sjeldne utmerkelse. Den er på rette plass.

Norge nr. 1 med «Siste Dags Stempel».

Redaktionen har fra Bureauchef Børge Mathiesen, København, faaet Meddelelse om, at der i hans kendte Samling af Norge Nr. 1 befinder sig et Eksempplar, der er brugt senere end noget hidtil fundet Stykke, idet det er stemplet: Vadsø 20/1 1860.

Vi hidsætter et Foto af Norge Nr. 1 med «sidste Dags Stempel».

Ad åttekantet Christianiastempel N.F.T. nr. 1/1955.

(Et svar til herr H. Thrap-Meyer.)

Jeg har med stor interesse lest herr A. Byes artikkel i nr. 1 om dette stempel, og vil først og fremst på denne måte på mange samlere og egne vegne få takke herr Bye for at han således ga oss del i sin viten om dette stempel — måtte vi få mange slike innlegg fra herr Bye og andre samlere som sitter inne med likendne opplysninger om stempler og merker.

Samtlige samlere er sikkert enige med meg når jeg spør herr Thrap-Meyer hvorfor han gir artikkelen et slikt eselspark.

Er dette et nytt utslag av Oslo-klikkens «Vi alene vide»-innstilling overfor en samlar utenfor klikken? Jeg vil samtidig rette et par direkte spørsmål til herr Thrap-Meyer, og jeg venter svar på disse — ikke i samme nummer av tidsskriftet — men i det følgende.

Når De, herr Thrap Meyer, har visst så lenge så meget om dette stempel — at alt det herr Bye fremkommer med i sin artikkel — hvorfor har De da ikke forlenget gjort oss samlere delaktig i Deres viten?

I den berømmelige «nye» stempelkatalog er De redaktør for avsnittet om Pre-filateliske stempler, og jeg vet med sikkerhet at flere samlere rundt om i landet har sendt Dem korrigierende opplysninger om disse Pre-filateliske stempler — både om tidligere kjente datoer, farger og annet av interesse for alle samlere. Disse samlere hadde alle som én det fåfengte håp at De som «autoritet» på området ville fra tid til annen rykke inn små-artikler i Tidsskriftet, basert på de nye opplysninger. De har imidlertid holdt Dem forbausende taus, ja, ikke engang bekreftet mottakelsen av disse opplysninger i brev til innsenderne. Hva er da grunnen til at De har slikt hastverk med å sable ned herr Byes med at «dette er for meg gammelt nytt» i samme nummer av tidsskriftet? Bortsett fra at Deres artikkel på langt nær overbeviser meg at det er gammelt nytt Bye fremkom med, kan jeg ikke innse at det finnes noen som helst grunn for Deres flåsete innlegg.

Jeg finner herr Thrap-Meyers artikkel i aller høyeste grad upassende, og er meget forbauset over at redaktøren har tillatt denne innrykket i samme nummer — det vitner ikke meget om renslig behandling av innsendte artikler — for jeg vet at herr Thrap-Meyer ikke fikk tilsendt kopi av artikkelen fra herr Bye.

Det skal i sannhet friste andre samlere rundt i landet til å fremkomme med opplysninger til glede for oss alle, dersom den eneste takk de kan vente seg for dette er et eselspark fra herr Thrap-Meyer eller andre likesinnede. Jeg håper herr Thrap-Meyer's artikkel vil fremkalle en meget passende og vel fortjent rekyl, og at han for fremtiden kan stå alene og braute for seg selv.

«Bergensia», Åsgårdstrand, mars 1955.

F. C. Moldenhauer.

Geografi og historie.

St. Bartholomew-øya — svensk koloni i Vest-India 1785—1877.

Øya ble også kalt Bart. Et fransk selskap solgte sin rett til øya til Sverige i 1785. I 1877 kjøpte Frankrike øya tilbake for \$ 55 000, hvorpå den kom under Guadeloupe.

Øya hadde 2500 innbyggere, mest negere. Kun embetsfolk var svensk. Der var ingen handel — intet postverk. Byen het Gustavia (1000 mennesker), hvor alle talte engelsk. På østkysten er det fransk. I dag er det et postkontor i Gustavia. Svenske frimerker har aldri vært brukt. Brev fra svensketiden er sjeldne.

A. O.

Salg av britiske koloniers frimerker til handler og samler.

The British Philatelic Association har undersøkt hvor mange frimerker er solgt av «the Crown Agents for the Colonies» i 1952—53 og 54 til handler og samler, samt hvor mange igjennom dettes kontor i Washington. Det samlede antall frimerker solgt er for de tre respektive år: 17 697 444; 36 673 728 og 19 736 526. Totalen for 1953 inkluderer 19 365 198 kroningsfrimerker.

I Penger er tallet følgende:

	London	Washington
1952	£ 250 690	£ 92 392
1953	£ 351 459	£ 178 536
Kroningsmerker	97 494	58 427
	£ 448 953	£ 236 963
1954	£ 420 519	£ 210 293

I tre år solgt for £ 1 458 983. Hertil 1ste dagsbrev, direkte kjøp av handler og samler fra postkontorene m. m. «La oss si omkring £ 2000 000 — total,» sier Stamp Collecting.

A. O.

Et kuriosum.

Med henvisning til N.T.F., nr. 2, 1955, side 36, «Et kuriosum» av grosserer H. M. Madsen, Skive, kan jeg hermed gi opp-

lysninger om dette merke, som er siste utgave av kong Håkon og tilhørte nederste rad i arket, men skjøten i papiret var nesten umulig å se uten ved nærmere undersøkelse.

Det er kun ett merke postalt brukt, nemlig det som hr. Madsen oppdaget den ene halvpart av. Det ble solgt, foruten 3 merker ved Tvedestrand's Postkontor, før det ble oppdaget og de resterende 6 merker i raden makulert av postinspektøren. — De 3 ubrukte eksemplarer finnes her i byen.

Ærbødigst

Johan Christoffersen.

Oulex 1955.

Byen Oulu i Finnland feirer i år 350 års jubileum. Da Oulu Postimerkkirhos samtidig feirer 25 år — vil det bli avholdt en frimerkeutstilling under navnet Oulex 2. september, 1955 — med spesialmerke og stempel.

Dette er så gledelig som det viser seg at samarbeidet i de nord-skandinaviske klubber er godt kameratslig og viser frimerkeinteresser.

Troms Filatelistklubb holdt en utmerket utstilling for to år siden. I fjor holdt Luleås filatelisten en god og hyggelig jubileumsutstilling. I år er det Finnland—Oueex. Juryen pleier å være finsk, norsk og svensk filatelist. Tilslutningen har vært god og blir det sikkert også til Oulex.

Dette er nordisk samarbeid, hvilket bør bli fremholdt på den Nordiske Filatelistkongress i Stockholm i juli i år.

A. O.

Postmusei filatelistiska bibliotek, som på grund reparation varit stängd sedan november månad förra året, är nu åter tillgängligt för allmänheten. Öppethållandet är detsamma som tidigare: Onsdagar kl. 13—15 och torsdagar kl. 19—21.

Med utmärkt högaktning

Stockholm 31. mai 1955.

Skans Torsten Nilsson
amanuens

Puerto Rico.

Ifølge meddelelser fra Puerto Rico har det vært avholdt en frimerkeutstilling i anledning 100 års jubileet for Puerto Ricos første frimerkeutgave med dronning Isabella. Det var Puerto Ricos Filatelico Sociedad som var arrangører. Utstillingen var godt besøkt, fikk en god presse og ble delvis finansiert ved annonser i programmet.

Hr. H. L. Lindquist, New York, var formann i juryen. Det kan nevnes at hr. L. er nordisk kommissær i de Forente Stater. Han vil også være jurymedlem ved Norwex i juni. Hr. Abr. Odfjell utstilte sin spanske Vest-India Hors concours.

A. O.

Theodor Champions forlagshus.

Ifølge Stamps av 19. mars er Theodor Champions frimerke og forlagshus blitt overtatt av d'hr. Pierre Yvert, Ladislav Varga og Alex Varga.

Hr. Th. Champion hadde valgt hr. Ladislav Varga til å utføre arbeidet med den kjente Yvert & Tellier verdenskatalog.

A. O.

SVERIGE:

Det nytrykk av skillingbancoserien, som ges ut den 1. juli, då svenska frimärket fyller 100 år och den internationella frimärksutställningen Stockholmia 55 öppnas i Liljevalchs Konsthall, kommer att säljas på utställningens tillfälliga postanstalt. Denna förläggs till skulpturhallen på Liljevalchs och är öppen under utställningstiden 1.—10. juli. Varje serie omfattar fem frimärken i valörerna 3, 4, 6, 8 och 25 öre och priset blir samma som det nominella värdet, dvs. 45 öre. Inträdesbiljetten till utställningen, som kostar 2 kronor, berättigar till inköp av en serie. Märkena säljs endast i hela serier.

Eftersom märkena trycks på specialtillverkat papper — det är framställt i samma kvalitet och med samma metoder som för 100 år sedan — blir upplagan begränsad. Den är dock tilltagen så pass stor, att den beräknas motsvara efterfrågan. Märkena trycks i kartor om 9 stycken.

För att samlare på ett bekvämt sätt skall kunna skaffa sig förstadsbrev, frankerade med skillingsbancoserien och avstämplade den 1. juli, kan förhandsrekvisition göras hos

Stockholmia 55:s sekretariat, Generalpoststyrelsen, Stockholm 1. Priset blir liksom på utställningen 2:45 kronor. Entrébiljett till utställningen kommer att översändas i förstadsbrevet. Denna biljett berättigar dock inte inköp av frimärken på utställningen.

Även ostämplade serier kan rekvireras. Med hänsyn till nödvändigheten av att tillgodose efterfrågan på märkena på utställningen förbehåller sig dock postverket rätt att anpassa expederingen av dessa rekvisitioner efter tillgången på märken.

Rekvisition och likvid skall vara inne hos utställningens sekretariat senast den 10. juni. Betalning sker bäst genom insättning av be-
toppet, 2:45 kronor per serie alltså, på Stockholmia 55:s postgirokonto 5500. Önskas ostämplad serie tillkommer avgiften för rekommenderat brev (65 öre för enkelt porto).

Nytrycket skiljer sig från de gamla märkena genom ett vattenmärke (en krona och året 1955) och genom två parallella linjer över valörbeteckningen i bottenfältet. Linjerna är tryckta i samma färg som märkena men i något mörkare nyans. Märkenas valör blir därigenom angiven med enbart siffror och myntslaget blir automatiskt öre. 3 skilling bancomärket får frankeringsvärdet 3 öre, fyra skilling banco 4 öre etc.

SVENSKA FRIMÄRKET 100 år.

För att högtidlighålla 100-årsminnet av enhetspostots och frimärkets införande i Sverige utger generalpoststyrelsen den 16. maj 1955 — utöver det speciella nytrycket av de s.k. skillingbanco-märkena — särskilda frimärken i valörerna 25 och 40 öre. 25-öresvalören utkommer förutenom i rullar även i häften om 20 märken och s.k. automathäften om 4 märken.

De nya frimärkena är utförda i det vanliga formatet och har graverats av frimärksgravören Arne Wallhorn.

Ved forespørsler

til tidsskriftet må svar-

porto vedlegges.

nyheter

AUSTRALIA:

Som propaganda for de Olympiske leker, som skal holdes i Melbourne fra 22. november til 8. desember 1956, vil det australske postverk utgi 3 spesielle merker i verdiene 3½ d., 7½ d. og 2/-.

BELGIA:

Til en minneutstilling i Gand om «Keiser Karl V og hans tid» utkom den 25. mars en serie på 3 merker:

- 20 c. Æresbevisninger til Karl den V som barn. Det sentrale parti av Albrecht De Vriendts maleri.
- 2 frc. Portrett av Karl den V. Av Titien.
- 4 frc. Karl den Vtes abdikasjon. Etter maleri av Louis Gallait.

CANADA:

Den 4. april utkom to nye merker i den kanadiske dyreserie:

- 4 c. purpur. — Hode av moskusokse.
- 5. c. blå. — Whooping Cranes i flukt.

DANMARK:

Den 27. april utkom 25-øres merket i Frederik IX serien i ny farge: fiolett.

FINNLAND:

I anledning av 800-års jubileet for kristendommens innførelse i Finnland utgir det finske postverk 2 frimerker den 19. mai:

- 15.- Mk.
- 25.- Mk.

Merkene er tegnet av Olavi Vepsäläinen, opplag 2 mill. av hver verdi.

FRANKRIKE:

I anledning av «Frimerkets dag» utkom den 19. mars et merke med tillegg:

- frc. 12.- + 3.- lys og mørk, brun. — Motiv: Ballongoppstigning under beleiringen av Paris 1870.

Den 26. mars utkom et nytt merke i landsskapsserien:

- frc. 12.- brunfiolett. — Parti fra Limoges.

Den 26. mars utkom et propagandamerke for hanskemakeriet:

- frc. 25.- blå, brun, svart.

I anledning av 200-året for forfatteren Florians fødsel utkom den 2. april et merke:

- frc. 12.- blågrønn. — Portrett av forfatteren.

Den 16. april utkom et propagandamerke for Televisjonen:

- frc. 15.- blå. — Eiffeltårnet og fjernsynsantennene.

Til minne om 10-året for konsensasjonsleirenes frigjøring utkom den 23. april et merke:

- frc. 12.- blågrå og svart.

NEDERLAND:

Årets «Sommermerker» ble utsendt den 25. april i følgende verdier:

- 2 + 3 c. brun — fabrikkbygning i Rotterdam
- 5 + 3 c. lys grønn — postkontoret i Haag.
- 7 + 5 c. karmin — børsen i Amsterdam.
- 10 + 5 c. grønnblå — rådhuset i Hilversum.
- 25 + 8 c. rødfiolett — kontorbygning i Haag.

I anledning av 10-års dagen for Nederlands befrielse ble der den 5. mai utgitt et frimerke i verdien 10 c. skarlagan. Merkemotivet er et flammende sverd.

NEW ZEALAND:

New Zealand feirer i år også hundreåret for utgivelsen av sine første frimerker, og utsender i den anledning 3 merker den 18. juli:

- 2 d. brun og grønn — Maori postløper.
- 3. d. karmin — Dronning Elisabeth i samme ramme som dronning Victoria-merket fra 1855.
- 4. d. mørk og lys blå — Douglas DC 3 i flukt.

NORGE:

Nye tjenestefrimerker. Etter hvert som de nåværende beholdninger av tjenestemerker blir brukt opp, vil bokstavene «O.S.» bli erstattet med teksten: «OFF. SAK». Merkene vil bli i 1½ alm. størrelse vertikale. De nye merker er tegnet av Johs. Haukeland.

POLEN:

I anledning av «The 5th International Competition of Chopin's Music» i Warszawa er utkommet 2 merker med portrett av Chopin:

- 40 gr. rødbrun.
- 60 gr. blå.

SVEITS:

Den 1. juni utkommer årets «Pro Patria» serie i følgende verdier:

- 5 + 5 c. grå — Den tekniske høyskole i Zürich.
- 10 + 10 c. grønn, lys grønn — La Sarine.
- 20 + 10 c. karminbrun, lys brun — Lac d'Aegeri.
- 30 + 10 c. brun, lys brun — Græppelensee.
- 40 + 10 c. blå, lys blå — Lac de Bienne.

Merkene er gyldige bare i tiden 1. juni til 31. desember 1955.

TSJEKKOSLOVAKIA:

I en propagandaserie for tsjekkiske produkter utkom den 15. mars følgende verdier:

- 45 h. grønn — «Skoda» bil.
- 60 h. blå — Vevstol.
- 75 h. grå — «Skoda» dreibenk.

Den 20. februar kom den første verdi i en ny flypostserie:

- 10.- kes. mørk blå på gullig papir.
Prag i fugleperspektiv.
- og den 28. mars kom resten av serien:
- 2.75 kes. rødbrun på gullig papir.
Bratislava i fugleperspektiv.
- 2.35 » blå på gullig papir.
Banska Bystrica i fugleperspektiv.
- 1.55 » brun på gullig papir.
Olomouc i fugleperspektiv.
- 80 h. grønn på gullig papir.
Bohuslav Coufal i fugleperspektiv.

Merkene er trykt i ark à 25 stk., merkenes format 49×30 mm. Merkene er rene mesterverk av gravørkunst.

TYRKIA:

Den 1. mars utkom en serie på 5 verdier med portrett av Kemal Atatyrk:

- 15 kurus — Karmin.
- 20 » — blå.
- 40 » — mørk grå.
- 50 » — grønn.
- 75 » — brun.

I anledning av 40-års dagen for slaget ved Canakkale utkom den 18. mars en serie på 4 verdier:

- 15 k. olivengrønn. — Reliefkart av Dardanellerne.
- 20 k. brunrød. — Artilleristen Seyid.
- 30 k. blågrå. — Mineutleggeren Nusrat.
- 60 k. mørk oliven. — Kemal Atatyrk i oberstuniform.

I anledning av byplankongressen som ble holdt i Ankara, utkom den 14. april 4 merker:

- 1.- lira — mørk fiolett.
- 50 kurus — olivenbrun.
- 20 » — blågrønn.
- 15 » — mørk grå.

ØSTERRIKE:

Til minne om 10-års dagen for republikken Østerrikes gjenopprettelse utkom den 22. april en serie på 5 merker:

- 70 g. rødfiolett — Parlamentsbygningen.
 - 1.— S. stålblå — Vestbanestasjonen.
 - 1.45 S. rød — Flagg «Freiheit».
 - 1.50 S. Nye boliger.
 - 2.40 S. grønn — Demningen ved Limberg.
- Opplag 2 mill. av hver verdi.

Alfred H. Caspary av New York.

I en fremskreden alder døde herr Caspary tidlig i år. Caspary har i flere generasjoner vært kjent som samler, i de siste 20—30 år som storsamler — den største generalsamler i Amerika i dag. Ja, det er de som mener og sier — at Caspary var ikke alene eier av den mest verdifulle samling i De Forente Stater, men — hans samlinger av sjeldne klassiske frimerker var sannsynligvis den største som noen sinne har vært samlet.

Det er et stort tap for Amerika å miste denne store samler og filatelist.

Mitt personlige kjennskap til herr Caspary var begrenset til samarbeid som jurymedlem ved amerikanske utstillinger. Han var en stille, vennsæl mann. Når vi satt i juryrommet tok han flere ganger store sjeldenheter opp av lommeboken — viste den fram med et «Har De sett den?»

A. O.

**Har De abonnent
på Håndboken?**

Henvend Dem til tillitsmannen i klubben eller direkte til
Norsk Filatelistforbund,
Bergen.

Møtereferater fra FORBUNDSKLUBBENE

D'herrer Sekretærer bes sørge for å sende inn referatutdrag *omgående*. Referatutdragene må være *kortfattede*, og skal være redaksjonen i hende senest 5. i hver mnd. Sterkt forsinkede referater kan ikke påregnes inntatt.

BERGENS FILATELIST-KLUBB

Ekstraordinær generalforsamling med etterfølgende medlemsmøte avholdes torsdag 14. april kl. 19.45 i Tinghusets kafé, under ledelse av formannen F. C. Svendsen.

Formannen holdt først en minnetale over dr. N. Kahrs, som nylig avgikk ved døden i den høye alder 87 år. Dr. Kahrs var æresmedlem og en av stifterne av Bergens Filatelistklubb. Han var dessuten innehaver av klubbens Storkors av Den Blå Løve.

En gikk så over til den ekstraordinære generalforsamling. F. Walter-Johannesen ble valgt til dirigent. Vedtektenes § 6 og § 16 ble, med overveiende flertall, besluttet endret, hvorefter den ekstraordinære generalforsamling ble hevet.

Til det ordinære medlemsmøte var det satt opp et rikholdig program og det var uvanlig stort fremmøte. Erik Wiborg holdt et kåseri over «albums» og demonstrerte det nyeste i Borec-albums og hengsler. Deretter holdt F. C. Svendsen et kort foredrag over den berømte franske kunstner Speratis reproduksjoner av eldre kostbare frimerker. Han foreviste en rekke eksemplarer av hans mest berømte «forfalskninger». Til slutt holdt Ragnar Olsen et kåseri over Finnland og demonstrerte en Finnlands samling. amlige tre foredrag ble påført med oppmerksomhet og høstet stor applaus.

En gikk så over til byttevirksomhet og sel-skapelig samvær. I løpet av aftenen var det dessuten lynutlodning av en Ronson lighter. Den heldige vinner ble M. A. Elvsaa. Til slutt var det en morsom auksjon over pakker fra forskjellige land. F. C. Svendsen var her på ny fremme som auksjonarius og avvirket auksjonen på en morsom måte. Det vellykkede møte sluttet kl. 23.

R. O.

Bergens Filatelistklubb avholdt medlemsmøte torsdag 17. mars kl. 19.30 i Tinghusets kafé under ledelse av formannen F. C. Svendsen. Det var utmerket fremmøte. Meteorolog Jarl Tønnesen kåserte over emnet: «Med «Polarfront II» til stasjon «M.»» Tønnesen fremførte sitt kåseri på en lun og koselig måte. Kåseriet var ledsaget av lysbilder og høstet stor applaus. En hadde dessuten auksjon over frimerkepakker fra mange land, og en del enkeltobjekter. F. C. Svendsen ledet auksjonen og viste seg å være i besittelse av utmerkede evner som auksjonarius. Etter auksjonen utspant det seg en livlig byttevirksomhet. Møtet hevet kl. 23.

R. O.

DRAMMEEN FILATELIST KLUBB

avholdt møte nr. 282 mandag den 14. mars 1955 i Central Hotel.

Formannen holdt en minnetale over klubbens eldste medlem, hr. Chr. Mathiesen som døde i februar måned. Mathiesen ble 91½ år gammel og hadde vært medlem av klubben siden 13/2 28.

Han var en ivrig filatelist helt til det siste, var ridder av ordenen Sølvposten og var tildelt klubbens 25 års Nål.

Sekretæren leste referat fra foregående møte og formannen refererte den innkomne post. I brev fra Hortens Filatelistklubb takkes for fellesmøte på Store Reistad i 1954 og klubben meddeler videre at den i sommer gjerne vil stå som arrangør av fellesmøte mellom Drammen — Tønsberg og Hortens filatelistklubber.

Fra vårt medlem hr. Hellner, som for tiden oppholder seg i Colombia, har klubben mottatt flere kataloger.

Hr. Breda Sørensen kåserte om falsificater og ga medlemmene en god orientering om dette emne og om de mest kjente navn som knytter seg til denne gren av filatelen. Klubbens falsificatsamling ble utlagt og studert av medlemmene. Hr. Breda Sørensen demonstrerte også klubbens kvartslampe.

En utlodning avsluttet det hyggelige møte hvor 30 medlemmer deltok.

EE.

OSLO FILATELISTKLUBB

Møte nr. 1371 ble holdt mandag den 2. februar 1955 i Oslo Handelsstand under ledelse av formannen, Arnstein Berntsen. Til stede var 72 medlemmer og 4 gjester.

Referat fra forrige møte ble opplest og vedtatt.

5 medlemmer var avgått ved døden og formannen lyste fred over deres minne:

Nr. 590 Josef Hårseide, Oslo, opptatt 18/12 1950.

Nr. 222 Rolf Schønneberg, Oslo, opptatt 1/4 1940.

Nr. 164 Gårdbruker Jon Espeland, Atrå, opptatt 4/7—32.

Nr. 102 Kontorsjef B. Andersen jr., Kragero, opptatt 19/1—25.

Nr. 162 Nils Olsen, Feiring, opptatt 2/5—32. Et nytt medlem ble opptatt.

Nr. 684 Legasjonssekretær Thorleifus Thorlacius, Stortingsgt. 30, Oslo.

To tidligere utmeldte medlemmer ble gjenopptatt:

541 Harald M. Aagaard, Oslo.

60 Johan Lyder von Tangen, Bergen, da de hadde trukket sine utmeldelser tilbake.

3 anmeldelser ble referert.

Formannen nevnte litt om årsregnskapet for Bergens Filatelistklubb som klubben hadde mottatt.

Holtan fremla nyheter, *Köhler* Auksjonskatalog med mengder av Norge nr. 1, Kürzl Briefmarkenliste 2/55 og en del bytteønsker.

Formannen orienterte så om «NORVEX Oslo 1955.»

De endelige anmeldelsesskjemaer (nr. 2) var utsendt til ca. 230 utstillere i konkurrerende klasse, disse hadde anmeldt ca. 280 eksponater som ville legge beslag på 870 utstillingsrammer. Dertil kom Classe Officiel med ca. 20 postverk.

Cour d'honneur, plus den engelske dronnings samling.

Hors Concours — vesentlig juryens samling.

Classe d'Honneur som konkurrerer om Grand Prix.

De forskjellige arrangementer ville bli:

Kommunens mottakelse i Rådhuset.

Regjeringens middag på Akershus.

Avslutningsfesten i Mauriske Hall eller Rokosalen.

Til medaljene hadde man fått det nødvendige gull.

Grand Prix stilles opp av Postverket — en skulptur av Per Palle Storm — Arbeideren som bærer kalkbøren — i liten størrelse i bronse. Utdeles for beste samling norske frimerker.

Grand Prix fra N.F. for Æresklassei — stor sølvbolle.

Grand Prix fra N.F. for Æresklassen — stor sølvbolle. Grand Prix fra O.F.K. for classe libre — ikke endelig bestemt. Ellers hadde Norwex fått mange andrepriser. Utstillingsmedalje fra Royal Philatelic Society. Award of Distinction fra American Philadelphia Society samt flere medaljesett og andre gaver.

Bra med annoser i utstillingskalogen. God presse hittil. Formannen omtalte hva som ville inneholdes i annen bulletin.

Jubileumsfrimerkene ville bli utgitt med overtrykk for salg bare på utstillingen. Serien vil kun bli solgt i forbindelse med inngangsbilletten à kr. 1.— og kr. 1.05 for serien, samme pris kr. 2.05 pr. serie ved skriftlige bestillinger.

Biering spurte om utstillingskatalogen ville bli trykket i flerfargetrykk hvortil *Bertsen* svarte at det var ikke behandlet.

Det ville bli utgitt et særtrykk om Norge nr. 1 på engelsk med minneblokk av nr. 1.

Fru Langeborg fortalte om en dame som hadde fått stemplet Dronning Maud og Kong Haakon-serien på konvolutt på et postkontor med dagens dato.

Røss syntes utstillingsbilletten var rimelig, nesten litt for billig.

Formannen: det var gjort for også å få med barna. Partoutkort ville bli utgitt, antakelig pris kr. 10.— med rett til kjøp av 10 serier.

Mathiesen spurte om forhåndsbestillinger på overtrykkserien kunne sendes nå?

Formannen. Bestillinger kan allerede nå sendes til Norwex, Postboks 104, Oslo.

Sture Larson spurte om det ville bli benyttet særstempel på utstillingen hvortil svartes ja. Opplaget for overtrykkserien var ikke bestemt.

Møtet ble hevet kl. 20.50.

Per Widerøe.

Møte nr. 1372 ble holdt mandag 21. febr. i Oslo Handelsstand under ledelse av formannen, Arnstein Berntsen. Til stede 76 med-

lemmer og 6 gjester. 3 nye medlemmer ble opptatt.

I sekretærens fravær fremla formannen noen nye bytteønsker. Så fulgte en kort diskusjon om stempeling med feil dato.

Formannen meddelte at generalforsamlingsinnkallelsen var utsendt med møteprogram for fellesmøtet med juniorene. I samme var inn tatt Rådets forslag til endring av statuttens paragraf 3, 2. ledd: «Søkeren bør ikke tidligere være nektet opptatt, suspendert eller ekskludert av klubben eller av andre filatelistklubber. Er noe sådant tilfelle, må der gis fulle opplysninger herom.» Formannen redegjorde for bakgrunnen for endringsforslaget.

Det tillyste foredrag av rettskjemiker Bruff måtte utgå da foredragsholderen var forhindret fra å komme. I stedet trådte Hans Rode til og kåserte interessant, uten forberedelse, om flyktingesaken, for som han sa: «a forberede medlemmene på flyktingenes uke som skal begynne 10. mars». Han fortalte om sitt virke i Unesco og Iro og talte varmt for flyktingenes sak, det er ikke nok å legge penger i en bøsse, man må ta seg av dem personlig for å skaffe dem omgang utenfor arbeidstiden. Han fortalte også om foreningen Flyktingenes Venn.

Rodes ord gjorde tydelig inntrykk på medlemmene.

Rui foreslo at O.F.K. gjennom flyktingeorganisasjonene skulle invitere eventuelle filatelist blant flyktingene til noen møter.

Møtet ble hevet kl. 20.40.

Per Widerøe.

Møte nr. 1373 ble holdt mandag den 7. mars 1955 i Oslo Handelsstand som fellesmøte med junioravdelingen under ledelse av formannen Arnstein Berntsen.

Til stede var 53 medlemmer og 18 gjester.

Referat fra forrige møte ble opplest og vedtatt. To nye medlemmer ble opptatt. 3 anmeldelser ble referert.

Så fulgte juniormøte som ble åpnet av formannen Bjørn Endresen som ønsket overlærer Kvalheim, Rusløkka Skole spesielt velkommen.

Referat fra juniorenes siste møte og generalforsamling ble opplest og godkjent. Bjørn Endresen takket for all hjelp junioravdelingen hadde fått av seniorenene og fortalte om avdelingens virke. Han rettet en spesiell takk til tilsynsmannen Omar Eliassen og hans assistent fru Langeborg.

Omar Eliassen gjenfortalte eventyret «Askeladden som ingen kunne målbinde» og trakk en parallell med eventyret, hva man kan finne når man har øynene med seg og den lærdom man kan få ved frimerkesamling. Han nevnte vanskelighetene med å holde på medlemmene fra 15 år og oppover og uttalte ønske om hjelp fra flere seniorer.

Kjeholt omtalte innledningsvis temasamling og det interessante ved å finne fram til historien bak det enkelte frimerke og fortalte historien om Mayflower som ble minnet med en frimerkeserie i U.S.A. i 1920. Den spennende historie som ble meget godt fortalt, fengslet ikke bare de unge, men sikkert også de fleste seniorer og ble belønnet med kraftige klappsalver.

Bjørn Endresen takket *Kjeholt* for kåseriet. En morsom og interessant *tippekonskurranse*

ble arrangert av juniorene under ledelse av deres formann. De fem beste, som fikk 10 rette av 11, fikk frimerkepremier.

En lynauksjon til inntekt for juniorene ga kr. 70.—.

Møtet ble hevet kl. 20.45. Deretter var det fellesspising, pølser og øl — coca for juniorene.

Per Widerøe.

Møte nr. 1374 ble holdt den 21. mars 1955 i forbindelse med den årlige generalforsamling under ledelse av formannen Arnstein Berntsen.

Til stede var 64 medlemmer og 1 gjest.

Referat fra forrige møte ble opplest og vedtatt.

Tre nye medlemmer ble opptatt:

690 Konduktør Yngvar de Yuong, Oslo.

691 Generalagent Wilhelm Koch, Oslo.

692 Glassgravør Thorbjørn Gustavsen, Hvalstad.

Formannen refererte brev fra Sigmund Setsaas og Ørnulf Arentz-Grastvedt som hadde meldt seg ut av Nordenfjeldske Filatelistforening i protest og nå søkte om opptakelse som hovedmedlemmer i O.F.K. Videre fremla han noe smånytt og en del nye tidsskrifter.

Som tilsynsman for juniorene ble Omar Eliassen med assistent fru Langeborg gjenvalgt med akklamasjon.

Møte 1374 ble ajournert og man gikk over til generalforsamlingen. Etter forslag fra Rådets formann, M. C. Rosenhavn ble Per Gellin valgt til dirigent med akklamasjon.

Dirigenten erklærte generalforsamlingen for satt etter å ha konstatert at alle formalia var i orden. Det ble besluttet at medlemmer med mindre enn ett års medlemskap skulle ha adgang uten stemmerett.

Arsberetningen ble opplest av formannen og avsluttet vedlagt protokollen.

Formannen leste så opp Gevinst- og Tapskonto som viste et overskudd på kr. 2627.41 og status som balanserte med kr. 88 663.08 — revisors innberetning og Rådets uttalelse vedrørende Gevinst- og Taps-konto.

Formannen redegjorde for hvordan revisjonen var overtatt av A. Trøsvik på grunn av revisor Nygaards sykdom og kommenterte regnskapene, bl. a. at en del midler i bank var oppsagt for å plasere dem i det nye 4 % statslån.

I. I. Jacobsen meddelte at også Husfondets midler som sto på sparebankkonto var oppsagt for at man om mulig skulle omplasere dem på rentegivende måte.

Holst spurte om de skatter som klubben nå skulle få tilbakebetalt ville komme som inntekt i 1955?

Formannen svarte at midlene var tatt av Reservefondet og ville gå direkte inn der igjen.

Styret ble så meddelt ansvarsfrihet for regnskapene.

Formannen refererte styrets forslag til overskuddets anvendelse og leste opp Rådets forslag om at overføring på kr. 500.00 til Reservefondet, isteden overføres i ny regning. Styret hadde fulgt tidligere års linje, å føre minst mulig over i ny regning.

Ulleberg gjorde oppmerksom på at biblioteket trengte mer enn de foreslåtte kr. 300.— da en rekke årganger av tidsskrifter skal innbindes.

Formannen innrømmet at Ulleberg hadde rett, men biblioteket har et ubenyttet fond på kr. 1856.05 som det kan trekkes på.

Formannen meddelte at Styret ikke hadde andre bemerkninger og sluttet seg til Rådets forslag. Budsjettforslaget med Rådets forslag til endring ble så enstemmig vedtatt.

Formannen refererte budsjettforslaget og Rådets bemerkninger hertil.

Skavang syntes det var godt gjort av Styret å redusere representasjonskontoen, han syntes kr. 600.— var for lite.

Etter en kort diskusjon ble budsjettforslaget enstemmig vedtatt.

Ved valgene hvor Stensdal og Thrap-Meyer fungerte som tellekomité ble Arnstein Berntsen gjenvalgt som formann for 1955 med 56 stemmer — det var 2 spredte stemmer og 1 blank seddel.

I. I. Jacobsen ble gjenvalgt som styremedlem for 1955/56 med 50 stemmer og Kjeholt ble valgt som nytt styremedlem for 1955/56 med 55 stemmer, istedenfor Leiv A. Brecke som hadde frabedt seg gjenvalg, grunnet Norwex. Det var 10 spredte stemmer.

Som varamann for 1955 ble valgt: Per Widerøe, Kristen Hangeras og Anders Evensen jr. (gjenvalg) og Axel Holst, ny. Alle med akklamasjon.

Etter styrets forslag ble Olav Chr. Ildahl valgt til klubbens revisor. Revisorhonorar for 1954 ble fastsatt til kr. 300.—.

Trøsvik meddelte at han ikke ønsket noe honorar for sitt arbeid og foreslo at honoraret skulle gå uavkortet til Nygaard. Etter forslag fra I. I. Jacobsen brakte generalforsamlingen Trøsvik sin takk for hans arbeid med kraftig applaus.

Etter en diskusjon om i hvilken form honoraret skulle overrekkes Nygaard, ble det enstemmig besluttet å stille kr. 300.— til Styrets disposisjon for overrekkelse til Nygaard som honorar eller gave. I diskusjonen deltok, formannen, dirigenten, Rosenhavn, I. I. Jacobsen, fru Langeborg, Solheim og Thrap-Meyer.

Valg av 3 medlemmer og 2 varamenn til Komitéen for «Anderssen-Dethloff-Medaljen»: Gjenvalg: Abr. Odfjell, Nils Strandell og Per Gellein og varamenn: S. Sanness og Vilh. Aarøe.

Valg av Ordenskollegium for «Det Gyldne Posthorn», (gjenvalg).

Storkors: Gellein, Hoel, Tølfshy med varamenn: Matfeld, Aarøe. Kommandører: Rosenhavn, Thune-Larsen og Stensdal. Varamann: Grøntvedt. Riddere: Ulleberg og Torgersen. Varamann: Stousland (istedenfor Florelus).

Formannen redegjorde for det tidligere refererte forslag til endring av statuttens paragraf 3, 2. ledd, hvorefter endringen ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten brakte så på generalforsamlingens vegne en takk til Styret for arbeidet i det år som var gått. Generalforsamlingen ble så hevet.

Formannen takket Gellein for utmerket ledelse av generalforsamlingen og rettet en takk til Rådet, stilet til Rådets formann M. C. Rosenhavn.

Møtet ble hevet kl. 21.15.

Per Widerøe.

Årsberetning

Oslo Filatelistklubb 1954.

Klubbens drift i 1954 har vært jevnt god og sterkt preget av det oppdrag klubben fikk av Norsk Filatelistforbund, å arrangere en internasjonal frimerkeutstilling i 1955 her i Oslo. Året har også vært godt regnskapsmessig sett, og året kan avsluttes med et pent overskudd tross store avskrivninger.

Medlemstallet har for første gang på 5 år vist fremgang, — fra 677 til 680. Herav er 4 æresmedlemmer, 1 innbudt medlem og 81 livsvarige medlemmer. — Tilgangen har vært 27, mens 8 er avgått ved døden, 5 er strøket for manglende kontingent og 11 er utmeldt. De 8 som er avgått ved døden er: C. Cappelen Knudsen, M. A. Berg, Sigurd Hensvik, O. Wiig, E. Schou-Hansen, Rolf Sterud, Vilh. F. Koren og A. Erichsen.

I 1954 har vært avholdt 19 møter hvorav 18 i Oslo Handelsstand. Ett møte ble avholdt i forbindelse med den årlige generalforsamling i mars, ett i forbindelse med sommermøtet i juni og ett sammen med julemøtet i desember. På hovedmøtene har fremmet vært noe bedre enn i 1953, nemlig 1249 mot 1080, — eller 66 pr. møte, — gjester ikke medregnet.

Klubben hadde i 1954 seks 25-års jubilanter, nemlig: Helge Dehli, Gustav H. Frøisland, Sig. Svenneby, Rich. Petersen, K. Kindal og Jack Nielsen.

Klubbens styre har bestått av: Arnstein Berntsen (formann), Tor Joh. M. Holtan (nestformann og sekretær), Bj. Grøntvedt, I. I. Jacobsen og Leiv A. Brecke. — Varamenn: Per Widerøe, Dagfinn Kjøholt, Kristian Hangeraa og Anders Evensen jr. — Det har vært holdt 10 styremøter. Leiv Brecke har vært styrets referent og har også bistått Per Widerøe med møtereferatene.

Klubben har et 20-mannsutvalg for «Verdsettelse av avdøde medlemmers samlinger», hvorav 3 for hvert tilfelle oppnevnes av styret, en komité som bestyrer «Anderssen-Dethloff-Medaljen» og et Ordenskollegium med et Sereoniutvalg som styrer klubbens orden «Det Gylne Posthorn». Den festfilatelistiske orden «Glade Gauk» bestyres av et utvalg blant medlemmene.

«Norgeskatalogen» er trykt i et opplag på 4000 eksemplarer høsten 1954 og har i år også engelsk forord, samt nork-engelsk vokabular. Størsteparten er solgt og restopplaget ventes solgt i 1955. Hele 1953-opplaget er solgt, og det er også omsatt en del eksemplarer av «Stempelkatalogen». Biblioteket har fått verdifulle tilvekster. For øvrig henvises til regnskapet.

Junioravdelingen har fremdeles et bra medlemstall, pr. 1/1—55 102 medlemmer. Styret har bestått av: Bjørn Endresen (formann), Ragnar Holt (viseformann), Erick Johnsen, Sv. E. Simonsen og Finn Lundstrøm.

Klubbens skattesak må nå nærmest betraktes som avsluttet i det Departementet har gitt klubben medhold i dens krav om at også utgivelse av «Norgeskatalogen» skal være skattefri. Klubben blir dermed fritatt for innsendelse av selvangivelse, og det innbetalte restbeløp ca. kr. 5000.— ventes tilbakebetalt til klubben med det første.

Også i år har klubben avvirket sin Høstkon-

kurranse, men premieutdelingen for de 8 samlinger ble foretatt i 1955.

Klubbens styre har ellers vesentlig konsentrert seg om hovedopplegget til den store Internasjonale Frimerkeutstilling, «Norwex Oslo 1955», som klubben arrangerer i Kunsternes Hus i tiden 4.—12. juni 1955, på vegne av Det Norske Postverk og Norsk Filatelistforbund. Medlemmene vil gjennom utstillingens bulletin nr. 1 og gjennom klubbkåserier være orientert om hvorledes utstillingen tenkes avvirket. Vi kan tilføye at utenom Organisasjonskomiteén er det nedsatt en rekke underkomiteer, som alle er i arbeid. Men det er en veldig oppgave, og styret setter sin lit til at også medlemmer utenfor de oppnevnte komiteer vil ta sin torn om de får en anmodning om det, slik at utstillingen kan bli slik som Postverket og Forbundet venter seg den.

Vi tror å kunne si at 1954 har vært et godt arbeidsår for klubben, selv om utstillingen må gå foran klubbarbeidet, og vi benytter anledningen til å rette en hjertelig takk til tillitsmennene og medlemmene for øvrig, og med ønske om hell og lykke for klubben i det kommende år.

Oslo, desember 1954.

Arnstein Berntsen (formann).

Tor Joh. M. Holtan (nestformann).

Bj. Grøntvedt. Leiv A. Brecke. I. I. Jacobsen.

SANDNES FILATELISTKLUBB

Møte nr. 145 ble avholdt på Sola Strandhotell. Møtet som samtidig var generalforsamling ble åpnet av viseformannen. I det hyggelige konferanserommet gikk årsberetning, regnskap og valg greit unna.

Det nye styret ble:

Formann: Olav Bjelland,

ny. Viseformann: H. Gundersen, ny. Kasserer: A. Gilbersen, gj.v. Sekretær: C. Skjæveland, ny. Visesekretær: H. Pettersen, ny. 1. varamann: W. Kranzmann, ny. 2. varamann: K. Watne, ny. Revisor: K. Arnesen, gj.v. Bytteleder: K. Watne, ny. Bibliotekar: J. Østvoll, gj.v. Auksjonarius: Klaus Owe, ny. Repr.: K. Arneson.

Etter valgene var overstått gikk vi tilbords i «Den glade laks» til et blandet middags og smørbrødbord. Deretter ble «Den glade gauk» tildelt A. Gilbersen. Pisani og Bjelland hadde gjettekonkurranser. Frimerkeprat, bytting og auksjon avsluttet festmøtet. Til stede var 16 medlemmer.

Sekr.

SKIENS FILATELISTKLUBB

avholdt sitt årsmøte mandag den 14. februar i Misjonskaféen Norrøna. 23 medlemmer var fremmøtt. Formannen erklærte møtet lovlig satt i henhold til lovene, og gjorde kjent at årsmøtet var fullt ut beslutningsdyktig. — En del innkommet post ble referert, hvorefter dagsorden ble god-

kjent. Årsberetningen ble først opplest av sekretæren. Det fremgikk at klubben teller 62 medlemmer idet 5 medlemmer er utmeldt og 4

innvotert siden siste årsmøte. Klubben har hatt et jevnt godt arbeidsår, selv om fremmøtet kunne vært meget bedre. Av møter som hadde vakt spesiell interesse kan nevnes møtet med B. C. Middelthon. Kassereren refererte så regnskapet som viste et lite underskudd. Såvel årsberetning som regnskap ble gitt decharge. — Av byttelederens beretning fremgikk at klubben har mottatt få og til dels dårlige utvalg. Prisene har vært høye, og dette har redusert kjøpelysten blant medlemmene. Regnskapet viste tross dette et godt overskudd. Biblioteket er katalogisert og omfatter en god samling tidsskrifter, kataloger samt filatelistisk litteratur. Klubben besluttet videre å gå til innkjøp av et stålskap til oppbevaring av biblioteket. Klubbens lover ble revidert og gitt en bedre språkdrakt. Man gikk så over til valg. Etter inntrengende henstilling stilte formannen seg til gjenvalg, og det nye styret fikk følgende sammensetning: Forman: Karsten Ramstad, gjenv. Viseformann: Birger Halvorsen, gj.v. Kasserer: Alf Palmgren, gj.v. Sekretær: Gunnar H. Halvorsen, ny og bytteleder Dagfinn Valen, gj.v. Revisorene ble gjenvalgt: Arne Hylland og Oscar Jenssen. Som varamenn til styret ble valgt: Hans Kiil og Aa. Aanondsen. Valgkomité: Arne Hylland, Oscar Jenssen og Karsten Ramstad.

Etter valgene var det en hyggelig smørbrødaften i Norrøna Kafé. Ved bordet fortalte formannen om et besøk på frimerkeutstillingen til Tønsberg Filatelistklubb, og han kunne bare beklage at ikke alle medlemmene hadde fått se denne utstillingen.

Sammenkomsten fortsatte så til henimot kl. 23.30 med frimerkeprat, salg og bytte.

Sekr.

STAVANGER FILATELIST-KLUBB

Møte nr. 508 den 11. januar i Victoria Hotel.

Formannen Bernt C. Middelthon åpnet møtet og ønsket godt nytt år og en hyggelig sesong. Formannen sa han hadde hatt en samtale med F. Walter Johannesen og diskutert forskjellige ting vedrørende forbundet.

Formannen kom inn på utgiftene til den store frimerkeutstillingen i Oslo og hvordan utstillingen skulle finansieres. Han viste så førstedagskonvolutter for frimerkets 100 årsjubileum — konvolutter utgitt av postverket og Filatelistforbundet. Meningen er stadig den samme at Poststyret ville stå seg på å utskrive konkurranse om frimerkenes utførelse. Formannen kom inn på det første norske frimerke og hva som hendte for 100 år siden ved utgivelsen av dette merke, en redaksjonell artikkel fra en hovedstadsavis som i 1897 var inntatt i «Nordisk» ble opplest. En rekke interessante opplysninger kom der fram om det første frimerke, men hvor stort opplaget var visste man ikke. Postverkets forordninger om bruken av frimerket, om stempeling og om de forskjellige portotakster fra den første tid ble nøye behandlet i artikkelen. Etter pausen ble der til slutt en auksjon.

Søren von Krogh,
sekretær.

Årsberetning for 1954. Det er i foreningsåret 1954 avholdt 15 ordinære møter foruten generalforsamlingen. Fremmøtet har vært temmelig likt året før, idet møtedeltakere var tilsammen 234. 33 av våre medlemmer har besøkt foreningsmøtene.

Det er intet bemerkelsesverdig skjedd innen klubben i 1954, utenom den skriftveksel vår formann har hatt med forbundet angående tidsskriftet. Møtedagene har foregått etter programmet og formannen Bernt C. Middelthon har ledet de fleste møter og har stadig fengslet medlemmenes interesse med filatelistiske emner. Det er også i år fremvist frimerkemateriale både av formann, viseformann og andre medlemmer, alt som bidrar til å øke forståelsen av de forskjellige samleområder. Tema-samlingen synes å være av stadig større interesse hos yngre og eldre medlemmer. Byttevirksomheten har vært ganske livlig blant de nyere medlemmer i klubben. Men den meste bytting foregår nok pr. korrespondanse med utlandet. Videre har i årets løp foreningens æresmedlem borgermester Middelthon vært kåsør ved medlemsmøter. Ved årsfesten var Eiler Kragmo så elskverdig å fremvise sin film Rogaland i farger for første gang.

Generalforsamling — møte nr. 510 ble holdt den 8. februar i Victoria Hotel. Til stede 16 medlemmer. Form. Bernt C. Middelthon ønsket medlemmene velkommen til generalforsamlingen. Sekretæren leste referat fra forrige møte og første post på dagsordenen årsberetningen, som ble godkjent med en liten bemerkning, om statistikken.

Form. hadde deretter ordet og nevnte at omsetningen på auksjoner tidligere år hadde vært adskillig livligere enn nå. Likedan snakket han om fremmøtet og henstilte til alle medlemmer å snakke med venner og kjente som hadde samme interesser å få dem med på møter og helst som medlemmer. Kassereren Sv. Boye var syk og lå på sykehus, hvilket var kommet nokså plutselig, hvorfor formannen leste opp regnskapet som ble godkjent.

Formannen kom inn på klubbens beholdning av ubrukte norske frimerker og foreslo at kommende styre skulle fremlegge forslag til statutter for merkene. Ommund Bøe bemerket en kunne undersøke hvordan andre foreninger forholdt seg. Deretter ble det valg og gjenvalg over hele linjen: Formann: Bernt C. Middelthon. Viseformann: brannsjef Evensen. 1. eks.: Søren von Krogh. 2. sekr.: Thor Frøyland. Kasserer: Sv. Boye. Suppleanter: Aarreberg og Berge. Revisorer: Berge og Stokka. Bytteforstander: Birkemo. Arkivar og bibliotekar: Bernt C. Middelthon. Formannen beklaget at klubben ikke er sterk nok økonomisk til å koste på foredragsholderes reise hit bort, og fremhevet og ville poengtere så sterkt som mulig at klubbene i landet rundt lider av at Filatelistforbundet ikke stiller til rådighet foredragsholdere.

Magnus Berge sa at medlemmene burde anmelde nyheter til tidsskriftet og styret burde være oppmerksom på nyhetsanmeldelser. Det er mange serier som ikke blir nevnt i nyhetsspalten i tidsskriftet.

Formannen nevnte de tidsskrifter som hadde de beste nyhetskilder og til dels med gode illustrasjoner. Medlemmene ville gjerne at klubben

skulle abonnere på et. Generalforsamlingen var dermed slutt og det ble bevertning av ymse slag etter ønske.

Møte nr. 511 den 22. februar 1955 i Victoria Hotel. Til stede 11 medlemmer. Det rå og kalde været kan en kanskje si var årsaken til det dårlige fremmøte. Formannen hadde siden forrige møte skrevet og fått svar angående hvordan man i en annen filatelistklubb disponerte sine ubrukte norske merker, men vi fikk ikke svar på det han spurte om.

Kassereren (Sv. Boye var kommet tilbake etter sitt sykehusopphold. Formannen opplyste at man til neste års generalforsamling i god tid for — ville stensilere regnskapene og sende dem til samtlige medlemmer sammen med varslings om generalforsamling. Der var enighet om dette. Formannen nevnte vår beholdning av ubrukte norske merker og opplyste at klubben såvidt økonomien strekker til anskaffer en del av de nye merker etter hvert. Formannen var foreløpig slett ikke stemt for at vi selger noen av vår frimerkebeholdning foreløpig og ba om medlemmenes uttalelse. Bøe mente generalforsamlingen for hvert år skulle avgjøre hvorvidt der kan selges av de nevnte merker. Der kom ingen bemerkninger til dette. — Postverkets nyeste liste over norske frimerker som selges ble fremlagt av formannen som opplyste om en del merker som nå var gått ut av listen eller hadde fått stjerne.

Formannen hadde skrevet til sekretæren for «Norwex» for å få bekreftelse eller benektelse av visse forlydender om utgivelse av spesialmerke i anledning den store frimerkeutstillingen. Svar var kommet med diverse opplysninger vedlagt skjema vedrørende programmet. Det er bare så ufattelig at ikke disse opplysninger først skal bli distribuert til forbundets tilsluttede klubber. Det viser seg at utstillingen skal få tillatelse til å utgi et visst antall overtrykte jubileumsserier for frimerkets 100 årsdag. Formannen kritiserte sterkt denne måte å utgi frimerker på, som det tilsendte skjema ga opplysninger om, og likedan denne måten å skaffe penger til å administrere utstillingen på. Den offisielle åpningen av «Norwex» skulle foregå i Rådhuset i Oslo 4. juni, og det ville bli avholdt forskjellige kostbare arrangements.

De danske frihetskjempermerker i overtrykt utgave ble vist fram av formannen som dessuten leste en artikkel om de nye svenske merker. Yverts nyhetsblad forelå. Det ble diskutert møtedager og klubbens 30 årsdag.

Søren von Krogh,
sekretær.

Møte nr. 512 den 8. mars 1955 i Victoria Hotel. Formannen Bernt C. Middelthun åpnet møtet. Sekretæren leste referat fra forrige møte som ble godkjent. Formannen gjorde oppmerksom på en internasjonal julemerkeutstilling i Oslo i november. Formannen snakket så litt om Nordisk Filatelistisk Tidsskrift. Vår klubb er medlem av Nordisk Filatelistforbund. Det ble nevnt at bladet nå ville bli hele Danmarks filatelisttidsskrift etter den overenskomst som var inngått mellom forbundet i Danmark og København Filatelistklub. Det ble så fra flere hold slått til lyd for at vi snart fikk et felles

tidsskrift for alle filatelistene i norden. Viseformann brannsjef Evensen holdt et kort men interessant kåseri om Syd Afrika og en del av dets historie som vedrørte utgivelsen av frimerkene fra de statene som i dag utgjør den Sydafrikanske Union. Formannen takket for kåseriet. Formannen nevnte det ikke ville bli noen nyhetsspalte i det Nordisk Tidsskrift som nå vil utkomme 6 ganger årlig, men mente vi burde abonnere på det og dessuten på et nyhetsblad.

Etter pause med forfriskninger ble det en del bytting og en liten auksjon.

Møte nr. 513 den 22. mars i Victoria. Formannen åpnet møtet, hvorefter sekretæren leste referat fra forrige møte som ble godkjent. Formannen viste så en spesifisert oppgave med antall av hvert merke av de norske ubrukte frimerker klubben nå eier, og gjorde oppmerksom på en del nr. som vi burde anskaffe.

Formannen gjorde så rede for et brev han hadde fått fra presidenten i forbundet om det i år påtenkte landsmøte, som egentlig skal holdes i Drammen i pinsen. Det hadde vært nevnt at dersom møtet ikke kunne avvikles etter planen, kunne det muligens la seg gjøre å avholde landsmøtet i Stavanger i 1956, ettersom spørsmålet hadde vært luftet en gang tidligere. Men dette støtte også på visse vanskeligheter. Vår formann hadde nok interesse av et landsmøte i Stavanger i 1956, da det da ville være 25 år siden forbundet den 13. juni 1931 ble stiftet her. Men en måtte i tilfelle kunne gå ut fra at forbundet i det vesentlige bekoster landsmøtet. — Propagandaheftet nr. 2 for Norwexutstillingen forelå. Det var meget smakfullt utstyrt og vil med sitt utmerkede billedstoff ubetinget også virke som en fin turistreklame for landet.

Formannen refererte en del av innholdet bl. a. om spesielle merker som gis ut, spesiell utstillingsblokk og førstedagskonvolutter.

Fra Frimærke Nytt leste formannen en artikkel om det svenske postvesen som ville gi ut en 9er blokk med overpris kr. 2.— som inngangspenger til filatelistutstillingen i Stockholm neste år. Noe liknende skulle foregå i Finnland. Er dette virkelig bare de postale interesser som tilgodeses ved utgivelsen av slike merker.

Chr. Schibsteds forlag akter å gi ut en frimerkepublikasjon og her om diverse opplysninger. Deretter leste formannen en meget interessant artikkel fra Aftenposten om dronning Elisabeths store frimerkesamling. Utenfor Buckingham Palace er det ingen som er i stand til å verdsette den. Disse opplysninger tatt i betraktning var det ikke meget som kunne gi samlerglede ved å se noen rester, hvorav en del defekte merker, angivelig etter ekskong Faruks norske samling på opprinnelig 215? merker. Disse merker skulle selges som suvenirs, pent pakket 1 merke i hver sin store pergamynkonvolutt med ekte blekkattestasjon signert Moldenhauer. — Møtet ble avsluttet etter en pause og mindre auksjon.

Sekretæren.

TROMS FILATELISTKLUBB

holdt årsmøte nr. 28 den 15. april 1955 på Bangsunds kontor. Til stede var 11 medlemmer. Til dirigent på årsmøtet ble valgt ing. M. Stansbøll.

Årsberetning, klubbens regnskap, beretning fra byttevirksomheten og klubbens junioravdeling ble

referert i tur og orden og enstemmig vedtatt. Av årsberetningen fremgikk det at klubben hadde hatt et godt arbeidsår. Ikke minst merket en seg den stigende interesse og aktivitet blant de yngre medlemmer.

En gikk så over til valgene. Det sittende styre ble enstemmig gjenvalgt:

M. Stansbøll, formann, E. Bangsund, varformann, H. Haldorsen, kasserer, A. Sundstrøm, 1. sekretær, O. Henrichsen, 2. sekretær. Varamenn: H. Lillevik, Aage Simonsen.

Revisorer: O. Gudmundsen, M. Marcussen.

Publikasjonskomité: E. Steenstrup, A. Prestesrud, M. Stansbøll.

Representanter (kontaktmenn) til junioravdelingen: A. Prestesrud, P. Fagerbakk.

Representanter til Norsk Filatelistforbund: M. Marcussen, E. Bangsund.

Ordenskapitel: M. Stansbøll, Johs. Jensen, A. Prestesrud, M. Marcussen, E. Bangsund.

Suppleant: H. Haldorsen.

Etter at en var ferdig med valgene, flyttet medlemmene over til Arbeiderforeningens lesesal til selskapielg samvær.

A. Sundstrøm, sekr.

TØNSBERG FILATELISTKLUBB

Tønsberg Filatelistklubs årsmøte ble holdt i Handelsstandens lokaler torsdag 10. mars 1955. Til stede var 28 medlemmer.

Formann, Bjarne Herlin, ønsket medlemmene velkommen. Etter å ha opplyst at årsmøtet

var innkalt på lovlig måte, erklærte han dette for satt.

Protokollen fra forrige møte og en del post ble referert, hvorefter årsberetningen for 1954—55 ble opplest. Av denne fremgikk det at det siden forrige årsmøte er holdt 17 møter med et gjennomsnittlig fremmøte på 22 medlemmer. Til underholdning har klubbens egne krefter bidratt med en rekke kåserier, gjettekonkurranser, oppvisninger og demonstrasjoner. Et fellesmøte med Drammens og Hortensklubbene ble holdt på Reistad gård i Lier sist i mai måned med Drammen som arrangør.

Sesongens største begivenhet har vært post- og frimerkeutstillingen som klubben i samarbeid med Vestfold Fylkesmuseum avviklet i tiden 16.—30. januar i år. Ved medlemmenes interesse og aktive innsats ble det mulig for klubben å få et lite overskudd på arrangementet, samtidig som utstillingen propagandamessig sett ble en stor suksess. Utstillingen ble arrangert i anledning vårt frimerkes 100 års jubileum, og utstillingen omfattet utelukkende objekter fra Norge.

Kassererens og bytteforstanderens regnskaps-

utdrag ble opplest og godkjent. Bytteforstander kunne fortelle at det i år har vært rekorduttag med ca. 3500.—. Det har vært 297 hefter i sirkulasjon.

Da Bjarne Herlin etter å ha sittet 2 år som formann bestemt fraba seg gjenvalg, ble det nødvendig å finne fram til en ny kandidat. Etter skriftlig votering ble Harald Klemmetsby valgt til ny formann. De øvrige styremedlemmer beholdt sine verv, og ble supplert med et nytt medlem etter Klemmetsbys opprykning. Styret har følgende sammensetning: Formann: Harald Klemmetsby. Viseformann: Sig. Løkeberg. Kasserer: Iver Kjølberg. Hjelpekasserer: Sig. Bratvold. Sekretær: Trygve Kopstad. Varamenn for styret: Doktor Blegraff og bakermester S. H. Nilsen. Revisorer: Sølver Laahne med O. Holst som varamann.

Som bytteforstander ble gjenvalgt F. Norrmann Dahl. Med dette kan han feire sitt 20 års jubileum som bytteforstander.

F. C. Moldenhauer påtok seg vervet som leder for junioravdelingen.

Det ble opplyst at man også i år ble nødt til å forhøye medlemskontingenten på grunn av stadig økende utgifter. Etter en kort debatt ble kontingenten satt til kr. 20.00 for A-medlemmer, og kr. 10.00 for B-medlemmer. Under debatten ble det øvet kritikk overfor de utgifter klubben blir påført gjennom Tidsskriftet, uten at det på sin side oppfylte forpliktelsene.

Etter at forhandlingene var over gikk man til veldekkede bord. En rekke taler ble holdt, og stemningen var høy hele tiden. Festen sluttet straks over midnatt.

Sekr.

ØRSTA FILATELISTKLUBB

1. februar var medlemmerne med fruer o. a. samla til ny-års fest på Ose hotell. Det møtte fram 20 i alt, og alle tykte det var ein overlag hyggjeleg fest, vel gjort baa frå styret og hotellet si sida.

Formannen baud gjestarne hjarteleg velkomne med varmt ynskje, at festen ville vera til gleda og hugna. Hr. lensmann Skodje fekk så ordet. «Om fedralandet» slik som han med varme kunne tolke sine kjenslar frå ut- og heimferd, då han i krigen som norsk offiser satt i tyske fangelægre; etter tala vart «Fagert er landet» — sterkt og mananda sunge. Hr. disponent Krohg-Albertsen kåsera så i humør og alvor til våre damer i festlege ordelag, og baa talara fekk sterke handklapp. Fru Signe Garmo kom på hennar venlege, fine måte med fagre ord om heimen og bygda. Hr. kjøpmann S. Sveen fortalde nokre sogar, humørfyllt og spirituelt, og hr. kjøpmann Aambø takka formannen for det han hadde skipa til alt so vel.

Etter kaffeserveringa takka so formannen for det gode frammøte, damerne som hade gjeve festen slik glans, talarane og hotellet, ikkje minst styrarinna for ypparlegt servise.

Til slutt vart Garborgs fedrelandssalme «Gud signe Norges land» sunge, og den hugnadlege feststundi slutta kl. 23.30.

Den 4. mars var møte på meierisalen, Ørsta-vik og det var mestå fullt hus. Formannen baud velkomne og helt so eit interessant kåseri om Bergensoppholdet, som han nett var heimkommen frå. I spanande ordlag fortalde han om

møte med Bergens Filatelistklubb, om den sympatiske president i Norges Filatelistforbund, hr. skipsreidar Walter-Johannessen, og den likeso sympatiske formann i Bergensklubben, hr. grosserar F. C. Svendsen. Det var både interessant og lærerikt å få vera til stades på dette årsmøtet, der mykje av Bergens bestemenn var frammøtt; ein fekk inntrykk av, her er ein stor og sterk klubb. Dryftingarne om dei ymse saker gjekk ogso snøgt og livlegt og ikkje utan sterk meiningskilna av og til.

Det heile enda i ein svært hyggjeleg fest; fagre, unge gjentor opna dører, duka dei lange bord og kom berande fram med dei herlegste smørbrød og rykande kaffe. Eg fekk den æra å verte sessa på høgbordsenden, millim presidenten og formannen og vart av formannen servert ei fin velkomsttala som formann i Ørsta Filatelistklubb. Seinare tok eg sjølv sagt ordet til ei svartale og fekk sterk handklapp.

Det var fleire som tok ordet, ogso presidenten, som helt ei varm orientering; og alle Bergensæra hev ordet i si makt, so det var stor hugnad, segjer Karl Stranme. — «I dag fekk eg i posten», segjer han vidare «eit gilt» minne frå Bergens Filatelistklubb sitt møte, det er ei verdifull frimerke- og pengebok av finaste skinn, italiensk arbeid med italienske frimerker innfelt på ein sindrik måte og med presidenten, hr. Walter Johannessen's visittkort innlagt. — Den væne presenten vart send ikring.

Det melde seg in 3 nye medlemer og 1 gjekk ut. Fru Anna Nørve gjorde greide for finanserne, som no var i fint stell, M. Tollchef Wiik orienterte om F.N.-merkja og hr. lensmann Skjøde ga fleire posår med frimerker, som vart auksjonerte for kassa. Kl. 23 skildest me etter eit vanlegt hugnalegt møte.

K. S.

INNHOOLD:

REDAKTØREN	65
«NORWEX — OSLO 1955». <i>Internasjonal frimerkeutstilling i Oslo</i>	66
DE GAMLE SØPOSTKONTORER I UTENLANDSRUTENE	72
NORGE NR. 1 I SAMTIDENS PRESSE	78
FRIMERKEOBJEKTER SOM VI FÅR SE PÅ «NORWEX — OSLO»	87
KONGERIGE I 1000 ÅR. Av <i>Werner Andersen</i>	90
BETRAKTNINGER I FORBINDELSE MED OPPLATNING AV 6 SKILL.	
Av <i>F. Walter-Johannessen</i>	94
FRANKOSTEMPLER. Av <i>Jan Dekker</i>	97
TORNEAPOSTENS HISTORIE. Av <i>E. B. Eriksen</i>	100
DIVERSE KORRESPONDANSE OG NYHETER ETC.	104
NYE FRIMERKEUTGAVER	110
MØTEREFERATER	112
BYTTEANNONSER	120

I have a big number of modern Holland and will change them for Norwegian stamps.

A. G. J. v. Weelden,

Schenk str. 90 J. Den Haag. Holland.

PRISLISTE OVER NORSKE FRIMERKER
Mars 1955

utgitt av Norsk Frimerkehandler Forening,
til salgs i alle frimerkeforretninger.

Pris 80 øre + porto 15 øre.

Mixed kilovarer fra hele verden kr. 15,00
+ porto. Sendes mot postoppkrav.

Skriv: *Tom Kallevig, Madserud Allé 33, Oso.*

Republic Indonesia; Uno minneutg. 1951;
en s. 6 frim. ustempl. kr. 2,75;

flere s. reduksj.

F. Hiorth, Hinna, Rogaland. Postg. 66602.

Til salgs etter Norgeskatalogen følgende ubrukte frimerker: Nr. 110—113, 213—216, 225—228, 261—292, unntatt 272 — med 30 % rabatt. Dessuten 49", 94 vakkert sentrert, 116—176, 233—236, 300—301, 306, 307—308, 309—310, 318, 319—321, 322—324, 330, 331—338, 339—341, 342, 343—344, 345—348, 372—373, 377—379, 407—409, 411—412 med 10 % rabatt. Også par og 4-blokker for tilsvarende pris.

Dr. A. Berg, Stavanger.

NORWEX

Our representatives, Miss Patricia Crome and Mr. A. L. Michael, will be attending NORWEX, and will be at the Hotel Continental from June 4 — 12th — where they will be pleased to meet collectors.

*H. E. Wingfield & Co., Strand 392,
London W. C. 2, England.*

SVENSKA MÄRKEN

större och mindre poster även hela frimärkslager sökes.

Köper, byter och säljer allt. Skand.

*Harald A. Andersson, Södermalmsgatan 12,
Västervik, Sverige.*

KILOVAREBØRSEN

POSTFOREGLEDE KILOVARER:

Danmark 1944, 1945

		D. kr.
Belgia, 1953	1 kg	35,00
Böhmen-Mähren	1 »	20,00
Tsjekkoslovakia, 1939, 52, 53	1 »	20,00
Finnland, 1951 eller 52 ...	1 »	30,00
Holland 1954 med Indo-		
nesia	1 »	38,50
Polen, 1953 eller 54	½ »	35,00
Sverige 1952	1 »	38,50
Tyskland, 1950	1 »	35,00
Tyskland, 1953	1 »	38,50
Tyskland, 1954	1 »	45,00
Ungarn, 1949 eller 50	1 »	30,00
Ungarn, 1951	1 »	40,00
Østerrike	½ »	20,00

MISJONSFORSEGLEDE KILOVARER

Canada	1 kg	30,00
England	1 »	15,00
Frankrike	1 »	38,00
Holland	1 »	15,00
Sveits	1 »	38,00
Sverige	1 »	20,00
Tyskland	1 »	20,00
U.S.A.	1 »	17,00
Østerrike	1 »	45,00

UFORSEGLEDE KILOVARER:

Belgia	1 kg.	20,00
Egypt. Stort postklipp, ca.	½ »	20,00
Finnland	» »	20,00
Engelske kolonier og		
Dominions	½ »	28,50
Italia	1 »	22,50
Japan, utmerket	1 »	45,00
Kina, utmerket	1 »	35,00
Latin-Amerika (ca. 7 land)	½ »	40,00
Russland, revolusjon	100 gr	45,00
Sverige	1 kg	17,50
Tyskland	1 »	17,50
Østerrike	1 »	32,50

VERDENBLANDINGER:

Beste 90 % store billed-		
merker	½ kg	50,00
Blanding med mange land	1 »	22,50
Bra verdensblanding	1 »	15,00

RABATTER:

3 sorter portofritt, 5 kg
10 %, 10 kg 20 %.

STOCKHOLM - Kungsgatan 55
Postgiro 59 044

BOKTRYKK

DYPTRYKK

OFFSETTRYKK

BOKBINDERI

KARTONASJEFABRIKK

KONVOLUTTFABRIKK

PAPIRFABRIKK

PAPIR OG KONTORSAKER

EN GROS

FORLAGSVIRKSOMHET

EMIL MOESTUE A/S

Utsalg- og trykksak-kontor:

SKIPPERGATEN 38 — 40

ENELEVERANDØR AV FRIMERKER TIL DET NORSKE POSTVERK

Herr Torleiv Solgaard,
c/o kjøpmann Foss,
Herøya, Forsgrunn.

Hvis adressaten ikke finnes, bes bladet returnert
til eksp., F. C. Svendsen, Sportsdepotet, Bergen.

GODE SAMLINGER

og enkeltmerker kjøpes. —
Samlinger takseres.
Ekspertise for utenlandske
merker besørges.
Glimrende utvalg i eldre
engelske kolonier.

Finn O. Arnesen - Skippergt. 36, Oslo.
Medlem Norsk Frimerkehandler Forening.

Godt utvalg

i norske og skandinaviske frimerker.
Pakker fra alle land.

Albums — Kataloger — Rekvisita etc.

S. D. MELBYE

Frimerkeforretning
Universitetsgaten 11 - Oslo

NORGE

Vi har nylig kjøpt en del fine norske ob-
jekter — spesielt ubrukte blokker av de
første få utgaver og fine nr. 1.

Hvis De ønsker å komplettere Deres
samling i tide for «NORWEX» —
hvorfor ikke henvende Dem til oss?

Vi er sikre på å kunne hjelpe Dem.

Våre representanter vil være til stede
på «NORWEX», og det vil glede dem
å hilse på Dem.

H. E. WINGFIELD & CO.,

392 Strand — London W. C. 2 — England.

INTERNASJONAL FRIMERKEUTSTILLING

«NORWEX - OSLO 1955»

arrangeres av Norsk Filatelistforbund og Det norske Postverk i samarbeid
med Oslo Filatelistklubb

4.—12. juni 1955 i Kunsternes Hus.

Utstillingsbulletin nr. 2 er nettopp utsendt.

Utstillingens adresse: Postb. 104, Oslo.

Trykt: boktrykk hos

EMIL MOESTUE A/S, OSLO